

Skattefrågor i budgetpropositionen för 2003

Till Finansutskottet

Finansutskottet har berett övriga utskott tillfälle att senast den 12 november 2002 avge yttrande över budgetpropositionen för 2003 i vad avser den ekonomiska politiken och förslaget till statsbudget för budgetåret 2003, utgifternas fördelning på utgiftsområden, beräkningen av statsinkomsterna, förslaget till utgiftstak för staten 2002–2004 och låneramarna (yrkandena 1–15 och 27–38), jämte motioner.

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker förslagen i budgetpropositionen och motion Fi230 av Britt Bohlin m.fl. (s, v, mp) och föreslår att regeringens beräkning av statsbudgetens inkomster för budgetåret 2003 godkänns med vissa ändringar.

En grön skatteväxling med en omslutning på 3 miljarder kronor genomförs och innebär att en sänkning av inkomstskatten för låg- och medelinkomsttagare finansieras med höjningar av koldioxidskatten, elskatten, avfallsskatten och naturgrusskatten.

Inkomstskatten sänks genom att grundavdraget förstärks för inkomster upp till 264 200 kr. Startnivån för grundavdraget höjs till 16 400 kr och det förhöjda grundavdraget för låg- och medelinkomsttagare breddas och höjs ytterligare. I detta skikt kan grundavdraget höjas med upp till 3 600 kr. Förändringarna gäller fr.o.m. inkomståret 2003 och omfattar även pensionärer.

Den gröna skatteväxlingen innebär att koldioxidskatten på bränslen höjs med 19 %. Drivmedel kompenseras genom sänkt energiskatt om det går och undantas annars. Tillverkningsindustrin och jord-, skogs- och vattenbruksnäringarna kompenseras via koldioxidskatterabatten. Vidare höjs energiskatten på el med 2,5 öre per kWh. Till detta kommer en indexuppräknings av skattesatserna för bränslen och el.

Avfallsskatten höjs från 288 kr till 370 kr per ton. Utskottet bedömer att behovet av en skatt på förbränning av avfall i syfte att få en mer balanserad utveckling på avfallsområdet bör analyseras och utgår ifrån att regeringen presenterar resultatet av en sådan analys i kretsloppspropositionen under våren 2003.

Naturgrusskatten höjs från 5 till 10 kr per ton. Utskottet anser emellertid att det är osäkert om höjningen är tillräcklig för att nå det nationella målet om en förbrukning på 12 miljoner ton och utgår ifrån att regeringen senast under våren 2003 återkommer med de ytterligare höjningar som behövs för att målet skall nås.

Beskattningen av kraftvärmeverken läggs om i avvaktan på att de nya ned-sättningsreglerna för industrin blir klara. Omläggningen innebär att värme som produceras i ett kraftvärmeverk skall omfattas av samma rabatt som gäller för tillverkningsindustrin, att turordningsreglerna för använt bränsle ersätts med en proportionering och att avdraget för el som förbrukas i den egna verksamheten fasas ut. En förutsättning för beslut i denna del är dock att kommissionen godkänner förändringarna. Biobränslenas konkurrenskraft upprätthålls bl.a. genom den handel med certifikat för biobränsleproducerad el som införs under våren. Utskottet föreslår ett tillkännagivande om att de sammanlagda effekterna av dessa förändringar, särskilt på kort sikt, är svårbedömda och om att regeringen noga bör följa utvecklingen och snabbt återkommer till riksdagen med förslag till ändringar i beskattningen eller reglerna för certifikatshandeln om effekterna inte skulle bli de eftersträvade. Utskottet framhåller i tillkännagivandet också att det är angeläget med tydliga konsekvensredovisningar på detta område.

Utskottet tillstyrker att riksdagen hos regeringen begär ett förslag om ROT-avdrag för miljöförbättrande åtgärder på bostäder med en finansiell ram på 50 miljoner kronor per år. Avdraget skall medges vid inkomsttaxeringen 2004–2006.

Utskottet instämmer i regeringens bedömning att det bör prövas om en skattelättnad för byggande av studentbostäder, pensionärsbostäder, m.m. kan lämnas via mervärdesskatten.

En minimiskatt för lågpriscigarett införs och privatinförselkvoterna för alkoholdrycker höjs vid årskiftet. Vissa tidsbegränsade skatteundantag förlängs. Det fasta beloppet om 200 kr skall gå till kommunerna även vid 2004 års inkomsttaxering och skattefriheten för vissa sjömän i internationell trafik skall också gälla vid 2004 års inkomsttaxering. Kalk- och cementindustrins övergångsregler förlängs ett år liksom skattereduktionen för bredbandsinstallation och jämningsregeln vid förmånsbeskattning av viss miljövänliga bilar.

När det gäller statsbudgetens utgifter behandlar utskottet utgiftsramen för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution. Utskottet biträder regeringens förslag till utgiftsram för 2003 och förslaget om preliminär utgiftsram för 2004.

Utskottets överväganden

Inledning

Budgetpropositionen bygger på en överenskommelse mellan den socialdemokratiska regeringen och Vänsterpartiet. Efter fortsatta förhandlingar har den socialdemokratiska regeringen, Vänsterpartiet och Miljöpartiet träffat överenskommelse om de förändringar och ytterligare förslag som framgår av motion Fi230 av Britt Bohlin m.fl. (s, v, mp). Överenskommelsen innebär att regeringen, Vänsterpartiet och Miljöpartiet står bakom riktlinjerna för den ekonomiska politiken, budgetpolitiken, utgiftstaken, tilläggsbudgeten för 2002 och de föreslagna och aviserade skatteförändringar som redovisas i dessa dokument.

I det följande behandlar utskottet förslagen på skatteområdet under rubriken Statsbudgetens inkomster och förslagen om utgiftsramar för Skatt, tull och exekution 2003 och 2004 under rubriken Utgiftsramar.

STATSBUDGETENS INKOMSTER

Skattepolitikens inriktning

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet avstyrker Moderata samlingspartiets, Folkpartiet liberalernas, Kristdemokraternas och Centerpartiets förslag om inriktning av skattepolitiken.

Jämför avvikande meningarna 1 (m), 2 (fp), 3 (kd) och 4 (c).

Budgetpropositionen

I propositionen anförts (avsnitt 1.7) att skatternas främsta syfte är att finansiera välfärden och att de samtidigt skall stimulera till arbete och investeringar, till en uthållig utveckling och till minskade ekonomiska och sociala klyftor. Fortsatta reformer för rättvisa och tillväxt går före skattesänkningar. Om det finns utrymme för skattesänkningar kommer förbättringar för löntagare och småföretag att prioriteras.

Regeringen kommer att föreslå att det fjärde och sista steget i den pågående reformeringen av inkomstbeskattningen genomförs under mandatperioden om det statsfinansiella läget tillåter detta. Reformen har en god fördelningsprofil eftersom den är inriktad på låg- och medelinkomsttagarna.

Det är vidare angeläget att förbättra de skattemässiga villkoren för företagen. Regeringen vill under mandatperioden genomföra en förändring av reglerna om tjänste- och kapitalbeskattningen av småföretagsägares inkomster (de s.k. 3:12-reglerna) i syfte att öka avkastningen för den som tar risken att starta ett eget företag och/eller expanderar sin verksamhet. Regeringen avser även att ändra reglerna så att fler företag får lägre skatt vid generationsskiften. Beskattningen av kapitalvinster på näringsbetingade andelar bör avskaffas och arbetet med denna förändring fortgår.

En parlamentarisk kommitté utreder fastighetsskatten, förmögenhets-skatten samt arvs- och gåvoskatten. En viktig utgångspunkt för arbetet är att beskattningen av olika typer av tillgångar skall vara likformig. Frågan om beskattningen av arv mellan makar skall tas upp med förtur.

Den fortgående globaliseringen ställer det svenska skattesystemet inför utmaningar. Kunskaperna om hur de svenska skattebaserna påverkas av en alltmer internationaliserad omvärld är dock ofullständiga och behöver förbättras. Den av regeringen tillsatta utredningen för att analysera globaliseringens betydelse för olika skattebaser lämnar sitt slutbetänkande under hösten.

En grön skatteväxling utgör en central del i regeringens strategi för att omvandla Sverige till ett ekologiskt hållbart samhälle och för 2003 föreslås i budgetpropositionen en grön skatteväxling på 2,6 miljarder kronor. Det totala utrymmet för en grön skatteväxling fram till 2010 bedöms fortfarande uppgå till 30 miljarder kronor. En fortsatt grön skatteväxling måste enligt vad som anförs genomföras stegvis och varsamt, och de olika stegen bör löpande följas upp vad gäller effekterna för miljön, för individer och inkomstfördelning och för det svenska näringslivets konkurrenskraft. En ökad miljörelatering av skattesystemet förutsätter också en rationell energiskattestruktur, baserad på lättförståeliga och brett accepterade principer samtidigt som skattesystemet måste vara förenligt med Sveriges medlemskap i EU. Som en integrerad del i den gröna skatteväxlingen arbetar ett par utredningar, om nedsättning av energi- och koldioxidskatten för näringslivet och om vägtrafikbeskattningen, med att ta fram underlag för en reformering av energi- och miljöskattestrukturen. När dessa utredningar är klara med sitt arbete återkommer regeringen med förnyade bedömningar och nya förslag om hur den gröna skatteväxlingen skall utformas efter år 2003.

En strategi för skattenedsättning för alternativa drivmedel lades fast i budgetpropositionen för 2002. Regeringen anser det angeläget att skattenedsättningen – när godkännande har erhållits från rådet och EU-kommissionen – kan börja tillämpas snarast möjligt. Konkurrenskraftiga och konkurrensneutrala villkor för de alternativa drivmedlen under år 2003 kommer att beaktas i särskild ordning i avvaktan på EG-besluten.

En utredning med uppdrag att se över tillämpningsområdet för bl.a. de reducerade mervärdesskattesatserna tillsätts med anledning av riksdagens tillkännagivande om behovet av en sådan översyn (rskr. 2001/02:199, bet. 2001/02:SkU18). Översynen syftar till att kartlägga och begränsa nuvarande avgränsningsproblem. I uppdraget skall även ingå att analysera mervärdes-

skattesatsernas struktur utifrån rättsliga, administrativa, ekonomiska, fördelningsmässiga och statsfinansiella aspekter.

En sänkning av momskostnaden bör prövas för produktionen av studentbostäder och äldreboende. För att tillgodose huvudsakligen ungdomarnas bostadsbehov vill regeringen även pröva förutsättningarna för att på ett kostnadseffektivt sätt minska boendekostnaderna genom en sänkning av momskostnaderna för produktion av mindre hyreslägenheter.

Motioner

I *Moderata samlingspartiets* motion Fi231 yrkandena 9 och 11 av Bo Lundgren m.fl. (m) föreläs att skatterna sänks för att möjliggöra en ökad tillväxt och ett entreprenörskap som ger alla en bättre välfärdsutveckling och ökar medborgarnas inflytande över sina liv. Målet är att alla skall kunna leva på sin lön. I dagens värld, då både människor och kapital är lätttröliga, kan höga skattesatser leda till urholkade skattebaser. Det är därför viktigt att skattesänkningarna även gäller lätttröliga skattebaser.

En inkomstskattereform med tyngdpunkten hos låg- och medelinkomsttagarna genomförs för att öka den sociala tryggheten och motverka fattigdomsfällor. För att människor skall kunna klara av sina egna grundläggande behov innan de börjar betala skatt höjs grundavdraget. På sikt är målet att de första 50 000 kronorna skall vara befriade från inkomstskatt. Barnfamiljernas försörjningsbörd beaktas genom ett extra grundavdrag på 15 000 kr per barn upp till 16 år. För att fler skall motiveras att arbeta ersätts dagens skattereduktion för allmän pensionsavgift med ett förvärsavdrag för pensionsgrundande inkomster. Den statliga inkomstskatten avskaffas på sikt.

För tjänster utförda i hemmen införs en skattereduktion på 50 % av arbetskostnaden på maximalt 50 000 kr per hushåll. Syftet är att vanliga människor skall få en möjlighet att köpa tjänster.

Fastighetsskatten sänks successivt och avskaffas på sikt. För att minska problemen i attraktiva områden föreslås att halva markvärdet används som grund för beskattningen.

Förmögenhetsskatten avskaffas liksom skatten på aktieutdelningar. Utdelningar till aktiva ägare i fåmansbolag beskattas som inkomst av kapital om ägaren tar ut skäligen lön. Arvs- och gåvoskatten försvårar generationsskiften i familjeföretag och avskaffas därför successivt. Optionsprogrammets beskattning utreds och beskattningen av royalty sker under inkomst av kapital. Ett uppskov vid kapitalvinstbeskattningen i samband med omplacering mellan fonder eller värdepapper utreds.

Jordbrukets skatt på diesel och växtnäring sänks till samma nivå som i de främsta konkurrentländerna.

Energiskatter bör enligt vad som anförs tas ut i konsumentledet om det inte är fråga om miljöskatter. Energiskatten på el som produceras i kärnkraftverk bryter mot denna princip och slopas därför på sikt.

Skatten på bensin och diesel höjer kostnaden för resor till och från arbete, barnomsorg och vid socialt umgänge och bör enligt motionärernas mening

sänkas. Skatten bör inte vara högre än genomsnittet i Europa. Reseavdraget höjs till 20 kr per mil.

Pensionssparande underlättas genom att avdraget för sådant sparande höjs till ett prisbasbelopp. Alkoholskatterna sänks till dansk nivå allteftersom införelsestruktionerna försvinner. Skatten på reklam är inte konkurrensneutral och avskaffas redan den 1 januari 2003.

I *Folkpartiet liberalernas* motion Sk382 yrkandena 1, 3, 4 och 26 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) anförs att skattepolitiken bör vara inriktad på att förbättra förutsättningarna för tillväxt och sysselsättning. Skattesänkningarna bör inriktas på att det skall löna sig att arbeta, spara och ta risker, och att göra det i Sverige.

Motionärerna föreslår att en ny skattereform genomförs med principerna för 1990-91 års skattereform som grund. Skiktgränsen för den statliga inkomstskatten höjs så att bara 10 % av de skattskyldiga på sikt betalar statlig inkomstskatt och det andra steget i den statliga inkomstskatteskalan avskaffas. Nedtrappningen av det nuvarande grundavdraget tas successivt bort. Härigenom uppnås en marginalskatt på 30 % för de flesta och en marginalskatt på 50 % för de högsta inkomstdelarna. Ett förvärvsavdrag införs och gör det mer lönsamt att arbeta även vid lägre inkomster. Avdraget uppgår inledningsvis till 3 % av inkomsten. En allmän skattereduktion införs för att alla skall få del av en skattesänkning och uppgår till att börja med till 300 kr per person och år. Barnfamiljernas extra försörjningsbörda beaktas genom en skattereduktion som motsvarar en barnbidragshöjning med mellan 900 och 1 000 kr per barn och år. Detta kombineras med en nedtrappning av den inkomstprövade delen av bostadsbidraget. Härigenom minskar marginaleffekten med 20 %.

En omläggning genomförs med höjda avgifter till arbetslöshetskassan och ett större ansvar för trafikförsäkringen som kompenseras med sänkta skatter. Avgiftshöjningarna medför att det blir tydligt för alla vad som betalas till försäkringen.

Hushållen får möjlighet att köpa tjänster genom att en skattereduktion för halva arbetskostnaden införs. Människor får större möjlighet att välja mellan att arbeta mer och köpa tjänster till hemmet, eller att arbeta mindre och i stället göra mer av hemarbetet själv. Omvägen till dagis räknas med när avdrag medges för bilresor till och från arbetet.

Av principiella skäl avvisar motionärerna avdragsrätten för fackliga avgifter. De avskaffar också skattereduktionen för bredbandsanslutningar.

Pensionssparandet utvidgas till ett basbelopp och öppnas för finansiering av kompetensutveckling. På detta sätt kommer makten och inflytandet över kompetenssparandet att ligga hos enskilda människor.

Fastighetsbeskattningen sänks stegvis och bör på sikt avskaffas. Taxeringsvärdena fryses omedelbart på 1997 års nivå med skattesatserna 1,0 % för småhus och 0,5 % för flerfamiljshus. På detta sätt kan begränsningsregeln avvecklas. Som en finansiering höjs kapitalvinstskatten vid bostadsrätts- och fastighetsförsäljningar från 20 till 30 %. Sambeskattningen av makars förmögenhet är en restprodukt i skattesystemet och bör avskaffas år 2003. Fri-

beloppet höjs till 2,1 miljoner kronor med sikte på ett fullständigt avskaffande av förmögenhetsskatten.

För att människor skall uppmuntras att dela med sig av sitt välstånd införs en avdragsrätt för gåvor till internationellt bistånd.

Motionärerna konstaterar att miljöskatterna minskat som andel av de totala skatterna och stöder förslaget om en grön skatteväxling med höjd el- och koldioxidskatt och sänkt inkomstskatt. Motionärerna anser dock att inkomstskattesänkningen bör läggas ut mer generellt, så att den kommer alla till del.

I *Kristdemokraternas* motioner Fi233 yrkande 7 av Alf Svensson m.fl. (kd), Fi256 yrkandena 2–7 och 23 av Alf Svensson m.fl. (kd) och Fi255 yrkandena 1 och 7 av Per Landgren m.fl. (kd) anförs att syftet med skatter är att solidariskt finansiera den gemensamma välfärden samt att styra den ekonomiska utvecklingen i en socialt och ekologiskt hållbar riktning. Strävan måste vara att utforma skattepolitiken så att den stimulerar arbete, sparande, hederlighet och företagande. En marknadsekonomi baserad på etiska principer och styrd av ekologiska och sociala hänsyn är enligt vad som anförs i motionen den bästa grunden för ett gott samhälle.

Ett viktigt mål är att skatterna utformas så att så många som möjligt, enskilda och familjer, skall kunna leva på sin lön. För att nå detta mål föreslår motionärerna en generell inkomstskattesänkning i fyra steg. De inför ett rakt grundavdrag på 26 500 kr vid beräkningen av kommunal inkomstskatt för år 2003 och en skattereduktion på 4 000 kr för låg- och medelinkomsttagare. Den nuvarande skattereduktionen för allmän pensionsavgift ersätts med ett förvärvsavdrag på 5 % av förvärvsinkomsten. Slutligen halveras det andra steget i den statliga inkomstskatteskalen år 2004 och slopas helt år 2005.

Andra åtgärder gäller gränsen för reseavdraget som sänks från dagens 7 000 kr till 5 000 kr och en skattereduktion på 50 % för hushållen vid köp av tjänster och större ROT-arbeten.

Den statliga fastighetsskatten avskaffas. I stället ges kommunerna möjlighet att ta ut en avgift för täckande av kostnader för gatuunderhåll, brandförsvar och annan kommunal service kopplad till fastigheten.

Om Sverige långsiktigt skall vara ett land för företagande, investeringar och tillväxt går det enligt vad som anförs i motionen inte att ha kvar skatter som gör att kapital, företag och kompetens har starka incitament att lämna landet. Effekten av sambeskattningen av förmögenhet avvecklas i ett första steg helt genom att fribeloppet för sambeskattade par höjs till 3 000 000 kr. Därefter avvecklas förmögenhetsskatten med 0,5 procentenhet per år så att den blir 1,0 % 2004 och 0,5 % 2005. Vid förmögenhetsbeskattningen återgår fastigheternas taxeringsvärden till de värden som gällde före höjningarna från år 2000. Beskattningen på avkastning på aktier avvecklas stegvis med en halvering av fysiska och juridiska personers utdelningsskatt 2004 och med sikte på ett fullständigt slopande år 2005. Personer som köper nyemitterade aktier i onoterade bolag får en skattereduktion (riskkapitalavdrag). Arvsskatten på bundet kapital avskaffas vid generationsskifte. För att finansiera dessa skattesänkningar föreslås bl.a. en höjd bolagsskatt till 30 %.

En grön skatteväxling bör genomföras och uppgå till 3 miljarder kronor i stället för den av regeringen föreslagna nivån på 2,6 miljarder kronor. Elskatten höjs härvid med 2,6 öre per kWh. Utvidgningen bör enligt vad som anförs användas för att införa ett rakt grundavdrag på 26 500 kr. Eftersom Sverige redan har höga miljöskatter skulle en europeisk miniminivå för koldioxid samtidigt förbättra svenska företags konkurrenssituation. Det är därför viktigt att övergå till majoritetsbeslut inom EU på detta område.

Skattepolitiken skall vara långsiktigt stabil, enkel och främja en god ekonomisk utveckling samt en god hushållning med skattemedlen. Därmed kan skattemoralen bibehållas och benägenheten till svartarbete minska.

I *Centerpartiets* motioner Fi234 yrkande 12 och Fi286 yrkande 1 av Maud Olofsson m.fl. (c) anförs att skattesystemet skall utformas så att det befrämjar arbete, företagande och tillväxt och ger goda förutsättningar för fler företag att starta och växa, större ekonomiskt utrymme för landets familjer och inriktas på förbättringar för dem som bäst behöver ökat ekonomiskt utrymme. I skattepolitiken bör småföretagande, uthållig tillväxt och låg- och medelinkomsttagare samt boende prioriteras. Ett långsiktigt mål bör vara att skatetrycket och utgifternas andel av BNP skall ned till samma nivåer som jämförbara OECD-länder.

De kommande åren bör en skattereform genomföras som sänker skatten för människor med låga och vanliga inkomster. År 2003 ersätts grundavdraget med en rak skatterabatt på 9 000 kr. För den som bara betalar kommunal inkomstskatt motsvarar detta ett grundavdrag på 30 000 kr. Vidare införs en förvärvsrabatt på 9 600 kr som är riktad framför allt till låginkomsttagare. Förvärvsrabatten skall enbart ges på inkomster från förvärvsarbete eller företagande. En förvärvsrabatt på arbetsinkomster innebär enligt vad som anförs en kraftig stimulans för den arbetslöse att ta ett arbete och för den deltidsarbetande att öka sin arbetstid. Hushållens ekonomi stärks ytterligare genom höjda reseavdrag till 20 kr per mil år 2004 som inkluderar resor till och från barnomsorg. Vidare införs en skattelättnad för ROT-arbeten och hushållsnära tjänster år 2004.

Motionärerna föreslår att omräkningen vid 2003 års fastighetstaxering skall ske med en medianvärdesmodell där köpeskillingar i den undre och övre kvartilen räknas bort, vilket beräknas sänka taxeringsvärdena med 10 %. Härutöver bör skatteuttaget på fastigheter minskas genom att fastighetsskatten sänks till 0,9 % år 2004. I det fortsatta arbetet med att förändra fastighetsskatten omvandlas denna till en schablonintäkt som beskattas som kapital. Begränsningsregeln med dess nya form av sambeskattningsbehövs inte och kan avskaffas.

Starka skäl talar enligt motionärerna för att förmögenhetsskatten successivt bör fasas ut. Sambeskattningsen av förmögenhet är en kvarleva från ett gammalt patriarkalt samhälle med familjeförsörjare och bör slopas år 2003. Innan förmögenhetsskatten är helt avskaffad bör den endast beräknas på halva taxeringsvärdet från 2003.

Sparande i eget företagande underlättas genom skattebefrielse för ”starta-egget-sparande” och möjlighet att göra avdrag för personligt riskkapital. Arbetsgivaravgifterna sänks för alla företag och sänkningen utformas så att den betyder mest för de mindre företagen.

Skatternas miljöstyrande effekter bör successivt öka. En skattepolitik som belönar investeringar i arbete och miljö men också styr bort från utnyttjande av ändliga naturresurser och skadliga utsläpp, bidrar till omställningen av Sverige till ett modernt land där miljöhänsyn är en avgörande del i den framtida tillväxten. Höjda skatter på utsläpp av kväveoxid och koldioxid i industrin och en skatt på förbränning av osorterat avfall finansierar delvis de sänkta arbetsgivaravgifterna. År 2004 genomförs ett pilotprojekt med biodrivmedel, vilket subventioneras genom en skattereduktion. Den gröna sektorn ges likvärdiga konkurrensvillkor genom sänkt diesel- och kväveskatt i jordbruket.

Utskottets ställningstagande

Enligt utskottets mening är skatternas främsta syfte är att finansiera välfärden. Skatterna skall samtidigt stimulera till arbete och investeringar, till en uthållig utveckling och till minskade ekonomiska och sociala klyftor. Det kan inte accepteras att redan välbeställda i samhället får stora skattesänkningar på bekostnad av kvaliteten i vård, skola och omsorg eller att klyftorna i samhället ökar kraftigt. Fortsatta reformer för rättvisa och tillväxt går före skattesänkningar.

Enligt utskottets mening måste ett ställningstagande till de olika förslagen om förändringar av inkomstbeskattningen ta sin utgångspunkt i det statsfinansiella utrymmet för sådana åtgärder. Skatternas syfte är att finansiera välfärden och nya resurser skall i första hand användas för att öka tryggheten och rättvisan.

Regeringen genomför även i år satsningar på utgiftssidan. Goda villkor för dagens unga och deras familjer är en rättvisefråga och en investering i framtiden. Regeringen bygger därför vidare på de betydande satsningar som gjorts för barnen och deras familjer de senaste åren. Maxtaxereformens sista steg tas 2003 genom att allmän förskola införs för 4–5-åringar, föräldraförsäkringen förstärks ytterligare och den generella välfärden stärks genom att inkomsttaket i föräldraförsäkringen höjs från 7,5 till 10 prisbasbelopp fr.o.m. 1 juli nästa år. Studiebidraget utökas från 9 till 10 månader. Det innebär att barnfamiljer med en tonåring på gymnasiet får 950 kronor mer per år.

Riksdagen har under den förra mandatperioden genomfört tre av fyra steg i en reform som syftar till att inkomstbeskattningen successivt återställs till en profil som motsvarar det läge som råder när huvuddelen av de skattskyldiga endast betalar kommunal inkomstskatt och en andel kring 15 % också betalar statlig inkomstskatt. Den extra belastningen av den allmänna pensionsavgiften innebär en avvikelse från denna profil för skattskyldiga med arbetsinkomst och avvikelsen är mer kännbar för skattskyldiga med låga inkomster. Avvikelsen har reducerats kraftigt genom de tre steg i reformeringen av

inkomstbeskattningen som genomförts. I likhet med regeringen bedömer utskottet att ett fjärde och sista steg i reformeringen av inkomstbeskattningen bör genomföras under mandatperioden om det statsfinansiella utrymmet tillåter det.

Starka och livskraftiga företag är enligt utskottets mening av avgörande betydelse för att Sverige skall präglas av uthållig tillväxt och rättvisa. I likhet med regeringen anser utskottet att det är angeläget att förbättra de skattemässiga villkoren för företagen.

Fastighetsskatten är en del av kapitalinkomstbeskattningen och en viktig inkomstkälla för att finansiera den offentliga välfärden. Regeringen har tillsatt en parlamentarisk kommitté som skall utreda fastighetsskatten, förmögenhets-skatten samt arvs- och gåvoskatten. Uppdraget skall vara avslutat vid utgången av år 2003. Kommittén ges möjlighet att pröva lösningar som kan innebära avsteg från nu gällande principer för fastighetsbeskattningen.

Den fortgående globaliseringen ställer enligt utskottets mening det svenska skattesystemet inför utmaningar. Kunskaperna om hur de svenska skattebaserna påverkas av en alltmer internationaliserad omvärld är dock ofullständiga och behöver förbättras. Den av regeringen tillsatta utredningen för att analysera globaliseringens betydelse för olika skattebaser lämnar sitt slutbetänkande under hösten.

Enligt utskottets mening utgör en fortsatt grön skatteväxling en central del i omvandlingen av Sverige till ett ekologiskt hållbart samhälle. Det främsta syftet med skatteväxlingen är att öka miljörelateringen av skattesystemet. Genom miljöskatter sätts ett pris på miljön och det blir dyrare att släppa ut föroreningar till luft eller vatten. Härigenom får hushållen ekonomiska motiv att välja en mer miljövänlig och resurssnål livsstil medan företagen stimuleras att utveckla en mer miljövänlig teknik. En grön skatteväxling innebär inte en höjning av det totala skatteuttaget då höjningar av de miljörelaterade skatterna balanseras av sänkningar av skatterna på arbete.

Med det anförda ställer sig utskottet bakom den av regeringen förordade inriktningen av skattepolitiken.

I det följande går utskottet närmare in på de skatteförslag som läggs fram i de olika budgetalternativen.

Beskattning av förvärvsinkomster

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om höjt grundavdrag med den ändring som föreslås i motion Fi230. Övriga motionsförslag avstyrks.

Jämför avvikande meningarna 1 (m), 2 (fp), 3 (kd) och 4 (c).

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår (avsnitt 8.2.1, punkt 27) att grundavdraget höjs med upp till 3 600 kr i inkomstskiktet 53 600–264 200 kr som ett led i en grön skatteväxling. Syftet är att rikta inkomstskattesänkningen till låg- och medelinkomsttagarna och att samtidigt förenkla grundavdragsreglerna. Förändringen innebär att upptrappningen av grundavdraget tidigareläggs, att den högsta nivån höjs och att nedtrappningen senareläggs.

Motioner

I motion Fi230 yrkande 12 delvis av Britt Bohlin m.fl. (s, v, mp) föreslår motionärerna att budgetpropositionens skatteväxling om 2,6 miljarder kronor utvidgas så att den får en total omslutning på 3 miljarder kronor och att detta sker genom att ytterligare höjningar av koldioxidskatten på bränsle och energiskatten på el får finansiera en ytterligare höjning av grundavdraget. Motionärerna föreslår att grundavdraget höjs med 800 kr i det lägsta skiktet och att den efterföljande upptrappningen höjs från 17 % till 20 %, så att den högsta nivån breddas.

I *Moderata samlingspartiets* motion Fi287 yrkandena 1–7 och 33 av Lennart Hedquist m.fl. (m) föreslår motionärerna en inkomstskattereform i fyra delar. År 2003 införs ett grundavdrag på 23 000 kr som år 2004 höjs till 24 200 kr. Grundavdraget trappas upp med 20 % över 70 000 kr och trappas ner med 10 % över 120 000 kr. Över 170 000 kr uppgår grundavdraget 18 200 kr respektive 19 200 kr. Vidare införs ett förvärsavdrag med 13 % av den pensionsgrundande inkomsten. Skiktgränsen för den statliga inkomstskatten höjs till den övre gränsen för uttag av allmän pensionsavgift och det andra steget i den statliga inkomstskatteskalen slopas. Kompensationen för den allmänna pensionsavgiften slopas och avgiften blir avdragsgill fullt ut. Ett grundavdrag på 12 000 kr per barn införs och höjs år 2004 till 15 000 kr. Skattereduktionen för utländska experter avskaffas.

I *Folkpartiet liberalernas* motion Sk382 yrkande 2 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) föreslår motionärerna att brytpunkten för statlig skatt höjs till gränsen för uttag av allmän pensionsavgift för att undvika att personer som betalar både statlig skatt och egenavgifter får marginaleffekter om ca 55 %. I ett första steg höjs brytpunkten till 312 000 kr år 2003. På sikt är avsikten att bara 10 % av de skattskyldiga skall betala statlig skatt. Det andra steget i den statliga inkomstskatteskalen slopas eftersom denna beskattning enligt vad som anförs leder till flykt av människor med goda kunskaper till andra länder. Ett förvärsavdrag mot kommunalskatten införs och uppgår till 3 % av inkomsten. En skattereduktion garanterar att alla får del av en skattesänkning och uppgår till 300 kr per person år 2003 och stiger till 600 kr år 2004.

I *Kristdemokraternas* motioner Fi256 yrkandena 8–11 och 33 av Alf Svensson m.fl. (kd) och Fi255 yrkandena 2–5 och 8 av Per Landgren m.fl. (kd) föreslås en generell inkomstskattesänkning i fyra steg. År 2003 införs ett rakt grundavdrag på 26 500 kr vid beräkningen av kommunal inkomstskatt. En skattereduktion på 4 000 kr utgår upp till en inkomst på 276 000 kr och

avtrappas sedan för att upphöra vid 436 000 kr. Den nuvarande skattereduktionen för allmän pensionsavgift ersätts med ett förvärvsavdrag på 5 % av inkomst av anställning och näringsverksamhet. Det andra steget i den statliga inkomstskatteskalen halveras år 2004 och slopas helt år 2005.

I *Centerpartiets* motion Fi286 yrkandena 2–4 av Maud Olofsson m.fl. (c) föreslås att grundavdraget år 2003 ersätts med en rak skatterabatt på 9 000 kr. För den som bara betalar kommunal inkomstskatt motsvarar detta ett grundavdrag på ca 30 000 kr. Vidare införs en förvärvsrabatt som fasis in med 10 % av inkomsten upp till 96 000 kr och som fasis ut med 5 % av inkomsten över 180 000 kr. Förvärvsrabatten skall enbart ges på inkomster från förvärvsarbete eller företagande. Skattereduktionen för den allmänna pensionsavgiften slopas och avgiften blir avdragsgill fullt ut.

Utskottets ställningstagande

Enligt utskottets mening är grunden för den gröna skatteväxlingen att höjda skatter på energi- och miljöområdet växlas mot sänkta skatter på arbete. Som en del i denna strategi har skatten på arbete sänkts år 2001 och 2002 genom höjda grundavdrag i inkomstbeskattningen och sänkta socialavgifter.

För år 2003 innebär det förslag som läggs fram i budgetpropositionen och motion Fi230 att ett tredje steg tas i skatteväxlingen och att det utrymme på 3 miljarder kronor för skattesänkningar på arbete som därigenom skapas utnyttjas till att höja grundavdraget för låg- och medelinkomsttagare.

Förslaget innebär att grundavdraget höjs för personer med inkomster upp till 264 200 kr. Vid de lägsta inkomsterna är höjningen 800 kr och i inkomstskiktet mellan 57 900 kr och 264 200 är större höjningar möjliga. Den maximala höjningen uppgår till 3 600 kr. Eftersom pensionärer följer samma skatteregler som löntagare fr.o.m. år 2003 berör de föreslagna justeringarna i grundavdraget även pensionärer.

Utskottet har inte funnit någon anledning till erinran mot den utformning av grundavdraget som föreslås i budgetpropositionen och motion Fi230 och tillstyrker att förslaget genomförs. Eftersom grundavdragets nivå är kopplad till gränsen för uttag av allmän pensionsavgift, statlig ålderspensionsavgift och gränsen för pensionsgrundande inkomst bör även dessa regler ändras. Vidare bör gränsen för deklarationsplikt höjas.

I övrigt avstyrker utskottet de aktuella motionsyrkandena.

Det fasta beloppet vid beskattning av förvärvsinkomst

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om att det fasta beloppet på 200 kr skall anses utgöra en kommunal inkomstskatt även vid 2004 års taxering.

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår (avsnitt 8.2.3, punkt 31) att det fasta belopp på 200 kr som utgår vid statliga beskattningen av förvärvsinkomster skall utgöra en kommunal inkomstskatt även vid 2004 års taxering.

Regeringen anför att den statliga skatten om 200 kr under några års tid har beslutats utgöra en kommunal inkomstskatt och att detta har motiverats med kommunernas och landstingens behov av medelsförstärkning. Regeringen konstaterar att kommunerna har ett visst behov av medelsförstärkning även år 2003 och föreslår därför att den fasta skatten om 200 kr skall utgöra en kommunal inkomstskatt också vid 2004 års inkomsttaxering.

Utskottets ställningstagande

Skatteutskottet har inte funnit någon anledning till erinran mot förslaget och tillstyrker propositionen i denna del.

Beskattning av sjömän i viss internationell trafik

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om en förlängning av den tillfälliga skattefriheten för svenska sjömän vid arbete i viss internationell trafik till 2004 års taxering.

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår (avsnitt 8.2.4, punkt 32) att den skattefrihet som enligt den särskilda övergångsbestämmelsen i artikel 31.3 i det nordiska skatteavtalet gäller för i Sverige obegränsat skattskyldiga sjömän som uppbär ersättning för arbete ombord på danskt, färöiskt, finskt, isländskt eller norskt skepp i internationell trafik skall gälla också vid 2004 års taxering.

Regeringen anför att frågan om beskattningen av sjömän i det nordiska skatteavtalet är en fråga som lämpligen bör lösas gemensamt inom Norden. Regeringen påbörjade under hösten 2001 en översyn av lastsjöfartens och färjenäringens villkor. Syftet är att utreda möjligheterna till en gemensam nordisk uppfattning när det gäller den framtida utformningen av Europeiska gemenskapernas riktlinjer för statligt stöd till sjötransport. Detta uppdrag skall redovisas senast under år 2003. I avvaktan på en gemensam nordisk lösning och resultatet av den översyn som inletts föreslås att skattefriheten för ombordanställda på nordiska skepp skall gälla även vid 2004 års taxering.

Utskottets ställningstagande

Skatteutskottet har inte funnit någon anledning till erinran mot detta förslag och tillstyrker propositionen i denna del.

Förmånsbeskattning av miljövänliga bilar

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet tillstyrker motionsförslaget om en ettårig förlängning av den tidsbegränsade jämningsregeln för miljövänliga bilar.

Bakgrund

De nuvarande reglerna om justering av värdet av bilförmån för s.k. miljöbilar tillämpades första gången vid 2000 års taxering. Reglerna innebär att förmånsvärdet för en bil som är utrustad med teknik för drift med elektricitet eller med mer miljöanpassade drivmedel än bensin eller dieselolja och som därför har ett nybilspris som är högre än nybilspriset för närmast jämförbara bil utan sådan teknik, skall justeras ned till en nivå som motsvarar förmånsvärdet för den jämförbara bilen. Reglerna infördes bl.a. för att underlätta introduktionen av miljöbilar på bilmaknaden och på så sätt skapa bättre förutsättningar för att miljöprestandan hos beståndet av förmånsbilar skulle öka (prop. 1999/2000:6, bet. 1999/2000:SkU7).

Den 1 januari 2002 infördes en tidsbegränsad möjlighet till ytterligare nedsättning av förmånsvärdet för vissa typer av miljöanpassade förmånsbilar. För en elbil eller elhybridbil blev det möjligt att justera ner förmånsvärdet till 60 % av förmånsvärdet för närmast jämförbara bil utan sådan miljöanpassad teknik. Nedsättningen gäller i 3 år och får inte överstiga 16 000 kr per år. För bilar som drivs med alkohol eller med annan gas än gasol medges justering till 80 % av förmånsvärdet för den jämförbara bilen. Nedsättningen gäller under 4 år och får inte överstiga 8 000 kr per år. En utvärdering av regelförändringen skall genomföras och vara klar före respektive tillämpningsperiods utgång (prop. 2001/02:1, bet. 2001/02:FiU1, prop. 2001/02:45, bet. 2001/02:SkU12).

Motion

I motion Fi230 yrkande 17 av Britt Bohlin m.fl. (s, v, mp) föreslås att försöksperioderna med sänkt förmånsvärde för miljöanpassade bilar förlängs med ett år.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inte funnit någon anledning till erinran mot motionärernas förslag och tillstyrker att riksdagen fattar beslut om en sådan förlängning.

Skattereduktion för fackföreningsavgift

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslagen om slopade skattereduktioner för fackföreningsavgift och avgift till arbetslöshetskassa. Jämför avvikande meningarna 1 (m) och 4 (c).

Bakgrund

Riksdagen har under hösten 2001 fattat beslut om en skattereduktion på 25 % för medlemsavgiften till en arbetstagarorganisation och om en skattereduktion på 40 % för avgiften till en arbetslöshetskassa. Samtidigt avskaffades avdragsrätten för avgiften till arbetslöshetskassa. De nya bestämmelserna har trätt i kraft den 1 januari 2002 (prop. 2001/02:35, bet. 2001/02:SkU6).

Motioner

I *Moderata samlingspartiets* motion Fi287 yrkandena 37 och 38 av Lennart Hedquist m.fl. (m) föreslås att riksdagen fattar beslut om en återgång till tidigare regler. Skattereduktionen för fackföreningsavgift avskaffas och skattereduktionen för avgift till arbetslöshetskassa ersätts med en avdragsrätt vid inkomstbeskattningen.

I *Centerpartiets* motion Fi286 yrkande 5 av Maud Olofsson m.fl. (c) föreslås också att skattereduktionen för fackföreningsavgifter slopas. Problemen med höga skatter för dem med låga inkomster bör enligt vad motionärerna anför inte lösas genom kompensation för olika slags kostnader.

Utskottets ställningstagande

Enligt utskottets mening syftar skattereduktionen för fackföreningsavgifter till att likställa villkoren för medlemskap i en arbetstagarorganisation med de villkor som gäller för medlemskap i en arbetsgivarorganisation. Organisationer och förbund på arbetsgivarsidan har efter hand fört över den övervägande delen av sin verksamhet till särskilt bildade servicebolag och på det sättet gjort det möjligt för medlemsföretagen att dra av serviceavgifterna som driftskostnader i den bedrivna rörelsen. Mervärdesskattebestämmelsernas utformning har också medfört att arbetsgivarsidan i realiteten haft fördelar jämfört med arbetstagersidan. Med en skattereduktion på 25 % för de medlemsavgifter som enskilda medlemmar betalar till sina arbetstagarorganisationer uppnås en faktisk skattemässig behandling som motsvarar den som gäller för avgifterna på arbetsgivarsidan. Rättsviseskäl talar således för att skattereduktionen för fackföreningsavgifter bibehålls.

När det gäller skattereduktionen för avgift till arbetslöshetskassa har intentionen hela tiden varit att avgiften skall vara avdragsgill, eftersom detta uppmuntrar den enskilde att skaffa sig ett försäkringsskydd mot följderna av arbetslöshet. Beloppsbegränsningen av avdraget för övriga kostnader under inkomst av tjänst har emellertid försämrat förutsättningarna för denna

avdragsrätt, allteftersom den grupp som kommer över beloppsgränsen blivit mindre. Härigenom har det uppkommit en olikformighet vid beskattningen av arbetstagersidan i förhållande till vad som gäller vid beskattningen av arbetsgivare, och det är av bl.a. detta skäl som riksdagen fattat beslut om att ersätta avdragsrätten med en skattereduktion i dessa fall. Utskottet anser att både rättvise- och hanteringsmässiga skäl talar för att den nuvarande ordningen bibehålls.

Med det anförda avstyrker utskottet motionerna Fi287 yrkandena 37 och 38 och Fi286 yrkande 5.

Reseavdrag

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslagen om höjda reseavdrag, sänkt gräns för avdragsgilla resekostnader och om att resor till dagis skall ingå.

Jämför avvikande meningarna 1 (m), 3 (kd) och 4 (c).

Bakgrund

Riksdagen höjde det avdragsgilla beloppet för kostnad för resor med egen bil mellan bostad och arbetsplats och i tjänsten från 13 kr till 15 kr fr.o.m. inkomståret 1998. Samtidigt höjdes gränsen för avdragsgilla kostnader för resor mellan bostaden och arbetsplatsen från 6 000 kr till 7 000 kr per år (prop. 1997/98:1, bet. 1997/98:FiU1).

Det avdragsgilla beloppet för kostnader för resor med egen bil mellan bostad och arbetsplats och för resor i tjänsten och näringsverksamhet höjdes från 15 till 16 kr per mil år 2001. Avdraget för resor med förmånsbilar är härefter 9 kr (6 kr för dieseldrivna förmånsbilar) (prop. 2000/01:1, bet. 2000/01: FiU1).

Motioner

I flera motioner från *Moderata samlingspartiet* framställs yrkanden om en höjning av reseavdraget till 20 kr per mil med motsvarande höjningar av reseavdraget vid användning av förmånsbil. Sådana yrkanden framställs i motionerna Fi287 yrkandena 8 och 9 av Lennart Hedquist m.fl. (m) och N304 yrkande 4 delvis av Mikael Odenberg m.fl. (m).

I *Kristdemokraternas* motioner Fi256 yrkande 12 av Alf Svensson m.fl. (kd) och Fi255 yrkande 6 av Per Landgren m.fl. (kd) föreslås i stället att gränsen för reseavdraget sänks från 7 000 kr till 5 000 kr.

Centerpartiets förslag i motion Fi286 yrkandena 6 och 8 av Maud Olofsson m.fl. (c) innebär dels att reseavdraget höjs till 20 kr per mil, dels att resor till och från barnomsorg skall beaktas.

Utskottets ställningstagande

Reseavdraget fastställdes så sent som 1998 till 15 kr per mil, och avsikten var då att tillskapa en viss marginal för att beloppet skulle kunna kvarstå under ett antal år. Härefter har avdragsbeloppet höjts med en krona till 16 kr per mil år 2001. Syftet med denna höjning har varit att stimulera rörligheten på arbetsmarknaden. Enligt utskottets mening finns det inte nu någon anledning att genomföra ytterligare justeringar av detta belopp.

När det gäller förslagen om en sänkning av gränsen för reseavdraget är detta enligt utskottets mening mindre lämpligt. Avdragsgränsen har en praktisk betydelse genom att den bidrar till att förenkla taxeringsarbetet. Utskottet anser inte att det finns skäl att nu sänka denna gräns.

När det gäller förslagen om en möjlighet att räkna in den extra tiden för att lämna barn på dagis finns det enligt utskottets mening skäl att hålla gränsdragningen kring dagens avdragsrätt för resor till och från arbetet så enkel och lättillämpad som möjligt. Att låta skattemyndigheterna beakta resan för att lämna och hämta barn på dagis när tidsvinsten beräknas skulle komplicera de bedömningar som måste göras i dessa fall. Härtill kommer att fördelningspolitiska invändningar kan riktas mot åtgärder som innebär att endast vissa barnfamiljer erbjuds en avdragsrätt för en del av sina levnadskostnader. Om syftet är att förbättra barnfamiljernas ekonomiska situation bör andra lösningar användas, t.ex. förbättringar av de olika stöd som i dag går direkt till barnfamiljerna.

Utskottet avstyrker med det anförda motionerna Fi287 yrkandena 8 och 9, N304 yrkande 4 delvis, Fi256 yrkande 12, Fi255 yrkande 6 och Fi286 yrkandena 6 och 8.

Hushållstjänster

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslagen om en skattereduktion för hushållstjänster.

Jämför avvikande meningarna 1 (m), 2 (fp), 3 (kd) och 4 (c).

Bakgrund

Frågor om särskilda skatteregler för tjänstesektorn har behandlats i Tjänsteutredningens betänkande Uppskattad sysselsättning (SOU 1994:43) och i Tjänstebeskattningsutredningens betänkande Skatter, tjänster och sysselsättning (SOU 1997:17).

En skattereduktion för byggnadsarbeten har tillämpats under perioden den 15 februari 1993–den 31 december 1994 (prop. 1992/93:150, bet. 1992/93:SkU36) och under perioden den 15 april 1996–den 31 mars 1999 (prop. 1995/96:229, bet. 1995/96:SkU32). Syftet har varit att åstadkomma en sti-

mulans av verksamheten inom byggsektorn och på så sätt motverka den då aktuella arbetslösheten.

Motioner

Moderata samlingspartiet, Kristdemokraterna, Centerpartiet och Folkpartiet liberalerna har i en gemensam motion (Sk402) lagt fram ett förslag om en skattereduktion för hushållstjänster. Förslaget innebär att en skattereduktion på 50 % införs för privatpersoners betalning av arbetskostnaden inklusive moms för hushållstjänster som utförs i det egna hemmet upp till 25 000 kr per år. Motionärerna anför att förslaget innebär att det vita priset halveras direkt vid köpet jämfört med dagens regler. Motionen har remitterats till skatteutskottet och behandlas inte i detta ärende.

I *Moderata samlingspartiets* motion Fi287 yrkande 29 av Lennart Hedquist m.fl. (m) lägger motionärerna fram förslag om att en skattereduktion för privatpersoners betalning av arbetskostnaden på hushållsnära tjänster skall införas år 2003.

Även *Folkpartiet liberalerna* föreslår att en skattereduktion för hushållstjänster införs år 2003.

Centerpartiet föreslår i motion Fi286 yrkande 7 av Maud Olofsson m.fl. (c) en skattereduktion på 50 % för ROT-arbeten och hushållstjänster upp till 50 000 kr år 2004.

Även *Kristdemokraterna* föreslår i sitt alternativ att en skattereduktion för hushållstjänster införs år 2004.

Utskottets ställningstagande

I budgetpropositionen tar regeringen upp frågan om den fortsatta behandlingen av de utredningsförslag som lagts fram på området. Regeringen anför att den stigande arbetslösheten under 1990-talets första hälft aktualiserade frågan om huruvida en stimulans av den privata tjänstesektorn skulle kunna öka den aggregerade sysselsättningen och bidra till att minska arbetslösheten. Regeringen tillkallade därför hösten 1996 en utredning med uppdrag att analysera de samhällsekonomiska effekterna av åtgärder som syftar till att stimulera utbud och efterfrågan på privat tillhandahållna tjänster, Tjänstebevakningsutredningen. Fokus skulle särskilt riktas mot förväntade effekter på arbetslöshet och sysselsättning i privat och offentlig sektor. Utredningen överlämnade i mars 1997 betänkandet "Skatter, tjänster och sysselsättning" (SOU 1997:17). Utredningen lämnade förslag om skattelättnader som, förutom att minska arbetslösheten, syftade till att motverka svartarbete.

Regeringen anför vidare att senare analyser har visat att åtgärder av detta slag för att begränsa svartarbetets omfattning tenderar att bli offentligtfinansiellt kostsamma och ineffektiva och att läget på arbetsmarknaden dessutom förändrats avsevärt sedan utredningen lämnat sitt betänkande. Den öppna arbetslösheten har halverats och i flera sektorer, bl.a. inom delar av tjänstesektorn, är det snarare tendenser till arbetskraftsbrist som behöver uppmärksammas. Regeringen ser därför inte något behov av att genomföra de av

utredningen föreslagna åtgärderna. Detta gäller enligt vad som anförs även de förslag som lämnades 1994 av den s.k. Tjänstutredningen i betänkandet Uppskattad sysselsättning – om skatternas betydelse för den privata tjänstesektorn (SOU 1994:43).

Enligt utskottets mening skulle införandet av en särskild stimulans för tjänstesektorn i de former motionärerna föreslår innebära ett avsteg från de principer om en likformig och neutral beskattning som ligger till grund för skattereformen och som enligt utskottets mening bör gälla. Utskottet delar också regeringens bedömning att det skulle vara kostsamt att genom stimulanser försöka skapa en tjänsteproduktion som kan konkurrera med hushållens egen tjänsteproduktion. Risken är att effekterna på sysselsättningen blir mycket små eller inga alls, samtidigt som kostnaderna blir stora. De erfarenheter som man har gjort i Danmark talar för en sådan utgång. En stimulans av denna typ skulle också leda till gränsdragningsproblem och ge upphov till svårkontrollerade gråzoner.

Med det anförda avstyrker utskottet motionerna Fi287 yrkande 29 och Fi286 yrkande 7.

Pensions- och kompetenssparande

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslaget om att pensionssparandet skall utvidgas till ett pensions- och kompetenssparande.

Jämför avvikande meningarna 1 (m) och 2 (fp).

Bakgrund

Pensionssparavdrag får enligt 59 kap. 2 § IL göras för premier för pensionsförsäkring som den skattskyldige äger och för inbetalningar på pensionsspararens eget pensionssparkonto. Pensionssparavdraget får inte överstiga summan av 0,5 prisbasbelopp och ett särskilt tillägg som är beroende av om pensionsrätt föreligger eller ej. Om pensionsrätt föreligger i anställningen uppgår tillägget till 5 % av inkomsten mellan 10 och 20 prisbasbelopp. Om den skattskyldige inte har pensionsrätt i sin anställning eller om inkomsten utgör aktiv näringsinkomst uppgår tillägget till 35 % av inkomsten, dock högst 10 prisbasbelopp.

Riksdagen har under våren 2002 godkänt riktlinjer för ett system för individuell kompetensutveckling. En utgångspunkt för systemet skall vara att individen deltar med eget sparande på kompetenssparkonto. Den kompetensutveckling som systemet skall stimulera ges en vid definition. Den enskilde individen ges möjlighet att med vissa begränsningar göra skattemässigt avdragsgilla insättningar på kompetenssparkonton. En stimulans för arbetsgivare att göra inbetalningar på en anställds kompetenssparkonto skall införas. Uttag från kompetenssparkonto beskattas som inkomst av tjänst. Vid uttag i anslutning till kompetensutveckling lämnas en stimulans i form av en kom-

petenspremie vars storlek bl.a. beror på längden på kompetensutvecklingen. Premien ges i form av en skattereduktion (prop. 2001/02:175, bet. 2001/02:AU10).

Motion

Folkpartiet liberalerna föreslår i motion Sk382 yrkande 7 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) att dagens pensionssparande utvidgas så att avdrag medges upp till ett basbelopp, att sparandet får tas ut för att finansiera kompetensutveckling och att kvarstående sparande kan tas ut vid pensionering.

Moderata samlingspartiet har i motion Fi287 föreslagit att avdraget för pensionssparande höjs till ett basbelopp fr.o.m. år 2005. Förslaget har remitterats till skatteutskottet och behandlas inte i detta ärende.

Utskottets ställningstagande

Inom regeringskansliet pågår för närvarande ett arbete med utformningen av de regler som behövs i ett system för individuell kompetensutveckling. En promemoria med förslag till skatteregler har upprättats inom finansdepartementet och remissbehandlats över sommaren. Avsikten är att ett förslag med såväl skatteregler som övrig lagstiftning skall presenteras under hösten 2002. Avsikten är att de nya reglerna skall kunna tillämpas fr.o.m. den 1 juli 2003.

Enligt utskottets mening bör resultatet av regeringens arbete avvaktas. Utskottet avstyrker motion Sk382 yrkande 7.

Gåvor till ideell verksamhet

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslaget om en avdragsrätt för gåvor till internationellt bistånd.

Jämför avvikande mening 2 (fp).

Motion

Folkpartiet liberalerna föreslår i motion Sk382 yrkande 14 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) att en avdragsrätt för gåvor till internationellt bistånd införs för att uppmuntra människor att dela med sig av sitt välstånd.

Utskottets ställningstagande

Det är enligt utskottets mening viktigt att det finns en demokratisk process bakom det stöd som samhället ger till frivilligarbete i kyrkliga organisationer, idrottsorganisationer, humanitära organisationer, internationellt biståndsarbete, m.m. En avdragsrätt för gåvor till den här typen av verksamhet skulle minska utrymmet för det samhälleliga stödet och öka dessa viktiga verksamheters beroende av enskilda personers förmögenheter, förmåga och vilja att bidra.

Det är vidare önskvärt att skattesystemet så långt möjligt hålls fritt från inslag som inte hänger samman med dess grundläggande funktion att utgöra en säker bas för finansieringen av den gemensamma sektorn. Att belasta skattemyndigheterna med en kontroll av den här typen av stöd är enligt utskottets mening inte lämpligt. En ytterligare nackdel med att lämna stödet som ett skatteavdrag är att det inte på vanligt sätt blir föremål för en årlig och samlad prövning i samband med budgetberedningen.

Utskottet avstyrker motionsförslaget.

Kapital och företagsbeskattning

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslagen om slopad skatt på aktieutdelning, riskkapitalavdrag, starta-eget-avdrag, höjd bolagsskatt och slopad arvsskatt på arbetande kapital i fåmansföretag.

Jämför avvikande meningarna 1 (m), 2 (fp), 3 (kd) och 4 (c).

Bakgrund

Frågan om s.k. enkelbeskattning och dess inverkan på företagsinvesteringarna har utretts av 1992 års företagsskatteutredning. Utredningen avvisade i betänkandet En lättnad i dubbelbeskattningen av mindre företags inkomster (SOU 1996:119) ett generellt slopande av dubbelbeskattningen som ett medel att förbättra villkoren för företagande.

Genom lagstiftning under hösten 1996 (prop. 1996/97:45, bet. 1996/97:SkU13), som har kompletterats under våren 1997 (prop. 1996/97:150, bet. 1996/97:FiU20), har riksdagen genomfört lättnader i beskattningen av utdelning och kapitalvinst på aktier i onoterade företag fr.o.m. 1998 års taxering. Lättnaderna ersatte det riskkapitalavdrag som införts tidigare.

Motioner

Moderata samlingspartiet föreslår i motion Fi287 yrkande 26 av Lennart Hedquist m.fl. (m) att skatten på aktieutdelningar slopas fr.o.m. 2004 års taxering.

Folkpartiet liberalerna anför i motion Sk382 yrkande 24 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) att beskattningen av aktieutdelningar bör avskaffas i etapper och de föreslår att den halveras för privatpersoner under de närmste två åren.

Kristdemokraterna föreslår i motion Fi256 yrkandena 19 och 20 av Alf Svensson m.fl. (kd) och motion Sk383 yrkandena 2, 6 och 14 av Per Landgren m.fl. (kd) att beskattningen av aktier avskaffas stegvis med en halvering av fysiska och juridiska personers utdelningsskatt år 2004 och med sikte på ett fullständigt slopande år 2005. Ett permanent riskkapitalavdrag för köp av aktier i onoterade bolag upp till 100 000 kr införs fr.o.m. år 2003.

Bolagskatten höjs till 30 % som en finansiering av avvecklad förmögensskatt m.m.

I *Centerpartiets* motion Fi286 yrkandena 16, 17 och 22 av Maud Olofsson m.fl. (c) föreslås en avdragsrätt för starta-eget-sparande på upp till 40 000 kr om året, totalt högst 120 000 kr och ett personligt riskkapitalavdrag på högst 40 000 kr per år i tre år för start av företag utan hjälp av starta-eget-sparande. Motionärerna föreslår vidare att arvsskatten för arbetande kapital i fåmansföretag slopas.

Utskottets ställningstagande

I finansplanen anför regeringen att starka och livskraftiga företag är av avgörande betydelse för att Sverige skall präglas av uthållig tillväxt och rättvisa, och att det är angeläget att förbättra de skattemässiga villkoren för företagen. Det finns i dag drygt 800 000 företag i Sverige, varav drygt 600 000 enmansföretag. Dessa företag utgör en viktig del i näringslivet och deras vikt och betydelse för den svenska ekonomin kommer enligt vad som anförs sannolikt att öka ytterligare de kommande åren. Reglerna om beskattning av småföretagsägares utdelning och kapitalvinst som löne- och kapitalinkomst är viktiga, och regeringen vill under mandatperioden genomföra en förändring av dessa regler för att öka avkastningen för den som tar risken att starta ett eget företag och/eller expandera sin verksamhet. Regeringen avser även att ändra reglerna så att fler företag får lägre skatt vid generationsskiften.

Enligt utskottets mening visar de utredningar som gjorts på området att en slopad skatt på aktieutdelningar inte är ett verksamt medel för att förbättra de större företagens villkor. Tillgången till en internationell kapitalmarknad gör att beskattningen av sparande endast i begränsad omfattning inverkar på företagets investeringsbenägenhet. Utskottet anser att en generell sänkning av skatten på ägarnas sparande i aktier inte är en effektiv metod för att förbättra villkoren för företagandet och avstyrker därför motionsyrkandena om slopad skatt på aktieutdelning.

För små och medelstora företag som inte i alla avseenden har tillgång till den internationella kapitalmarknaden kan emellertid inte bortses från att den personliga kapitalbeskattningen inverkar på avkastningskravet och därmed i viss mån fungerar som en skatt på företagets investeringar. Detta förhållande har beaktats i samband med att riksdagen på senare år beslutat om en rad ändringar i syfte att förbättra villkoren för nyföretagande och entreprenörskap. En lättnad i beskattningen av utdelningar och kapitalvinster på aktier i onoterade bolag infördes hösten 1996 och har utvidgats genom olika beslut under åren 1997 och 1998. Även villkoren för finansiering med egna vinstmedel har förbättrats. Enskilda näringsidkare fick vid 1999 års taxering utvidgade möjligheter till reservering genom avsättning till periodiseringsfond, och denna möjlighet har ytterligare förbättrats som ett resultat av en mer ingående undersökning av hur företagen använder periodiseringsfonderna (prop. 1999/2000:1 Förslag till statsbudget, finansplan m.m.). Mot denna bakgrund finns det enligt utskottets mening inte någon anledning att överväga

att införa ett särskilt avdrag för investeringar i onoterade aktier. Utskottet avstyrker därför förslaget om ett permanent riskkapitalavdrag.

Enligt utskottets mening är det viktigt att skattereglerna inte lägger hinder i vägen för nyföretagande och entreprenörskap och att avkastningen för den som tar risken att starta ett eget företag eller att expandera sin verksamhet är tillräcklig. Särskilda stimulanser i samband med nystart av företag ger emellertid inte denna effekt utan skapar tvärtom en risk för att livskraftiga företag slås ut i konkurrensen med nystartade och skattegynnade företag, något som inte på sikt kan anses vara förenligt med kravet på stabila och goda regler för företagen. Utskottet är mot denna bakgrund inte berett att tillstyrka förslagen om olika former av starta-eget-avdrag.

När det gäller förslaget om avskaffad arvsskatt vid generationsskiften i företag bör regeringens förslag avvaktas.

Med det anförda avstyrker utskottet motionerna Fi287 yrkande 26, Sk382 yrkande 24, Fi256 yrkandena 19 och 20, Sk383 yrkandena 2, 6 och 14 och Fi286 yrkandena 16, 17 och 22.

Avyttring av fåmansföretag genom andelsbyte

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslagen om olika åtgärder i anslutning till fåmansbolagsägares andelsbyten.

Jämför avvikande meningarna 1 (m), 2 (fp), 3 (kd) och 4 (c).

Bakgrund

Det förekommer att fåmansbolag avyttras genom byte mot andelar i ett annat företag. Om likviden till högst 10 % utgörs av kontanter och det är frågan om uppköp av ett helt företag är det möjligt att få uppskov med beskattningen av den vinst som uppkommer. Vinsten delas normalt upp i en tjänstebeskattad och en kapitalbeskattad del som en följd av de regler som gäller för fåmansföretag (3:12-reglerna). Om de mottagna andelarna sjunker i värde får förlusten på vanligt sätt dras av i inkomstslaget kapital. Skatteeffekten av detta avdrag är dock lägre än den beskattning som träffar den tjänstebeskattade delen av vinsten. Kravet på skatt för den uppskjutna vinsten kvarstår även om de mottagna andelarna helt skulle förlora sitt värde. De komplikationer som kan uppkomma för den enskilde i fall som dessa har uppmärksammats under år 2001.

Skatteutskottet behandlade i sitt yttrande över budgetpropositionen hösten 2001 (yttr. 2001/02:SkU1y) och under motionsbehandlingen våren 2002 (bet. 2001/02:SkU15) motioner som tog upp de problem som uppkommer när en företagare får betalt för sitt företag i andelar som sedan förlorar sitt värde. Vid den senare behandlingen hade ett analysarbete påbörjats i Finansdepartementet och den då aktuella motionen avstyrktes med hänvisning till detta arbete.

Finansdepartementet presenterade den 12 april 2002 en promemoria om 3:12-reglerna och reglerna om andelsbyten. I promemorian redovisades fyra tänkbara lösningar på problemet. I tre modeller mildras beskattningen av uppskovsbeloppet på olika sätt om de tillbytta andelarna sjunker i värde. I den fjärde modellen betraktas andelsbytet inte som en försäljning, utan beskattningen sker först när det tillbytta andelarna avyttras och då efter särskilda regler.

I april 2002 tog skatteutskottet upp frågan till förnyade överväganden med anledning av att det arbete som pågick visat sig vara så komplicerat att beredningen inte beräknades kunna slutföras under våren. För att de berörda småföretagarna skulle få besked i någon form om hur regelsystemet bör förändras föreslog utskottet att riksdagen skulle tillkännage för regeringen att den skall återkomma till riksdagen med ett förslag till en retroaktivt verkande lagändring som eliminerar de effekter som uppstår i förlustsituationer till följd av att ett tjänstebelopp skall tas upp till beskattning av den som genom ett uppskovsgrundande andelsbyte har avyttrat andelar i ett fåmansföretag. Utskottet uttalade att regeringen senast i augusti 2002 skulle återkomma till riksdagen med en proposition. Riksdagen biföll den 16 maj 2002 utskottets förslag (bet. 2001/02:SkU29).

Regeringen har aviserat att en proposition kommer att avlämnas till riksdagen under hösten. Regeringen har den 14 oktober 2002 överlämnat en lagrådsremiss om utvidgning av reglerna om framskjuten beskattning vid vissa andelsbyten till Lagrådet.

Motioner

I *Moderata samlingspartiets* motion Sk417 yrkandena 14 och 15 av Lennart Hedquist m.fl. (m) anför motionärerna att riksdagen bör lagstifta på egen hand om regeringen inte lägger fram något förslag, och motionärerna föreslår att riksdagen fattar beslut om att en försäljning av fåmansbolag där likvid erhållits i andelar och med villkor om att andelarna inte får säljas förrän vid en senare tidpunkt i sin helhet skall beskattas i inkomstslaget kapital. Beslutet bör gälla från och med den 1 januari 1999. Motionärerna anför vidare att även kontantbegränsningen vid uppskov ger orimliga effekter eftersom beräkningen utgår från andelarnas nominella värde, och de föreslår att regeringen får återkomma med ett förslag om att denna regel avskaffas från och med den 1 januari 1999.

I *Folkpartiet liberalernas* motion Sk382 yrkande 22 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) anför att de problem som uppkommer vid uppskovsgrundande avyttring av fåmansföretag mot andelar också kan uppkomma i närliggande fall, och de begär ett tillkännagivande om att regeringen bör beakta detta förhållande vid sin utformning av den aviserade propositionen.

I *Centerpartiets* motion Fi286 yrkande 23 av Maud Olofsson m.fl. (c) anför att det blivit uppenbart att 3:12-reglerna ge upphov till problem för dem som sålt företag och fått betalt i andelar som sedan sjunkit i värde. Motionärerna noterar att regeringen lämnat en lagrådsremiss i ärendet men

anser att riksdagen under alla omständigheter måste fatta ett beslut vid behandlingen av budgetpropositionen för år 2003. De föreslår därför att beskattningen av vinster vid andelsbyten ändras på ett sådant sätt att andelsägare kan välja om beskattning skall ske vid andelsbytet eller vid den slutliga försäljningen.

I motion Fi261 av Per Rosengren (v) anförs att de problem som visat sig uppkomma vid uppskovsgrundande andelsbyten också kan uppkomma i andra fall. Gäller avyttringen konvertibler eller teckningsoptioner eller lägger konstantbegränsningsregeln hinder i vägen kan beskattningskonsekvenserna bli desamma. Motionären begär ett tillkännagivande om att det bör utredas om en begränsning till uppskovsfallen inte leder till att lika fall behandlas olika.

Utskottets ställningstagande

Regeringen avlämnar i dagarna en proposition till riksdagen med förslag om ändrade regler för beskattningen av vissa andelsbyten. Regeringen föreslår att metoden med uppskov ersätts med en beskattning där mottagna andelar övertar det omkostnadsbelopp som de avyttrade andelarna har. Vinst eller förlust beskattas först när de mottagna andelarna avyttras. De nya reglerna skall under vissa förutsättningar få tillämpas retroaktivt på andelsbyten som skett under tiden den 1 januari 1999–den 31 december 2002. Av den lagrådsremiss som ligger till grund för propositionen framgår att engångseffekterna i form av utebliven skatteintäkt beräknas till 283 miljoner kronor, medan den varaktiga effekten beräknas till 9 miljoner kronor per år i utebliven skatteintäkt. Det påpekas att uppskattningsarna är behäftade med stor osäkerhet.

Utskottet ser positivt på att regeringen nu har avlämnat en proposition med det förslag till en retroaktivt verkande lagändring som riksdagen begärt. Som framgått redan i samband med riksdagens beställning rör det sig om ett komplicerat lagstiftningsärende som kräver en noggrann beredning. Utskottet avser att ta ställning till den närmare utformningen av de föreslagna lagändringarna under den fortsatta riksdagsbehandlingen.

När det gäller de olika motionsförslagen om att riksdagen nu skall fatta beslut om olika förändringar anser utskottet att den fortsatta riksdagsbehandlingen av regeringens förslag bör avvaktas. Utskottet avstyrker därför dessa motionsyrkanden.

I vissa motioner begärs tillkännagivanden om att regeringen bör utreda om inte ytterligare grupper kan ha liknande problem och ta ställning till behovet av en utvidgning av lagstiftningsärendet till dessa grupper. Även dessa frågor bör enligt utskottets mening anstå i avvaktan på den fortsatta riksdagsbehandlingen. Utskottet avstyrker även dessa motionsyrkanden.

Utskottet återkommer till dessa frågor under inkomstberäkningen.

Beskattning av royaltyinkomster

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslagen om skattefrihet och kapitalbeskattning av royalty.

Jämför avvikande meningarna 1 (m) och 3 (kd).

Bakgrund

Royalty skall enligt huvudregeln beskattas i inkomstslaget näringsverksamhet. Om royalty grundar sig på anställning eller på uppdrag eller tillfällig verksamhet som inte ingår i en näringsverksamhet skall den dock tas upp i inkomstslaget tjänst.

Motioner

I *Moderata samlingspartiets* motion Fi287 yrkande 27 av Lennart Hedquist m.fl. (m) anförs att den nuvarande beskattningen av royalty från uppfinningar och patent driver uppfinningsrika innovatörer i landsflykt i stället för att slå vakt om deras kompetens för att utveckla nya idéer i Sverige. Motionärerna föreslår att royalty beskattas i inkomstslaget kapital fr.o.m. år 2003.

I *Kristdemokraternas* motion Sk383 yrkande 12 av Per Landgren m.fl. (kd) anförs att Sverige har en enormt stor export av patent och uppfinningar som exploateras i andra länder, och de föreslår att royaltyinkomster befrias från skatt de två första åren för att därefter beskattas som inkomst av kapital.

Utskottets ställningstagande

Enligt utskottets mening bör det undvikas att införa särskilda skattestimulanser för viss typ av verksamhet. Förslag om skattefrihet under begränsad tid för royaltyinkomster har tidigare föreslagits av Innovationsutredningen (SOU 1993:84), men har inte ansetts vara aktuella att genomföra. Utskottet avstyrker motionerna Fi287 yrkande 27 och Sk383 yrkande 12.

Fastighetsskatten

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslagen om frysta taxeringsvärden, sänkt fastighetsskatt, och omläggningen till en kommunal avgift, m.m.

Jämför avvikande meningarna 1 (m), 2 (fp), 3 (kd) och 4 (c).

Bakgrund

Uttaget av fastighetsskatt på bostäder har sedan år 1996 kraftigt begränsats genom en rad successiva beslut. Det omräkningsförfarande som då infördes

har inte tillämpats som avsett, utan taxeringsvärdena har i princip varit oförändrade under åren 1997–2000. När ”frysningen” av taxeringsvärdena upphörde år 2001 sänktes i stället skattesatsen för småhus och är nu 1,0 % (prop. 2001/02:1, bet. 2001/02:FiU1).

Riksdagen beslutade under hösten 2001 om en begränsningsregel för fastighetskatten (prop. 2001/02:3, bet. 2001/02:SkU3). Regeln, som bygger på Fastighetsbeskattningskommitténs förslag, tar sikte på hushåll med låga inkomster som är bosatta i fastigheter med höga taxeringsvärden och innebär att fastighetsskatten under vissa förutsättningar inte skall överstiga fem procent av hushållets sammanlagda inkomster.

Vidare har Fastighetstaxeringsutredningens förslag om att omräkningsförändringen vid fastighetstaxeringen skall tas bort genomförts. I stället har det införts ett system för småhus-, hyreshus- och lantbruksenheter som innebär att förenklade fastighetstaxeringar skall ske mitt emellan de allmänna fastighetstaxeringarna. För småhus innebär det att en förenklad fastighetstaxering skall ske första gången år 2006. Allmän fastighetstaxering för småhus kommer att ske år 2003 och år 2009. Småhusen omräknas sista gången år 2002 (prop. 2001/02:43, bet. 2001/02:SkU11).

Regeringen har vidare aviserat ett förslag om en s.k. dämpningsregel som syftar till att höjda taxeringsvärden inte omedelbart skall slå igenom på uttaget av fastighetsskatt. Meningen är att endast en tredjedel av höjningen skall slå igenom under taxeringsåret och lika mycket under vart och ett av de två därpå följande åren.

Motioner

I *Moderata samlingspartiets* motion Fi287 yrkande 18 delvis, 19 och 21 av Lennart Hedquist m.fl. (m) föreslås att taxeringsvärdena fryses på 1997 års nivå, att fastighetsskatten för småhus bestäms till 0,9 % år 2002 och 0,8 % år 2003 och att begränsningsregeln och dämpningsregeln upphävs. I motion Fi245 yrkande 1 av Karin Enström (m) begärs ett tillkännagivande om att fastighetskatten bör avskaffas omedelbart.

I *Folkpartiet liberalernas* motion Sk382 yrkandena 8–10 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) begärs ett tillkännagivande om att fastighetsskatten måste avvecklas på sikt, systemet för taxering reformeras och likformighet mellan boendeformer upprättas. Motionärerna föreslår att taxeringsvärdena fryses till 1997 års nivå och att skatten på reavinst vid bostadsrätts- och fastighetsförsäljning höjs från 20 % till 30 %.

I *Kristdemokraternas* motioner Fi256 yrkandena 13 och 14 av Alf Svensson m.fl. (kd), Fi254 yrkandena 1–3 av Per Landgren m.fl. (kd) och Bo216 yrkande 6 av Annelie Enochson (kd) anförs att fastighetsskatten bör slopas helt för småhus (egna hem), bostadshyreshus (hyresrätter och bostadsrättsföreningar) och kommersiella lokaler och industrienheter. Kommunerna skall i stället ges rätt att ta ut en fast avgift per småhus, per bostadslägenhet samt per kvadratmeter lokalyta för kommersiella lokaler och industrienheter. Den totala kommunala avgiften får inte överstiga kommunernas självkostna-

der för gator/vägar och parkering, räddningstjänst samt fysisk planering. Reavinstskatten vid försäljning av privatbostadsfastighet och bostadsrätt höjs till den generella nivån på 30 %.

I *Centerpartiets* motion Fi286 yrkandena 9 och 11 av Maud Olofsson m.fl. (c) föreslås att 2003 års fastighetstaxeringsvärden räknas om med en medianmodell där köpeskillingar i den undre och övre kvartilen tas bort. Motionärerna räknar med att detta sänker taxeringsvärdena med ca 10 %. De föreslår vidare att begränsningsregeln upphävs eftersom den bygger på en omodern sambeskattningsprincip och inte behövs.

Utskottets ställningstagande

Regeringen har i juni 2002 tillsatt en parlamentarisk kommitté, Egendoms-skattekommittén (Fi 2002:06), som skall utreda fastighetsskatten, förmögenhetsskatten samt arvs- och gåvoskatten. Uppdraget skall vara avslutat vid utgången av år 2003. Kommittén ges möjlighet att pröva lösningar som kan innebära avsteg från nu gällande principer för fastighetsbeskattningen. En förutsättning är dock att de fördelningspolitiska konsekvenserna är acceptabla. En viktig utgångspunkt är en likformig beskattning av olika typer av tillgångar. Kommittén har fått i uppdrag att åstadkomma ett regelsystem som både är enkelt och rättvist.

Enligt utskottets mening är fastighetsskatten en del av kapitalinkomstbeskattningen och en viktig inkomstkälla för att finansiera den offentliga välfärden. Den beräknas i år ge intäkter till staten på drygt 20 miljarder kronor. Utskottet är mot denna bakgrund inte berett att tillstyrka tillkännagivanden eller beslut som innebär att fastighetsskatten helt eller delvis avskaffas. I övrigt anser utskottet att resultatet av Egendoms-skattekommitténs arbete bör avvaktas.

Utskottet avstyrker med det anförda de aktuella motionsyrkandena.

Förmögenhetsskatt

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslagen om slopad sambeskattning, sänkta skattesatser, avskaffande av förmögenhetsskatten, m.m.

Jämför avvikande meningarna 1 (m), 2 (fp), 3 (kd) och 4 (c).

Bakgrund

För fysisk person, dödsbo och familjestiftelse är skattesatsen 1,5 %. För annan juridisk person är skattesatsen 1,5 promille.

Skatt påförs på den del av förmögenheten som överstiger ett fribelopp. Makar och hemmavarande barn under 18 år som inte själva skall lämna självdeklaration sambeskattas. Vid 2003 års inkomsttaxering är gränsen för uttag

av förmögenhetsskatt 1 500 000 kr för ensamstående och 2 000 000 kr för sambeskattade par.

Arbetande kapital i företag är fritt från förmögenhetsskatt, och befrielsen gäller i princip också arbetande kapital som innehas via aktier. Aktier på börsens A-lista betraktas dock i flertalet fall som en kapitalplacering och värderas då till 80 % av marknadsvärdet.

Regeringen beslutade i juni 2002 att tillsätta en parlamentarisk kommitté, Egendomsskattekommittén (Fi 2002:06), som skall utreda fastighetsskatten på småhus m.m., förmögenhetsskatten samt arvs- och gåvoskatten. Kommittén skall avsluta uppdraget senast vid utgången av 2003.

Motioner

I *Moderata samlingspartiets* motion Fi287 yrkandena 18 delvis och 22–24 av Lennart Hedquist m.fl. (m) anförts att förmögenhetsskatten ökar avkastningskravet på investeringar som görs i Sverige, och de föreslår att den avskaffas år 2004. Ett första steg tas år 2003 då sambeskattningen slopas och fribeloppet höjs till två miljoner kronor per person. Vidare skall 1997 års fastighetstaxeringsvärden ligga till grund för förmögenhetsbeskattningen fr.o.m. år 2003. I motion Fi245 yrkande 2 av Karin Enström (m) begärs ett tillkännagivande om att förmögenhetsskatten bör slopas omedelbart. Också i motion A315 yrkande 2 av Anders G Högmark m.fl. (m) föreslås att sambeskattningen av förmögenhet slopas.

I *Folkpartiet liberalernas* motion Sk382 yrkandena 11 och 12 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) anförts att sambeskattningen av makar i förmögenhetsbeskattningen är en restprodukt i skattesystemet från den tid då kvinnor inte betraktades som egna ekonomiska subjekt, och de föreslår att sambeskattningen slopas år 2003. Vidare bör fribeloppet höjas till 2,1 miljoner kronor med sikte på ett fullständigt avskaffande av förmögenhetsskatten.

I *Kristdemokraternas* motioner Fi256 yrkandena 21 och 22 av Alf Svensson m.fl. (kd) och Sk383 yrkande 3 av Per Landgren m.fl. (kd) föreslås att effekten av sambeskattningen av förmögenhet avvecklas helt genom att fribeloppet för sambeskattade par höjs till 3 000 000 kr. Därefter föreslår motionärerna att förmögenhetsskatten avvecklas med 0,5 procentenhet per år så att den blir 1,0 % år 2004 och 0,5 % år 2005.

I *Centerpartiets* motion Fi286 yrkandena 13 och 14 av Maud Olofsson m.fl. (c) anförts att starka skäl talar för att förmögenhetsskatten bör fasas ut ur det svenska skattesystemet. Sambeskattningen av förmögenhet är en kvarleva från ett gammalt patriarkalt samhälle med familjeförsörjare och bör avskaffas redan år 2003. Vidare innebär förmögenhetsskatten också en dubbelbeskattning av det egna boendet. Innan förmögenhetsskatten är helt avskaffad bör därför förmögenhetsskatten endast beräknas på halva taxeringsvärdet från 2003.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har vid sina tidigare ställningstaganden till frågan om sambeskattning av förmögenhet ansett att en övergång till särbeskattning skulle medföra en önskad stimulans för skattemotiverade överföringar inom familjen och att ett system med skilda fribelopp för ensamstående respektive sambeskattade par därför är att föredra. Utskottet har inte ändrat uppfattning i denna del och är därför inte berett att tillstyrka förslagen om slopad sambeskattning.

Regeringen beslutade i juni 2002 att tillsätta en parlamentarisk kommitté, Egendomsskattekommittén (Fi 2002:06), som skall utreda fastighetsskatten på småhus m.m., förmögenhetsskatten samt arvs- och gåvoskatten. Bakgrunden är bl.a. att reglerna kritiserats för bristande enhetlighet i behandlingen av olika tillgångar och för de fördelningspolitiska effekterna. Kommittén skall avsluta uppdraget senast vid utgången av 2003. Utskottet anser att resultatet av denna utredning bör avvaktas och avstyrker därför motionsförslagen om slopad förmögenhetsskatt m.m.

En skattelättnad för studentbostäder och äldre bostäder

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslagen om halverad byggmoms och om slopad uttagsbeskattning av fastighetsskötsel.

Jämför avvikande meningarna 3 (kd) och 4 (c).

Budgetpropositionen

Regeringen bedömer (avsnitt 8.6.2) att en sänkning av mervärdesskattekostnaden bör prövas för studentbostäder och äldre bostäder. I syfte att tillgodose huvudsakligen ungdomarnas bostadsbehov vill regeringen även pröva förutsättningarna för att på ett kostnadseffektivt sätt minska boendekostnaderna genom en sänkning av mervärdesskattekostnaderna för produktion av mindre hyreslägenheter.

När det gäller den närmare avgränsningen av de byggprojekt som kan komma i fråga för en sänkning av mervärdesskattekostnaden krävs enligt vad som anförs noggranna överväganden. Reglerna bör ges en sådan utformning att de inte leder till senareläggning av byggprojekt som redan nu kan påbörjas. Kravet på förutsebarhet och klarhet i skattelagstiftningen måste beaktas. Byggherren måste redan vid projekteringen av ett nytt bygge ha möjlighet att bedöma skattekonsekvenserna. Även kontrollaspekterna är av stor vikt. För att utröna om sänkningen får avsedd verkan, bör åtgärden tidsbegränsas till att gälla projekt som påbörjas före utgången av 2006 och utvärderas tillsammans med de övriga stöd som finns för de aktuella bostadstyperna. Vid analysen av på vilket sätt mervärdesskattesänkningen lämpligen bör genomföras bör förutsättningarna för en återbäring av mervärdesskatten i form av en skatte-reduktion övervägas.

Motioner

Kristdemokraterna föreslår i motion Fi256 yrkande 26 av Alf Svensson m.fl. (kd) att mervärdesskatten på byggande halveras med start den 1 oktober 2003. För att inte gå emot EU:s regler föreslår motionärerna att skattesänkningen utformas så att byggföretaget efter deklaration erhåller en skattereduktion som motsvarar hälften av den erlagda byggmomsen, dvs. 10 % av byggkostnaden. Avsikten är att skattereduktionen skall ses som en del av skattesystemet och inte som ett bidrag.

I *Centerpartiets* motion Fi286 yrkande 15 av Maud Olofsson m.fl. (c) anförs att en uttagsskatt på företag som driver fastighetsskötsel i egen regi infördes vid 1990 års skattereform och att detta bl.a. har drabbat många allmännyttiga och kooperativa bostadsföretag. Motionärerna föreslår att uttagsskatten slopas så att beskattningen av hyresboendet blir lägre och inte missgynnas i jämförelse med andra boendeformer.

Utskottets ställningstagande

Det finns ett starkt behov att ytterligare stimulera produktionen av vissa typer av hyreslägenheter som studentlägenheter, äldreboenden och mindre hyreslägenheter. I dag används investeringsbidrag t.ex. för att stimulera produktionen av studentlägenheter och hyreslägenheter och detta har haft en god effekt när det gäller att få fram en produktion av lägenheter till rimligare kostnader. Det har också lett till att ett antal aktörer har etablerat sig på marknaden och nu bygger bostäder där kostnaderna är rimligare än vad kostnaderna är i den traditionella produktionen.

Utskottet har ingen invändning mot regeringens bedömning att en moms-sänkning bör prövas som en kompletterande stimulans på detta område. När det gäller motionsförslaget om att riksdagen nu skall fatta beslut om en liknande stimulans anser utskottet att regeringens förslag bör avvaktas. Utskottet avstyrker därför motionsyrkandet.

När det gäller uttagsbeskattningen av viss fastighetsskötsel är bakgrunden till bestämmelsen att många fastighetsförvaltande företag, bl.a. bostadsförvaltningsföretagen, inte är skyldiga att ta ut mervärdesskatt i sin verksamhet och därför inte heller kan dra av den skatt som fristående fastighetsskötare debiterar. För att undvika att bostadsförvaltarna och andra momsbefriade företag av skatteskäl helt går över till fastighetsskötsel i egen regi har sådan egenregiverksamhet belagts med moms om kostnaden överstiger 150 000 kr. Regeln tillkom i samband med 1990 års skattereform (prop. 1989/90:11).

Enligt utskottets mening syftar uttagsbeskattningen till att förhindra konkurrensnedvidande effekter av den mervärdesskattefrihet som gäller för bostadsförvaltare och vissa andra fastighetsförvaltare. Utskottet är inte berett att tillstyrka att denna beskattningsregel slopas.

Med det anförda avstyrker utskottet motionerna Fi256 yrkande 26 och Fi286 yrkande 15.

Mervärdesskatten på böcker och tidskrifter

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslagen om höjd moms på tidskrifter och om en utredning av mervärdesskatten på kulturområdet. Jämför avvikande meningarna 3 (kd) och 4 (c).

Bakgrund

Riksdagen har under hösten 2001 beslutat sänka mervärdesskatten på böcker och tidskrifter från 25 % till 6 % fr.o.m. den 1 januari 2002 (prop. 2001/02:45, bet. 2001/02:SkU12).

Motioner

I *Kristdemokraternas* motion Fi256 yrkandena 27 och 29 av Alf Svensson m.fl. (kd) anføres att den nyligen genomförda sänkningen av mervärdesskatten på tidskrifter inte kan ses som en angelägen skattesänkning, och de föreslår att mervärdesskatten på tidskrifter återställs till 25 %. De begär också ett tillkännagivande om att regeringen bör utreda hur kultur Momsen generellt skall kunna sänkas till 6 %.

Också *Centerpartiets* motion Fi286 yrkande 31 av Maud Olofsson m.fl. (c) förlås att mervärdesskatten på tidskrifter höjs till 25 %. Motionärerna anför att momsens på tidskrifter bör återställas till sin gamla nivå i avvaktan på en översyn av momsens inom hela kulturområdet.

Utskottets ställningstagande

Enligt utskottets mening talar både det kulturpolitiska syftet och administrativa och praktiska skäl för att både böcker och tidskrifter bör ingå i området med reducerad mervärdesskatt. Området har utformats i nära anslutning till det utrymme som finns i punkt 6 i bilaga H till sjätte mervärdesskattedirektivet. Utskottet ser inte någon anledning att ändra denna gränsdragning och avstyrker därför motionsyrkandena om höjd mervärdesskatt för tidskrifter.

När det gäller yrkandena om en översyn av momsens inom kulturområdet har utskottet i betänkande 2001/02:SkU18 tagit upp de problem som områdena med nedsatt mervärdesskatt orsakar och konstaterat att systemet kommit att bli alltmer svåröverskådligt och krångligt. Gränsdragningen mellan varor och tjänster som beskattas på normal nivå, 12-procentsnivån, 6-procentsnivån respektive undantas från beskattning framstår i en del fall som svårbegriplig, godtycklig och orättvis. Skattemyndigheterna tvingas till grannlaga avgöranden om huruvida olika varor och verksamheter skall hänföras till den ena eller den andra gruppen. En av lagstiftningstekniska och praktiska skäl motiverad önskan att göra gränsen för ett lågbeskattat område så snäv som möjligt för att underlätta tillämpningen ger ibland upphov till känsliga och vidlyftiga rättvisediskussioner, när ett besläktat och närliggande område beskattas på en högre nivå. Företag och andra näringsidkare lägger ibland ned avsevärda

ansträngningar och betydande kostnader på att få till stånd en förmånligare mervärdesbeskattning av just de varor och tjänster som det företaget eller den näringsidkaren producerar, dvs. att få med dessa varor och tjänster i en lågbeskattad sektor. Mot denna bakgrund föreslog utskottet ett tillkännagivande till regeringen om behovet av en översyn av tillämpningsområdet för de reducerade skattesatserna. Riksdagen biföll utskottets förslag (bet. 2001/02:17).

Regeringen anför i budgetpropositionen (avsnitt 8.6.1) att det pågår ett arbete med att ta fram direktiv till utredningen och att avsikten är att utredningen skall tillsättas under hösten 2002.

Enligt utskottets mening bör resultatet av den aviserade utredningen av tillämpningsområdet för de reducerade skattesatserna avvaktas. Utskottet avstyrker motionsförslaget om en utredning om enhetlig kultur moms.

Skatt på lågpriscigaretter

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om minimipunktskatt på cigaretter på 90 % och avslår motionsförslaget om en högre minimiskatt.

Jämför avvikande mening 3 (kd).

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår (avsnitt 8.5.2, punkt 36) att en minimipunktskatt införs den 1 mars 2003 på cigaretter som har ett lägre detaljhandelspris än cigaretter i den mest efterfrågade priskategorin. Skatten bestäms till 90 % av den sammanlagda skatten på cigaretter i den mest efterfrågade priskategorin. Vidare införs en skyldighet för tillverkare att lämna uppgifter till Riksskatteverket om försäljning av cigaretter i de olika priskategorierna.

Regeringen anför att ett antal s.k. lågpriscigaretter lanserats på den svenska marknaden under senare tid. Cigaretterna har ett pris som per paket ligger ca 10 kr under priset på ett cigarettpaket i den mest efterfrågade priskategorin. Dessa lågpriscigaretters andel av marknaden har successivt ökat och de står för närvarande för ca 10 % av cigarettkonsumtionen i landet. Även i andra medlemsstater har denna kategori av cigaretter tagit marknadsandelar. Det låga priset på dessa cigaretter medför en risk för att cigarettroknigen kommer att öka. Regeringen anser därför att det finns skäl att införa en minimipunktskatt för cigaretter som har ett lägre detaljhandelspris än cigaretter i den mest efterfrågade priskategorin. Enligt EG-reglerna skulle det vara möjligt att ta ut en minimipunktskatt på 100 % av den sammanlagda skatten på cigaretter i den mest efterfrågade priskategorin. Regeringen bedömer dock att det inte är lämpligt att fastställa en minimipunktskatt på 100 % med hänsyn till att en sådan höjning av punktskatten på lågpriscigaretter skulle kunna öka risken för smuggling av cigaretter. En för låg minimipunktskatt skulle dock inte få någon större effekt på cigarettkonsumtionen. Vid en samlad bedöm-

ning utifrån nuvarande förhållanden har regeringen funnit att en minimipunktskatt som uppgår till 90 % av den punktskatt som tas ut på cigaretter i den mest efterfrågade priskategorin bör införas.

Motion

I *Kristdemokraternas* motion Sk397 av Ragnwi Marcelind (kd) anförs att möjligheten att införa en minimiskatt på cigaretter bör utnyttjas till 100 %. Med en skatt på 90 % kan lågpriscigaretterna fortfarande vara hela 8 kr billigare än den mest säljande priskategorin och risken är överhängande att lågpriscigaretterna fortsätter att locka unga rökare. Med en skatt på 100 % ökar priset med ytterligare 2 kr, och det finns då en möjlighet att lågpriscigaretterna på sikt kan försvinna helt.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inte funnit någon anledning till invändning mot regeringens förslag om att införa en minimiskatt på cigaretter för att på det sättet dämpa den ökande andelen för dessa cigaretter. I likhet med regeringen gör utskottet bedömningen att skatten bör bestämmas till en nivå som tar hänsyn både till behovet att dämpa efterfrågan och till risken för smuggling om skattesatsen skulle sättas för högt. Utskottet instämmer därför i regeringens slutsats att en nivå som uppgår till 90 % av den punktskatt som tas ut på cigaretter i den mest efterfrågade kategorin är lämplig.

Med det anförda tillstyrker utskottet regeringens förslag och avstyrker motion Sk397.

Privatinförelkvoter

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om höjda kvoter för privatinförel.

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår (avsnitt 8.5.1, punkterna 37 och 38) att den mängd spritdrycker, vin och öl som privatpersoner kan föra in till Sverige från ett annat EU-land utan att skatt skall betalas i Sverige ökas från den 1 januari 2003. Från denna tidpunkt kan en privatperson föra in 5 liter spritdryck, 52 liter vin och 64 liter öl utan att svensk skatt skall betalas. Kvoterna för s.k. starkvin och för tobaksprodukter ändras inte.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inte funnit någon anledning till erinran mot förslaget och tillstyrker därför propositionen i denna del.

Skatten på alkoholdrycker

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslagen om sänkta skatter på öl, vin och sprit.

Jämför avvikande mening 1 (m).

Bakgrund

Skattesatsen på öl över 2,8 volymprocent är 1,47 kr för varje volymprocent alkohol och liter. Vid en alkoholhalt på 5 % är skatten 7,35 kr per liter.

Skatten på lättvin tas ut i ”trappsteg” och uppgår till 22,08 kr per liter för vin över 8,5 och upp till 15 volymprocent.

Skatten på sprit är 501,75 kr per liter ren alkohol. Skatten på 1 liter starksprit är ca 200 kr.

Motioner

I *Moderata samlingspartiets* motioner Fi207 yrkandena 1–4 av Lennart Hedquist m.fl. (m) och Fi287 yrkandena 30–32 av Lennart Hedquist m.fl. (m) anför motionärerna att de höga skatterna och de ökande införselkvoterna gör att skatteinkomsterna minskar och att den svenska bryggerinäringen slås ut, och de föreslår en sänkning av de svenska alkoholskatterna mot nuvarande danska nivå. En sådan sänkning är enligt motionärernas mening statsfinansiellt neutral. Skatten på vin med en alkoholhalt på 8,5–15,0 volymprocent sänks från 22,08 kr till 9 kr per liter, med motsvarande ändring för vin med annan alkoholhalt. Skatten på öl sänks från 1,47 kr till 85 öre per volymprocent och skatten på sprit sänks från 501,75 kr till 375 kr per liter ren alkohol.

Utskottets ställningstagande

Sverige håller fast vid en restriktiv alkoholpolitik som syftar till att begränsa alkoholens skadeverkningar genom en minskad total konsumtion. Politiken utgörs främst av en kombination av höga skatter och restriktioner som på olika sätt begränsar tillgängligheten samt information, opinionsbildning och behandlingsinsatser.

EU-medlemskapet och den ökade internationella rörligheten har medfört ändrade förutsättningar för alkoholpolitiken. Prioriteringar måste därför göras till de områden där insatserna ger störst effekt. Strävan är att hålla fast vid de mest verkningsfulla alkoholpolitiska medlen så länge de har effekt och ta bort sådana restriktioner som bedöms ha mindre alkoholpolitisk betydelse och som ifrågasätts från EG-rättslig synpunkt.

Riksdagen har i den nationella handlingsplanen för att förebygga alkoholskador (prop. 2000/01:20, bet. 2000/01:SoU8) antagit åtgärder för att Sverige fortsättningsvis, även vid höjda införselkvoter, skall kunna behålla målet om

att begränsa alkoholens skadeverkningar och verka för att minska den totala alkoholkonsumtionen.

Utskottet anser att ett av de viktigaste alkoholpolitiska medlen fortfarande är prispolitiken och att det inte är lämpligt att genomföra sådana skattesänkningar som föreslås i de nu aktuella motionerna. Utskottet avstyrker motionerna Fi207 yrkandena 1–4 och Fi287 yrkandena 30–32.

Grön skatteväxling – höjd koldioxidskatt och elskatt

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om höjd skatt på koldioxid och el med den utvidgning som föreslås i motion Fi230.

Utskottet avstyrker motionsförslagen om en begränsning av industrins koldioxidskatterabatt och om införande av en kväveoxidskatt. Jämför avvikande meningarna 1 (m), 3 (kd) och 4 (c).

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår (avsnitten 8.4.1.1–3, punkt 33) att koldioxidskatten på bränslen höjs med 16 %. För bensin och dieselolja sänks energiskattesatserna lika mycket som koldioxidskattesatserna höjs. Drivmedel som endast belastas med koldioxidskatt undantas från koldioxidskattehöjningen. Tillverkningsindustrin och jordbruks-, skogsbruks- och vattenbruksnäringarna kompenseras genom att koldioxidskattelättnaden för dessa näringar höjs från 70 % till 74 %. Energiskatten på el höjs med 2,1 öre per kWh.

Samtliga energi- och koldioxidskattesatser höjs motsvarande förändringarna i konsumentprisindex under perioden juni 2001–juni 2002. Höjningarna träder i kraft den 1 januari 2003.

Regeringen anför att det är viktigt att fortsätta att öka tyngden av koldioxidskatten i förhållande till energiskatten. Eftersom det är angeläget att åstadkomma en begränsning av koldioxidutsläppen föreslås en höjning av koldioxidskatten med 16 %. Tillsammans med den årliga indexuppräkningen innebär det att koldioxidskatten höjs från 63 till 74 öre per kg utsläppt koldioxid. Energiskatten ändras inte för bränslen som används för uppvärmning. För bensin och dieselolja sänks dock energiskatten med samma belopp per liter som motsvarar koldioxidskattehöjningen. När gasol, metan och naturgas används som drivmedel belastas de inte med någon energiskatt. För att även skatten på dessa drivmedel skall vara oförändrad undantas de från höjningen av koldioxidskatten.

Vidare anføres att höjningen av koldioxidskatten på fossila bränslen begränsar användningen av dessa, men att det relativa priset på el samtidigt sjunker. Det kan medföra att elanvändningen ökar och motiverar att energiskatten på el höjs för att motverka detta. Samtidigt med den föreslagna höjningen av koldioxidskatten föreslås därför en energiskattehöjning på el med 2,1 öre per kWh för samtliga energiskattesatser på el.

Motioner

I motion Fi230 yrkande 12 delvis av Britt Bohlin m.fl. (s, v, mp) anför att regeringen, Vänsterpartiet och Miljöpartiet träffat överenskommelse om att den av regeringen föreslagna gröna skatteväxlingen på 2,6 miljarder kronor skall utvidgas så att den får en total omslutning på 3 miljarder kronor och att detta skall ske genom ytterligare höjningar av koldioxidskatten på bränslen och energiskatten på el. De tillkommande intäkterna skall användas till ytterligare höjningar av grundavdraget, riktade till personer i de lägsta inkomstskikten. På samma sätt som i budgetpropositionen undantas tillverkningsindustri, jordbruk och vattenbruk från höjningen genom en höjning av den procentuella koldioxidskattelättnaden för dessa sektorer och skatteuttaget för drivmedel neutraliseras. Mot denna bakgrund föreslår motionärerna att koldioxidskatten höjs med 19 % och att samtliga energiskattesatser på el höjs med på 2,5 öre/kWh.

Moderata samlingspartiet hemställer att förslagen om höjda skatter på koldioxid och el avslås. Yrkandena framställs i motion Fi287 yrkandena 12 och 13 av Lennart Hedquist m.fl. (m) och motion N301 yrkande 9 av Mikael Odenberg m.fl. (m).

Även *Kristdemokraterna* föreslår en grön skatteväxling på 3 miljarder kronor år 2003. Motionärerna tillstyrker höjningarna av koldioxidskatten, energiskatten, avfallsskatten och skatten på naturgrus och föreslår i motion Fi256 yrkande 32 av Alf Svensson m.fl. (kd) att skatten på el höjs med 0,5 öre mer än vad regeringen föreslagit. Skatteväxlingen finansierar motionärernas förslag om ett grundavdrag på 26 500 kr.

I *Centerpartiets* motion Fi286 yrkandena 25 och 26 Maud Olofsson m.fl. (c) anför att de senaste två årens skatteväxling har lett till att skillnaden mellan de enskildas och industrins koldioxidskatt ökat och motionärerna föreslår att denna skillnad nu reduceras genom att industrins rabatt minskas med 2 miljarder kronor. Vidare anför att kväveoxidutsläppen stadigt har ökat och att därför även avgifterna på utsläpp av kväveoxid bör öka. Motionärerna föreslår att kväveoxidskatt skall tas ut med 10 kr per kilo NOx i pannor med en större effekt än 5 megawatt och med en nyttiggjord energiproduktion större än 20 gigawatt.

Utskottets ställningstagande

En fortsatt grön skatteväxling utgör en central del i regeringens strategi för att omvandla Sverige till ett ekologiskt hållbart samhälle. Det främsta syftet med skatteväxlingen är att bidra till att fastställda miljömål uppnås genom en ökad miljöstyrning via skattesystemet. Genom miljöskatter sätter man ett pris på miljön och det blir dyrare att släppa ut föroreningar. Härigenom får hushållen ekonomiska motiv att välja en mer miljövänlig och resurssnål livsstil medan företagen stimuleras att utveckla en mer miljövänlig teknik.

En grön skatteväxling innebär inte en höjning av det totala skatteuttaget då höjningar av de miljörelaterade skatterna balanseras av sänkningar av skatterna på arbete. I 2000 års ekonomiska vårproposition bedömdes det

samlade utrymmet för grön skatteväxling under perioden 2001–2010 vara 30 miljarder kronor. Genom förslag i budgetpropositionerna för 2001 och 2002 har därefter en skatteväxling på sammanlagt drygt 5 miljarder kronor genomförts.

Regeringens bedömning avseende det totala utrymmet för grön skatteväxling fram till 2010 kvarstår. En fortsatt grön skatteväxling måste genomföras stegvis och varsamt, och de olika stegen bör löpande följas upp vad gäller effekterna för miljön, för individer och inkomstfördelning och för det svenska näringslivets konkurrenskraft.

En ökad miljörelatering av skattesystemet förutsätter också en rationell energiskattestruktur, baserad på lättförståeliga och brett accepterade principer samtidigt som skattesystemet måste vara förenligt med Sveriges medlemskap i EU. Som en integrerad del i den gröna skatteväxlingen arbetar därför ett par utredningar med att ta fram underlag för en reformering av energi- och miljöskattestrukturen: Skattenedsättningskommittén (dir. 2001:29) om nedsättning av energiskatt för näringslivet och Vägtrafikskatteutredningen (dir. 2001:12) om vägtrafikbeskattningen.

Enligt utskottets mening bör ytterligare ett steg nu tas i den gröna skatteväxlingen, och härvid bör växlingen utvidgas till 3 miljarder kronor på det sätt som föreslås i motion Fi230. Härigenom skapas ytterligare utrymme för en sänkning av inkomstskatten genom ett högre grundavdrag.

Utskottet tillstyrker att regeringens förslag genomförs med de ändringar som föreslås i motion Fi230 yrkande 12 delvis. Härvid avstyrker utskottet motionerna Fi287 yrkandena 12 och 13 och N301 yrkande 9 samt motion Fi256 yrkande 32.

När det gäller förslaget om en neddragning av koldioxidskatterabatten för tillverkningsindustrin och jordbruks-, skogsbruks- och vattenbruksnäringarna anser utskottet att resultatet av Skattenedsättningskommitténs arbete bör avvaktas.

Enligt utskottets mening utgör den kväveoxidavgift som i dag tas ut på större anläggningar ett exempel på ett väl fungerande ekonomiskt styrmedel inom miljöpolitiken, och utskottet är inte berett att tillstyrka att det i stället läggs en skatt på dessa anläggningar.

Utskottet avstyrker med det anförda även motion Fi286 yrkandena 25 och 26.

Kraftvärmebeskattningen

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om en övergång till industribeskattningsregler för kraftvärmeverken, ändrade turordningsregler för bränslen och en utfasning av avdraget för egen elförbrukning, men framhåller samtidigt att kommissionens godkännande bör avvaktas innan beslut fattas i ärendet.

Jämför avvikande mening 4 (c).

Bakgrund

I energipropositionen (prop. 2001/02:143) bedömde regeringen att möjligheterna bör undersökas att införa ändringar i energibeskattningsreglerna för kraftvärmeanläggningar som innebär att skattereglerna likställs med dem som gäller för industriellt mottryck. I kraftvärmeverk får i dag avdrag göras för hälften av energiskatten på den del av bränsleförbrukningen som hänförs till värmeproduktion. Om i stället industrins avdragsregler införs för denna bränsleförbrukning innebär det att hela energiskatten och 74 % av koldioxidskatten på bränslen får dras av.

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår (avsnitt 8.4.2.1–3, punkt 33) att avdrag skall få göras för hela energiskatten och 74 % av koldioxidskatten på bränslen som förbrukas för värmeproduktion i kraftvärmeverk. Vidare föreslås att turordningen mellan bränslena inte skall få väljas fritt vid beräkning av skatteavdragen i kraftvärmeverk. I stället införs regler om proportionering. Sådana regler införs också i andra sammanhang där turordningen fått väljas fritt. Slutligen förelås att avdraget för energiskatt på el som produceras i kraftvärmeverk och som används i egen verksamhet som består av el-, gas-, värme- eller vattenförsörjning slopas den 1 maj 2003. En begränsning av avdragsrätten sker dock redan den 1 januari 2003.

Regeringen anför att en förutsättning för skatteavdraget vid produktion av värme i kraftvärmeverk är att el- och värmeproduktionen sker integrerat och samtidigt, dvs. att produktionen sker i en sammanhållen process och att förhållandena vid varje tillfälle är avgörande. Reglerna för nedsättning av energiskatter är föremål för översyn av en parlamentarisk kommitté, Skattenedsättningskommittén (dir. 2001:29). Kommittén, som tillsattes som ett led i arbetet med att förverkliga strategin för fortsatt grön skatteväxling, skall redovisa sitt arbete senast den 31 december 2002. Den föreslagna ändringen får därför ses som temporär i avvaktan på kommitténs förslag.

Regeringen anför vidare att det fordras en prövning av kommissionen om de höjda avdragen är tillåtliga enligt EU:s regler om statsstöd innan en förändring av skattebestämmelserna kan genomföras. Sverige har redan anmält

förslaget om ändrade bränsleavdrag i samband med en pågående granskning av energiskattenedsättningarna för industrin.

En central fråga är enligt vad som anförs hur den här föreslagna generella stimulansen för kraftvärmens skall kunna uppnås utan att biobränslenas konkurrenskraft försämras. För att via skattereglerna minska risken för en ökad fossilanvändning på bekostnad av biobränsleanvändningen föreslås att de regler som gäller för beräkning av skatteavdragen ändras. Kraftvärmeproducenten får enligt dagens regler välja hur den gemensamma bränsleförbrukningen fördelas på elproduktion respektive värmeproduktion. Det har därvid varit gynnsamt att så långt möjligt hänföra beskattade fossila bränslen till elproduktionen, eftersom skatteavdragsbeloppet då blir större. Om flera beskattade bränslen använts samtidigt har de också fått turordnas sinsemellan. I stället bör regler om proportionering införas. Sådana regler bör också införas när el framställs samtidigt med både kraftvärme- och kondenskraftteknik i sammankopplade system. Likaså om värme levereras till utomstående som omfattas av nedsättningsreglerna för industri, jordbruk, skogsbruk och vattenbruk.

Vid elproduktion i kraftvärmeverk finns det en alternativ möjlighet att i stället för bränsleavdrag göra avdrag för energiskatten på den del av den egenproducerade el som används i kraftvärmeproducentens egen verksamhet som består av el-, gas-, värme- eller vattenförsörjning. Med nuvarande skattesatser på bränslen och el har det varit fördelaktigt att utnyttja detta avdrag om biobränslen och andra obeskattade bränslen har använts för elproduktionen. Det har visat sig att denna avdragsmöjlighet har utnyttjats i allt större omfattning under de senaste åren. Uppenbarligen är det utnyttjandet av avdraget för el i elpannor och värmepumpar som ökar. Elcertifikatsutredningen konstaterade i sitt slutbetänkande *Handel med elcertifikat (SOU 2001:77)* att ett bibehållande av denna avdragsrätt kombinerat med ett certifikatsystem kunde ses som ett dubbelt stöd för att främja förnybar elproduktion. Avdraget motverkar också syftet med de förhöjda skattesatserna på stora elpannor under vinterhalvåret om avdrag får göras för sådan elanvändning. Ett slopat avdrag bör minska elanvändningen för värmeproduktion, vilket stämmer överens med målen inom energipolitiken.

Motioner

I motion Fi230 yrkande 14 av Britt Bohlin m.fl. (s, v, mp) anförs att förslagen om ändrad beskattning av kraftvärme i kombination med planerna på handel med elcertifikat bör leda till en utbyggnad av biobränslebaserad kraftvärme. Motionärerna begär ett tillkännagivande om att det är viktigt att regeringen noga följer utvecklingen och snabbt återkommer till riksdagen med förslag till ändringar om effekterna inte skulle bli de eftersträvade.

Centerpartiet anför i motion N394 yrkandena 2 och 3 av Åsa Torstensson m.fl. (c) att det finns en risk att förslaget kommer att gynna användningen av fossila bränslen för all producerad kraftvärme, inte bara för kraftproduktionen. För att mota denna risk bör skatteavdrag för värmeproduktion endast

medges för en mängd bränslen som motsvarar den producerade elenergin. I den fortsatta energiomställningen och utvecklingen av förnybara bränslen är det angeläget med en tydlig redovisning av de energipolitiska konsekvenserna av förändrade regler för beskattningen av kraftvärmeverk.

Utskottets ställningstagande

Enligt utskottets mening har den tekniska utformningen av skattestimulansen för kraftvärmeverken fått till följd att stimulansen för denna produktionsform urholkats under senare år. De höjda energi- och koldioxidskatterna har inneburit en förbättring av biobränslenas konkurrenskraft medan förutsättningarna för den fossilbaserade kraftvärmens försämrats. Med dagens energiskatter är det inte lönsamt att bygga nya fossileldade kraftvärmeanläggningar och kraftvärmeverken klarar inte längre av konkurrensen från t.ex. kolkondenskraftverk.

Även de befintliga kraftvärmeanläggningarna har i dag lönsamhetsproblem. Anledningen till att den faktiska elproduktionen varit lägre än den möjliga är att elpriset på den nordiska elbörsen ofta varit lägre än de rörliga elproduktionskostnaderna i kraftvärmeanläggningarna. Detta gäller inte bara under sommaren utan även under vår och höst då behov av värmeproduktion finns. För fjärrvärmeföretaget är det då mer lönsamt att för värmeproduktionen t.ex. använda en biobränsleldad hetvattenpanna eller, i de fall annan värmeproduktionsanläggning saknas, enbart producera värme i kraftvärmeverket. Fjärrvärmeföretag med gaseldade kraftvärmeverk väljer i stor utsträckning att i stället producera värme i gaseldade hetvattenpannor, eftersom de ofta är bundna av särskilda kontrakt med gasleverantören. Sådana kontrakt innebär skyldighet att köpa en viss mängd naturgas eller åtminstone betala för gasen under kontraktperioden.

Bristande lönsamhet i de fossileldade kraftvärmeverken kan på sikt leda till att dessa, liksom tidigare kondenskraftverken, läggs ned. Detta skulle leda till att försörjningstryggheten i det svenska elsystemet försämrats, framför allt i södra Sverige, samtidigt som miljöeffekterna skulle vara negativa eftersom det rör sig om anläggningar med ofta mycket hög verkningsgrad såsom naturgaseldade kombicykelanläggningar och PFBC (trycksatt fluidiserad bädd). På marginalen skulle bortfallande elproduktion ersättas med import av miljömässigt sämre elproduktion i kolkraftverk.

Det finns av dessa skäl anledning att genomföra en omläggning av den nuvarande skatterabatten för kraftvärmetekniken. Som regeringen föreslår är det härvid lämpligt att låta kraftvärmeverk få samma skatteregler som industriellt mottryck. En sådan förändring kommer att leda till högre elproduktion i befintliga kraftvärmeverk och även till en förbättring av förutsättningarna för investeringar i ny kraftvärme. I befintliga gaseldade kraftvärmeverk i södra Sverige kan elproduktionen komma att öka med ca 1 TWh. Därtill kommer en ökning med 1,5 TWh om det planerade gaskraftvärmeverket i Göteborg byggs. Den ökade inhemska elproduktionen skulle leda till minskad elimport med minskade koldioxidutsläpp i vår omvärld som följd.

Enligt utskottets mening är det viktigt att den omläggning som nu genomförs kan ske med bibehållen konkurrenskraft för biobränslen och då särskilt för de biobränsleeldade kraftvärmeverken. För dessa verk finns i dag särskilda bidragsformer. Sedan år 1991 har investeringsstöd utgått till biobränsleeldade kraftvärmeanläggningar. De anläggningar som fått investeringsstöd i enlighet med 1991 års energipolitiska program är förpliktigade att använda totalt minst 85 % biobränsle under en femårsperiod. För de större anläggningarna uppgår elproduktionen till ca 30 % av tillförd bränsleenergi. Därmed begränsas andelen fossilt bränsle i dessa anläggningar till ca 50 % av det bränsle som används för elproduktion. I de anläggningar som fått stöd i 1997 års program måste biobränslen utgöra minst 70 % av den totala förbrukningen under en femårsperiod. Anläggningsägaren skall vidare förbinda sig att under samma tid för framställning av el endast använda biobränslen. Det senare kravet innebär med nuvarande skatteregler att det ger lägst produktionskostnad att använda 100 % biobränslen i de anläggningar där detta är tekniskt möjligt vid samtliga driftfall.

Ett införande av ett system med elcertifikat innebär en förbättrad konkurrenssituation för den biobränslebaserade kraftvärmens. Även med en övergång till industribeskattning för den fossila kraftvärmens skulle biokraftvärme rent generellt vara mer konkurrenskraftig, och sameldningen med fossila bränslen för elproduktion i de kraftvärmeverk som kan använda både fossila bränslen och biobränslen kommer enligt de bedömningar som redovisats i proposition 2001/02:146 i allmänhet inte längre att vara lönsamt.

För att ytterligare minska risken för en ökad fossilanvändning finns det som regeringen anför anledning att ändra de särskilda turordningsregler som gäller för beräkning av skatteavdragen. Med dagens regler är det fördelaktigt att så långt möjligt hänföra beskattade fossila bränslen till elproduktionen, eftersom skatteavdragseffekten då blir större. Om en proportionering används i stället stängs möjligheten att få fullt avdrag för fossila bränslen i kraftvärmeverk. Eftersom kraftvärmeverken ibland drivs som fjärrvärmeverk bör samma regler gälla överallt där turordningsreglerna nu tillämpas.

Vad slutligen gäller kraftvärmeverkens elavdrag vid produktion av el som används i egen verksamhet har utskottet inte funnit anledning till erinran mot regeringens förslag.

Utskottet ställer sig sammanfattningsvis bakom de förslag till omläggning av kraftvärmebeskattningen som regeringen lägger fram. Med hänsyn till att utskottet tillstyrkt en utvidgning av den skatteväxling som föreslås i propositionen bör bestämmelserna om kraftvärmerabatten justeras till den nya nivå som gäller efter utvidgningen.

Det finns anledning att framhålla att den föreslagna omläggningen är temporär. Skattnedsättningskommittén genomför en översyn av reglerna för nedsättning av energiskatter och skall redovisa sitt arbete senast den 31 december 2002.

I motion N394 föreslås att kraftvärmerabatten skall kopplas hårdare till elproduktionen för att på det sättet säkra att rabatten inte utnyttjas av verk

som i huvudsak producerar värme. Motionärernas förslag innebär att rabatt skall medges med stöd av en schablon som anger hur mycket värme som åtgår för att producera en viss mängd el i olika typer av kraftvärmeverk. Motionärerna framhåller vidare att det i fortsättningen bör finnas tydliga redovisningar av de energipolitiska konsekvenserna vid förändringar i kraftvärmebeskattningen.

Det är enligt utskottets mening viktigt att reglerna är utformade på ett sådant sätt att rabatten verkligen förbehålls verk som använder sig av den effektiva tekniken med samtidig framställning av värme och kraft. Som framgår av vad regeringen anför har detta också varit utgångspunkten vid utformningen av de lagregler som föreslås. Regeringen anför att en förutsättning för skatteavdraget vid produktion av värme i kraftvärmeverk skall vara att el- och värmeproduktionen sker integrerat och samtidigt, dvs. att produktionen sker i en sammanhållen process, och att förhållandena vid varje tillfälle är avgörande. Den värme som berättigar till skatteavdrag skall således i ett första steg ha använts för elgenerering. Lagreglerna har utformats i enlighet härmed.

Enligt utskottets mening ger regeringens förslag ett bra regelstöd för att se till att skatterabatten förbehålls tekniken med samtidig framställning av värme och kraft, och utskottet ser inte något egentligt behov av en kompletterande schablon. Härtill kommer att en schablonisering av rabatten skulle introducera en oönskad styrning på området, med potentiellt negativa effekter på den framtida utvecklingen av kraftvärmetekniken. Utskottet är mot denna bakgrund inte berett att tillstyrka att regeringens förslag kompletteras med en schablon och avstyrker därför motion N394 yrkande 2.

Som anføres i motion Fi230 är de sammanlagda effekterna av förslagen, särskilt på kort sikt, svårbedömda. En risk kan finnas att effekten i vissa fall inte blir den eftersträvade. Enligt utskottets mening är det viktigt att regeringen noga följer utvecklingen och snabbt återkommer till riksdagen med förslag till ändringar i beskattningen eller reglerna för certifikatshandeln om effekterna inte skulle bli de eftersträvade. I sammanhanget vill utskottet också framhålla att det är angeläget att förändringar på detta område åtföljs av en tydlig redovisning av de energipolitiska konsekvenserna. Det anförda bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Utskottet tillstyrker således motionerna Fi230 yrkande 14 och N394 yrkande 3.

Förändringarna i kraftvärmerabatten skall godkännas av kommissionen innan de kan genomföras. Regeringen har också informerat kommissionen om ändringarna i avsikt att hinna få ett besked i så god tid att reglerna kan träda i kraft den 1 januari 2003. Enligt utskottets mening bör besked om kommissionens inställning avvaktas innan ärendet föreläggs riksdagen för beslut i denna del.

Kalk- och cementbranschens koldioxidskatt

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om en förlängning av kalk- och cementindustrins begränsningsregel för koldioxidskatt.

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår (avsnitt 8.4.3, punkt 33) att den övergångsvis gällande begränsningsregeln avseende kalk- och cementbranscherna m.m. (1,2-procentsregeln) förlängs ytterligare ett år.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inte funnit någon anledning till erinran mot förslaget och tillstyrker propositionen i denna del.

Beskattningen av alternativa drivmedel

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslagen om att koldioxidneutrala drivmedel skall befrias från både energiskatt och koldioxidskatt. Jämför avvikande meningarna 3 (kd) och 4 (c).

Bakgrund

Riksdagen (prop. 2001/02:1, bet. 2001/02:FiU1) har nyligen tagit del av regeringens bedömning i budgetpropositionen för 2002 om hur en strategi fr.o.m. 2003 för nedsättning av skatten på alternativa drivmedel skall utformas. Huvudkomponenterna i strategin innefattar skattelättnader i form av dels energi- och koldioxidskattebefrielse för pilotprojektdispenser i enskilda fall, dels en generell koldioxidskattebefrielse för koldioxidneutrala drivmedel med stöd av ett beslut enligt artikel 8.4 i mineraloljedirektivet.

Budgetpropositionen

Regeringen bedömer (avsnitt 8.4.5) att det är angeläget att den strategi för skattenedsättning för alternativa drivmedel som lades fast i budgetpropositionen för 2002 kan börja tillämpas så snart erforderliga godkännanden har erhållits från rådet och kommissionen. Konkurrenskraftiga och konkurrensneutrala villkor för de alternativa drivmedlen under år 2003 beaktas i särskild ordning i avvaktan på EG-beslut.

Motion

Kristdemokraterna föreslår i motion Fi256 yrkandena 30 och 31 av Alf Svensson m.fl. (kd) att både energi- och koldioxidskatten på biodrivmedel

slopas. Motionärerna anför att regeringens skattestrategi för alternativa drivmedel innebär att koldioxidneutrala drivmedel skall befrias från koldioxidskatt från 2003. Producenter och intressenter på området menar dock att en befrielse från energiskatten är nödvändig om det skall finnas en chans för ökad produktion av alternativa bränslen.

Utskottets ställningstagande

Enligt utskottets mening bör utgångspunkten för de skattebefrielser som skall gälla mer långsiktigt vara att de bränslen som kan betraktas som koldioxidneutrala befrias från koldioxidskatt men inte från energiskatt. Strategin för nedsättning av skatten på alternativa drivmedel bör således ligga fast. En ökad konkurrenskraft för de koldioxidneutrala drivmedlen uppnås genom att koldioxidskatten ges en ökad tyngd vid energibeskattningen, något som ingår i strategin för en grön skatteväxling. Utskottet avstyrker motion Fi256 yrkandena 30 och 31.

Skatten på drivmedel, m.m.

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslagen om sänkta skatter på drivmedel, veteranlastbilar och veteranfartyg.

Jämför avvikande meningarna 1 (m) och 3 (kd).

Motioner

Moderata samlingspartiet föreslår att skatten på bensin och diesel sänks med 70 öre per liter inklusive moms den 1 januari 2003. Sådana yrkanden framställs i motion Fi287 yrkande 14 av Lennart Hedquist m.fl. (m) och N304 yrkande 4 delvis av Mikael Odenberg m.fl. (m).

Kristdemokraterna föreslår att skatten på diesel sänks med 31 öre per liter inklusive moms för att underlätta för de svenska åkerierna och att skatten på bensin sänks med 31 öre per liter inklusive moms i stödområde A. Motionärerna anför att det är rimligt att ta ut en lägre skatt på bensin i de områden där avstånden är längre. Yrkandena framställs i motionerna Fi256 yrkande 17 och 18 av Alf Svensson m.fl. (kd), Sk383 yrkandena 8 och 9 av Per Landgren m.fl. (kd) och N307 yrkande 3 av Sven Gunnar Persson m.fl. (kd).

I motion Fi227 av Ulla Löfgren och Elisabeth Nyström (m) anför motionärerna att gamla bilar är befriade från fordonsskatt när de uppnår veteranålder, och motionärerna föreslår en motsvarande befrielse från dieselskatt för fartyg som är 50 år eller äldre.

I motion MJ377 yrkande 2 av Lars Gustafsson m.fl. (kd) föreslås att det utreds om veteranlastbilar kan befrias från vägavgifter och fordonsskatt när de inte regelmässigt går i yrkesmässig trafik.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att skatterna på bl.a. bensin och diesel utgör viktiga styrmedel i miljöpolitiken som syftar till att minska utsläppen av koldioxid och andra växthusgaser. Utskottet konstaterar att regeringen på sikt avser (avsnitt 8.4.1.1) att verka för att inslaget av rörliga skatter i vägtrafikbeskattningen ökar och att regeringen anser att det är viktigt att bensin och dieselolja för privat bruk beskattas på ett likartat sätt. Regeringen avvaktar dock den pågående Vägtrafikskatteutredningens förslag om förändringar av drivmedelskatten och utredningens analys om för- och nackdelar med en kilometerskatt. Utskottet ser inga skäl att sänka skatten på bensin och diesel.

När det gäller förslaget om en dieselskattebefrielse för äldre fartyg i privat bruk ser utskottet inte heller någon anledning att införa en sådan.

Veteranlastbilar är enligt gällande regler befriade från fordonsskatt och vägavgifter om de inte används kommersiellt. Någon utredning med denna inriktning behövs därför inte.

Utskottet avstyrker med det anförda motionerna Fi287 yrkande 14, N304 yrkande 4 delvis, Fi256 yrkandena 17 och 18, Sk383 yrkandena 8 och 9, N307 yrkande 3, Fi227 och MJ377 yrkande 2.

Kärnkraftsproducerad el

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslagen om en sänkning av skatten på kärnkraftverk och en övergång från effektskatt till skatt på producerad energi.

Jämför avvikande mening 1 (m).

Bakgrund

Skatt på termisk effekt i kärnkraftverk tas ut månadsvis med 5 514 kr per megawatt – motsvarande ca 181 kr per megawatt och dygn – av kärnkraftsreaktors högsta tillåtna termiska effekt. Om en reaktor har varit ur drift under en sammanhängande period av mer än 90 kalenderdygn, får för varje dygn utöver de 90 första göras avdrag med 181 kr per megawatt av den termiska effekten. Skatten ersatte fr.o.m. den 1 juli 2000 en tidigare skatt på energi som producerats i kärnkraftverk.

Motion

I *Moderata samlingspartiets* motion Fi287 yrkandena 15 och 16 av Lennart Hedquist m.fl. (m) anför motionärerna att miljöskatter skall tas ut i produktionsledet medan energiskatter skall tas ut i konsumentledet. Då erhålls en konkurrensneutral beskattning mellan olika energiproducenter och mellan olika bränslen. Skatten på kärnkraftsproducerad el bryter mot denna princip och bör på sikt tas bort. Motionärerna föreslår att skatten sänks med 0,5 öre

per kWh 2003. De föreslår vidare att den omvandlas från en effektskatt till en skatt på producerad energi.

Utskottets ställningstagande

Utskottet är inte berett att sänka skatten på kärnkraftverk. När det gäller valet av beskattningsmetod för kärnkraftverken har en omläggning från en produktionsskatt till den nuvarande effektskatten genomförts under år 2000 för att på det sättet minska risken för snedvridningar inom elproduktionssystemet. Utskottet är inte berett att nu tillstyrka en återgång till den tidigare beskattningstekniken.

Med det anförda avstyrker utskottet motion Fi287 yrkandena 15 och 16.

Grön skatteväxling – höjd avfallsskatt

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om höjd avfallsskatt, m.m. och gör ett uttalande om behovet av en skatt på förbränning av avfall. Förslagen om beslut och tillkännagivanden till regeringen om en skatt på förbränning av avfall avstyrks.

Jämför avvikande mening 4 (c).

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår (avsnitt 8.4.1.4 och 8.4.4, punkt 34) att skatten på avfall som deponeras höjs från 288 till 370 kr per ton avfall. Vidare föreslås att avdrag för skatt på avfall som är avsett för sluttäckning inom en avfallsanläggning skall medges redan när avfallet förs in till en skattepliktig anläggning, om det förvaras skilt från övrigt avfall och utgörs av jord, grus, lera, skiffer, kalkstoft, kalksten eller annan sten. Ändringen träder i kraft den 1 januari 2003.

Regeringen anför att höjningen ger både enskilda, kommuner och producenter ett ökat ekonomiskt incitament att minska mängden avfall som deponeras. Skattehöjningen, som är ett led i den gröna skatteväxlingen, ligger i linje med den avfallsstrategi som utvecklats inom EU och som primärt syftar till att styra bort mängden avfall från deponering genom minskning av mängden avfall och en ökad grad av återanvändning och återvinning.

Motioner

I motion Fi230 yrkande 15 av Britt Bohlin m.fl. (s, v, mp) anför motionärerna att höjningen av avfallsskatten aktualiserar en skatt på förbränning av avfall för att få en utveckling som mer överensstämmer med strategin på avfallsområdet. Frågan om en skatt på avfallsförbränning bör bli föremål för en fortsatt analys som möjliggör ett slutligt ställningstagande i samband med den till våren 2003 planerade kretsloppspropositionen.

I *Centerpartiets* motion Fi286 yrkande 27 av Maud Olofsson m.fl. (c) anför motionärerna att förbränningen av osorterat avfall ökar och de föreslår att en skatt på förbränning av osorterat avfall införs för att säkerställa målet om minskade avfallsmängder.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inte funnit någon anledning till erinran mot förslaget om höjd skatt på avfall och om avdrag för sluttäckningsmaterial och tillstyrker därför dessa förslag.

Sveriges strategi för att minska de miljöproblem som är förknippade med produktion och hantering av avfall innehåller en prioritering, den s.k. avfallsstrategin. I första hand skall produktionen av avfall minskas och i andra hand skall återanvändning och materialåtervinning väljas. Först därefter skall förbränning eller energiåtervinning och i sista hand deponi användas.

Det är enligt utskottets mening angeläget att beskattningen av avfall får en utformning som resulterar i en miljömässigt motiverad balans mellan alternativen som ingår i avfallsstrategin. Ett problem med en ensidig höjning av skatten på deponi kan vara att avfallsförbränning gynnas i alltför stor utsträckning. Alternativ som återanvändning, materialåtervinning och biologisk behandling som har högre prioritet i avfallshierarkin kan därmed få svårt att konkurrera.

För närvarande byggs kapaciteten för avfallsförbränning ut mycket snabbt. Detta medför miljöproblem med framför allt stora askmängder och kondensat som måste deponeras. För att få en utveckling som mer överensstämmer med strategin på avfallsområdet och som ger en miljömässigt motiverad balans mellan olika alternativ anser utskottet att en skatt på avfallsförbränning bör bli föremål för en fortsatt analys för att möjliggöra ett slutligt ställningstagande till en förbränningsskatt och dess nivå.

Avfallsskatteutredningen (SOU 2002:9), som analyserade frågan men som inte hade som uppgift att presentera ett förslag till förbränningsskatt, har varit ute på remiss. Utredningen, remissvaren samt prisutvecklingen på olika typer av behandling av avfall bör beaktas vid analysen av den nivå på skatten som kan anses mest lämplig för att avfallsstrategin skall kunna förverkligas. Till våren 2003 förbereds en kretsloppsproposition som kommer att innehålla förslag som syftar till att nå de miljömål som riksdagen antagit.

Frågan om avfallsskatt bör enligt utskottets mening behandlas i samband med kretsloppspropositionen.

Eftersom det anförda omfattas av den överenskommelse som gäller mellan regeringen, Vänsterpartiet och Miljöpartiet utgår utskottet från att regeringen beaktar vad utskottet anför utan något särskilt tillkännagivande från riksdagens sida och avstyrker därför förslaget om ett tillkännagivande med detta innehåll.

Utskottet avstyrker även motionsförslaget om att riksdagen nu skall fatta beslut om att införa en skatt på förbränning av avfall.

Med det anförda tillstyrker utskottet propositionen i denna del. Motionerna Fi230 yrkande 15 och Fi286 yrkande 27 avstyrks.

Grön skatteväxling – höjd naturgrusskatt

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om höjd naturgrusskatt och gör ett uttalande om behovet av ytterligare höjningar. Utskottet avstyrker ett förslag om ett tillkännagivande till regeringen i frågan.

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår (avsnitt 8.4.1.5, punkt 35) att skatten på naturgrus höjs från 5 till 10 kr per ton naturgrus.

Regeringen anför att syftet med lagen om skatt på naturgrus är att åstadkomma bättre hushållning med naturgrus och påskynda utvecklingen mot användning av alternativa material. Enligt Naturvårdsverkets bedömning skulle så mycket som 70–80 % av naturgrusprodukterna kunna ersättas med alternativa material, t.ex. bergkrossprodukter. Det är generellt sett dubbelt så dyrt att tillverka bergkrossprodukter som naturgrus. Skattesatsen har varit oförändrad sedan skatten infördes. Vid en samlad bedömning anser regeringen att skattesatsen nu bör omprövas i syfte att uppnå större miljöstyrande effekt. Regeringen föreslår att skatten på naturgrus höjs från 5 kr till 10 kr per ton naturgrus.

Motioner

I motion Fi230 yrkande 13 av Britt Bohlin m.fl. (s, v, mp) anføres att det är osäkert om den föreslagna fördubblingen av naturgrusskatten är tillräcklig för att reducera användningen till 12 miljoner ton per år. Regeringen bör därför senast under våren 2003 återkomma till riksdagen med det förslag på ytterligare höjning som behövs för att det av riksdagen uppställda målet skall nås.

I motion T288 yrkande 2 av Ulla Löfgren och Anders G Högmark (m) anføres att kostnaden för att bygga och underhålla vägar har ökat som en följd av höjd skatt på diesel, kraven på miljökonsekvensbeskrivningar, m.m. En översyn bör genomföras för att underlätta öppnandet av kommersiella naturgrustäkter, dieselskatten sänkas och förslaget om en fördubbling av naturgrusskatten avslås.

Utskottets ställningstagande

Riksdagen har med anledning av regeringens miljömålsproposition 2000/01:130 satt upp målet att uttaget av naturgrus i landet skall vara högst 12 miljoner ton per år. I dag är det ungefär dubbelt så stort.

Naturgrus är i många delar av landet en mycket knapp naturresurs. Därför måste användningen av naturgrus minimeras till de områden där inga andra alternativ finns. En hushållning med naturgrus är angelägen bl.a. för att skydda det grundvatten som finns i grusavlagringar.

Naturgrusskatten är enligt utskottets mening ett viktigt styrmedel när det gäller att minska naturgrusanvändningen, och utskottet har därför inte någon invändning mot regeringens förslag om en höjning av naturgrusskatten. Utskottet tillstyrker propositionen i denna del och avstyrker motion T288 yrkande 2.

Det är emellertid enligt utskottets mening osäkert om den föreslagna höjningen är tillräcklig för att målet om ett uttag på 12 miljoner ton skall nås. Ytterligare höjningar kan behövas och troligen också andra åtgärder, t.ex. stöd till utveckling av ersättningsmaterial och ny teknik. Regeringen bör därför senast under våren 2003 återkomma till riksdagen med de förslag på ytterligare höjning av naturgrusskatten som kan vara motiverad för att det av riksdagen uppsatta målet skall uppnås. I det sammanhanget bör också uppmärksammas att tillgången på naturgrus varierar mellan olika delar av landet liksom efterfrågan. Vidare kan effekterna på grundvattenmagasin och dricksvattenförsörjning av uttag av naturgrus också variera. Dessa faktorer, liksom effekterna för olika slag av företag, bör beaktas i den fortsatta analys som skall göras.

Eftersom det anförda omfattas av den överenskommelse som gäller mellan regeringen, Vänsterpartiet och Miljöpartiet utgår utskottet från att regeringen beaktar vad utskottet anført utan något särskilt tillkännagivande från riksdagens sida. Även motion Fi230 yrkande 13 avstryks därför.

Reklamskatten

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet uttalar att det är viktigt att arbetet med att fasa ut reklamskatten fortsätter och utgår från att regeringen prövar frågan inför nästa års budget och då påbörjar en stegvis avveckling av reklamskatten. Utskottet anser emellertid att det inte behövs något beslut eller tillkännagivande i saken och avstyrker därför motionsyrkandena.

Bakgrund

Skatt tas ut på annons som är avsedd att offentliggöras i landet och för reklam som är avsedd att spridas inom landet i annan form än annons. Skattskyldig är den som yrkesmässigt offentliggör reklam eller annons. Skattesatsen för annons i allmän nyhetstidning är 4 % av beskattningsvärdet och annars 11 % av beskattningsvärdet. Reklamskatt tas inte ut på direktreklam, dvs. reklamtrycksaker, inte heller på reklam i kommersiell TV och radio eller på reklam

via Internet. Reklamskatten beräknas för år 2002 inbringa 1 173 miljoner kronor.

Riksdagen beslutade våren 1998 att fr.o.m. år 1999 avskaffa reklamskatten på reklamtrycksaker eftersom den var svår att tillämpa och kontrollera (prop. 1997/98:150, bet. 1997/98:FiU20). Skatteutskottet erinrade i sitt yttrande (1997/98:SkU4y) till finansutskottet om att det rådde bred enighet om att reklamskatten borde avskaffas. Skatteutskottet delade dock regeringens uppfattning att det vid detta tillfälle saknades ekonomiskt utrymme för att helt avskaffa skatten. Utskottet framhöll dock att åtgärden kunde leda till nya nackdelar för reklam i annan form och försämra konkurrensförhållandena exempelvis för gratistidningar och s.k. annonsblad. Utskottet förutsatte att regeringen noga skulle följa utvecklingen och återkomma till dessa frågor så snart som utvecklingen motiverade detta. Finansutskottet ställde sig bakom skatteutskottets förslag.

Våren 2002 anförde skatteutskottet i betänkande 2001/02:SkU20 att utskottet under flera år har ansett att reklamskatten har sådana tekniska och konkurrensmässiga brister att skatten bör avvecklas men att det hittills av statsfinansiella skäl varit nödvändigt att dröja med en sådan åtgärd. Utskottet anförde att frågan om reklamskattens avveckling borde prioriteras i den kommande budgetberedningen, men delade samtidigt finansutskottets uppfattning att detta borde ske med beaktande av de budgetpolitiska målen. Riksdagen biföll utskottets begäran om ett tillkännagivande till regeringen av denna innebörd.

Budgetpropositionen

Regeringen anför i budgetpropositionen (avsnitt 8.5.3) att frågan om avskaffande av reklamskatten har prioriterats i budgetberedningen men att regeringen har funnit, med beaktande av de budgetpolitiska målen, att förutsättningar för finansiering av ett avskaffande av den resterande reklamskatten för närvarande inte föreligger.

Motioner

I ett antal motioner framställs yrkanden om reklamskattens avskaffande. Motionärerna anför att skatten inte är konkurrensneutral och att den ger upphov till svårigheter i tillämpningen och kontrollen, och de hänvisar till de orättvisor som den förorsakar på vissa områden. Motionärerna framställer både yrkanden om ett omedelbart avskaffande och yrkanden om att en gradvis utfasning av skatten. Sådana yrkanden framställs i motionerna Fi287 yrkande 28 av Lennart Hedquist m.fl. (m), Sk417 yrkande 8 av Lennart Hedquist m.fl. (m), Kr297 yrkande 13 av Kent Olsson m.fl. (m), Fi203 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m), Fi205 av Cristina Husmark Pehrsson och Anne Marie Brodén (m), Fi228 av Gunnar Axén och Per Bill (m), Fi268 av Carl-Axel Roslund (m), Fi277 av Kenth Högström m.fl. (s), Fi251 av Johan Pehrson (fp), Sk295 av Gunnar Andrén (fp), Fi229 av Ingvar Svensson (kd), Fi252 av Sven Bergström och Håkan Larsson (c), Sk346 yrkande 2 av Jörgen

Johansson och Jan Andersson (c), Fi243 av Christina Nenes och Göte Wahlström (s) och Sk223 av Rigmor Stenmark (c).

Utskottets ställningstagande

Utskottet har senast under våren 2002 klargjort sin uppfattning att reklamskatten bör avskaffas och att detta är en fråga som bör prioriteras vid budgetberedningen. Utskottet är medvetet om att de prioriteringar som sker i budgetarbetet innebär att endast de åtgärder och behov som från allmän synpunkt framstår som mest angelägna kan få den högsta prioritet och kan därför ha förståelse för svårigheterna att finna en möjlighet att direkt avskaffa den resterande reklamskatten i det nuvarande budgetläget.

Med hänsyn till att det sedan länge råder enighet om att reklamskatten bör avskaffas anser utskottet att det är viktigt att arbetet härmed, som regeringen påbörjat genom att slopa reklamskatten på trycksaker, fortsätter i en rimlig takt. För att komma vidare i detta arbete bör en stegvis avveckling av reklamskatten övervägas. På så sätt skulle det bli möjligt att visa att den kritik som riktas mot reklamskatten tas på allvar samtidigt som hänsyn kan tas till de statsfinansiella förutsättningarna. Utskottet utgår från att regeringen inför nästa års budget ånyo prövar frågan och då påbörjar en stegvis avveckling av reklamskatten.

Med det anförda avstyrker utskottet de aktuella motionsyrkandena.

Jordbruk och skogsbruk

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslagen om sänkta eller slopade skatter på diesel, handelsgödsel, el, m.m. i jordbruk och skogsbruk. Jämför avvikande meningarna 1 (m), 3 (kd) och 4 (c).

Bakgrund

Sedan den 1 juli 2000 omfattas jordbrukssektorn av samma skattelättnader som tillverkningsindustrin vid förbrukning av el och bränslen. På bränslen som används för uppvärmning och drift av stationära motorer vid yrkesmässig jordbruks-, skogsbruks- och vattenbruksverksamhet (inklusive växt-husnäringen) utgår således ingen energiskatt, och en reducerad koldioxidskatt motsvarande 30 % av den generella nivån tas ut. De reducerade skattesatserna gäller dock inte för bensin (oavsett användning) eller andra bränslen som förbrukas för drift av motordrivna fordon. Ingen energiskatt betalas heller på el som förbrukas i dessa sektorer.

Företag med stor energiförbrukning kan få viss ytterligare nedsättning av koldioxidskatten. Om den koldioxidskatt som belastar ett företag överstiger 0,8 % av försäljningsvärdet sätts skatten ned så att den överskjutande skattebelastningen inte överstiger 24 % av det överskjutande skattebeloppet för

bränslet (0,8-procentsregeln). EG-rätten innehåller dock minimiskattesatser som inte får underskridas.

Motioner

Moderata samlingspartiet föreslår att skatten på diesel för arbetsredskap i jord- och skogsbruk samt för entreprenadmaskiner sänks till 53 öre per liter från den 1 januari 2003 och att skatten på kväve i handelsgödsel tas bort från samma datum. Motionärerna anför att den svenska dieselskatten ligger högre än i andra länder och utgör en tung börda för dessa näringar. Även den svenska skatten på handelsgödsel leder till en internationell konkurrensnackdel. Dessa yrkanden framställs i motionerna Fi287 yrkandena 10 och 11 av Lennart Hedquist m.fl. (m) och MJ268 yrkandena 4 och 5 av Per Westerberg m.fl. (m).

Kristdemokraterna föreslår i motion Sk383 yrkande 7 av Per Landgren m.fl. (kd) en sänkning av dieselskatten till 1 kr per liter för jordbruket. Motionärerna anför att högre skatter och avgifter har försatt svensk jordbruksnäring i en ohållbar konkurrenssituation.

I *Centerpartiets* motion Fi286 yrkandena 28–30 av Maud Olofsson m.fl. (c) anför motionärerna att likställandet av el- och eldningsolja beskattningen med industrins nivåer har blivit en halvmesyr. Genom underliga gränsdragningar har småbrukarna ställts utanför nedsättningen. Motionärerna föreslår att gränsen på 1 000 kr för att få del av nedsättningen på el- och eldningsolja beskattningen slopas. Vidare leder dieselskattehöjningarna till att konkurrenskraften försämras, och motionärerna föreslår därför att skatten på diesel för jord- och skogsbruksmaskiner sänks till EU-genomsnittet, dvs. 1 kr per liter. Slutligen anför att handelsgödselkostnaderna är betungande i jämförelse med motsvarande kostnader i konkurrentländerna och att regeringens modell för kompensation för kostnaderna kräver ansökningar, godkännanden från EU och en hel del onödig administration. De föreslår att kväveskatten på handelsgödsel slopas. I motion MJ487 yrkande 2 av Jan Andersson m.fl. (c) framställs ett yrkande med samma inriktning.

Utskottets ställningstagande

Skattenedsättningskommittén (Fi 2001:09) skall se över utformningen av nedsättningssystemet för bl.a. jordbruks-, skogsbruks- och vattenbruksnäringarna (inklusive trädgårdsnäringen). Översynen skall omfatta beskattningen av såväl fossila bränslen som el. Kommittén skall bl.a. utreda förutsättningarna för en annan avgränsning av området för energiskattenedsättning för de konkurrensutsatta sektorerna än vad som gäller i dag och särskilt beakta gränstorna mot andra sektorer samt el- och värmeproduktionen. Konsekvenserna för de berörda verksamheterna när det gäller bl.a. deras konkurrenskraft skall analyseras.

Beskattningen av dieselolja för jordbrukets arbetsmaskiner ses med förtur över av Vägtrafikskatteutredningen (Fi 2001:8), (dir. 2001:12). Utredningen har i en promemoria i februari 2002 i ett preliminärt ställningstagande ansett

att om dieseloljebeskattningen för arbetsmaskiner skall sänkas bör det ske till den s.k. uppvärmningsnivån, vilket skulle motsvara sänkt skatt med 62 öre per liter. Det slutliga ställningstagandet i frågan tas när utredningen utrett de grundläggande principerna för trafikbeskattningen.

Utskottet är mot den angivna bakgrunden inte berett att tillstyrka förslaget om en sänkning av jordbrukets och skogsbrukets dieselskatt.

För skatten på el gäller som huvudregel att återbetalningen sker på årsbasis, med möjlighet för företag med förbrukning i större omfattning att få återbetalning kvartalsvis. Vad gäller återbetalning av elskatt finns det en administrativ gräns som innebär att endast den del av skattebeloppet som överstiger 1 000 kr per år betalas tillbaka.

Enligt utskottets mening har de regler som nu gäller för nedsättning av skatterna på eldningsolja och el utformats med industrin som förebild och återbetalningsreglerna har med de anpassningar som krävs på grund av de något annorlunda förutsättningarna en liknande utformning. Utskottet är inte berett att tillstyrka att dessa regler nu ändras och avstyrker därför motionsyrkandet om slopad 1 000-kronorsgräns.

Skatterna på bekämpningsmedel och gödselmedel infördes båda 1984. Gödselmedelsskatten är 1,80 kr för varje helt kilo kväve, förutsatt att andelen kväve i medlet är minst 2 %, och 30 kr för varje helt gram kadmium i gödselmedel, till den del kadmiuminnehållet överstiger 5 gram per ton fosfor. Bekämpningsmedelsskatten är 20 kr för varje helt kilo verksam beståndsdel i bekämpningsmedlet.

Uppburen skatt på bekämpningsmedel och kväve i handelsgödsel återförs till jordbruksnäringen via ett särskilt anslag. Huvuddelen av den återförda skatten används till åtgärder för att minska växtnäringens förluster från jordbruket och minska miljöriskerna inom växtskyddsområdet. En mindre del av beloppet återförs kollektivt till jordbruksnäringen för bl.a. informations-, utbildnings-, rådgivnings- och utvecklingsinsatser med syfte att främja hållbara produktionsmetoder. Skatten på bekämpningsmedel återförs kollektivt för forsknings- och utvecklingsinsatser med syfte att främja en hållbar utveckling inom jordbruket och trädgårdsnäringen.

En särskild utredare tillkallades i juni 2001 med uppgift att utvärdera skatterna på bekämpningsmedel och handelsgödsel. Utredaren skall dels analysera och bedöma skatternas påverkan på användningen, dels bedöma vilka effekter de har på miljön. Därutöver skall utredaren se över om skatterna bör förändras så att de fungerar som effektivare styrmedel på miljöområdet utan att kraven på kostnadseffektivitet eftersätts. Uppdraget skall redovisas senast den 30 november 2002.

Utskottet är mot denna bakgrund inte heller berett att tillstyrka förslagen om slopad skatt på handelsgödsel.

Med det anförda avstyrker utskottet motionerna Fi287 yrkandena 10 och 11, MJ268 yrkandena 4 och 5, Sk383 yrkande 7, Fi286 yrkandena 28–30 och MJ487 yrkande 2.

Bredbandsinstallation

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om en ettårig förlängning av skattereduktionerna för bredbandsinstallation och avstyrker motionsförslagen om att skattereduktionerna skall avskaffas.

Jämför avvikande meningarna 1 (m), 2 (fp) och 4 (c).

Bakgrund

Den som installerar bredband och tar installationen i bruk mellan den 1 januari 2001 och den 31 december 2002 kan få en skattereduktion. Skattereduktionerna uppgår till 50 % av de utgifter som överstiger 8 000 kr per hus eller, i fråga om hyreshus, 8 000 kr per ansluten bostad eller lokal. Skattereduktionerna utgår med högst 5 000 kr per hus, bostad eller lokal. Om ansökan kommit in senast den 1 mars 2002 avräknas skattereduktionerna på skattebesked för 2002. Kommer ansökan in senast den 1 mars 2003 avräknas reduktionerna på skattebeskedet för 2003 (prop. 2000/01:24 och bet. 2000/01:SkU8).

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår (avsnitt 8.7.3, punkt 30) att möjligheten för fysiska och juridiska personer att få skattereduktion för utgifter för vissa anslutningar för tele- och datakommunikation förlängs med ett år.

Regeringen anför att det har visat sig att bredbandsutbyggnaden har blivit försenad. Detta beror bl.a. på det förändrade marknadsläget och den korta grävsäsongen i landets norra delar. Hitintills har endast ca 1 230 ansökningar om skattereduktion kommit in till skattemyndigheten. Mot denna bakgrund är regeringen av uppfattningen att tiden måste utsträckas ytterligare ett år för att möjliggöra för fysiska och juridiska personer att kunna ansöka om skattereduktion för utgifter för bredbandsanslutningar. Regeringen föreslår därför att skattereduktionerna även ges vid debiteringen av slutlig skatt på grund av 2004 års taxering.

Motioner

Moderata samlingspartiet föreslår i motion Fi287 yrkande 36 av Lennart Hedquist m.fl. (m) att skattereduktionerna för installation av bredband avskaffas.

Folkpartiet liberalerna avslår i motion Fi232 yrkande 26 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) förslaget om en ettårig förlängning av bredbandsreduktionerna.

Centerpartiet föreslår i motion Fi286 yrkande 33 av Maud Olofsson m.fl. (c) att bredbandsreduktionerna slopas. Motionärerna anför att skattelättnaden för utbyggnad av bredband bör slopas som ett led i en övergång till en utbyggnad grundad på ett statligt ansvarstagande för infrastrukturen i hela landet fram till varje enskild abonnent.

Utskottets ställningstagande

Utskottet är inte berett att tillstyrka att staten tar över ansvaret för utbyggnaden av bredband och anser därför att skattereduktionen för installation av bredband skall finnas kvar. Utskottet har inte funnit någon anledning till erinran mot regeringens förslag om en ettårig förlängning av bredbandsreduktionen och tillstyrker därför att förslaget genomförs. Utskottet avstyrker motionerna Fi287 yrkande 36, Fi232 yrkande 26 och Fi286 yrkande 33.

Miljöförbättrande åtgärder på bostäder

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet tillstyrker förslaget i motion Fi230 om ett ROT-avdrag för miljöförbättrande åtgärder på bostäder.

Bakgrund

En skattereduktion för byggnadsarbeten har tillämpats under perioden den 15 februari 1993–den 31 december 1994 (prop. 1992/93:150, bet. 1992/93:SkU36) och under perioden den 15 april 1996–den 31 mars 1999 (prop. 1995/96:229, bet. 1995/96:SkU32). Syftet har varit att åstadkomma en stimulans av verksamheten inom byggsektorn och på så sätt motverka den då aktuella arbetslösheten.

Motion

I motion Fi230 yrkande 16 av Britt Bohlin m.fl. (s, v, mp) anför motionärerna att ett ROT-avdrag för installationer av typen pelletsbrännare, treglasfönster, isolerglasfönster etc. bör införas under taxeringsåren 2004–2006 och de hemställer att riksdagen begär att regeringen snarast lägger förslag om en sådan skattereduktion. Syftet är att stimulera miljöförbättrande åtgärder på permanentbostäder.

Utskottets ställningstagande

Utskottet finner ingen anledning att rikta någon invändning mot förslaget om att i miljöpolitiskt syfte införa en särskild skattereduktion i form av ett s.k. ROT-avdrag. Avdraget kan kopplas till att olika slags installationer genomförs, exempelvis av pelletsbrännare, treglasfönster och isolerglasfönster. Den exakta avgränsningen av vilket slag av installationer som skall omfattas bör ske med beaktande av miljönytta och energieffektivisering, samt att kapa effekttoppar, hos olika alternativ. Avdraget bör utformas på ett kostnads-effektivt sätt och i princip ej ges för installationer som ändå skulle ha genomförts. Som ett exempel kan nämnas installation av isolerglasfönster vid nybyggnation. Lagstiftningen bör enligt utskottets mening vara tidsbegränsad och gälla under inkomsttaxeringarna 2004–2006. För åtgärden bör en finansiell ram om 50 miljoner kronor per år avsättas.

Riksdagen har med anledning av Riksdagens revisorers granskning av tidigare ROT-avdrag uttalat att eventuellt nya åtgärder liknande ROT-avdraget måste analyseras noggrant innan de införs, följas upp medan de är i kraft samt utvärderas inom rimlig tid, liksom att de erfarenheter som kommit fram av ROT-avdragets tillämpning under 1990-talet bör vägas in. I uttalandet framhölls också att man i ett sådant analys- och utvärderingsarbete också bör ta hänsyn till relevanta genus- och jämställdhetsperspektiv (försl. 2001/02:RR8, bet. 2001/02:SkU28).

Enligt utskottets mening bör riksdagen begära att regeringen snarast lägger förslag om en skattereduktion i enlighet med vad som anförts. Utskottet tillstyrker således motion Fi230 yrkande 16.

Lagförslagen

Utskottets ställningstagande i det föregående innebär att de lagförslag som regeringen lagt fram behöver omarbetas och att ytterligare lagförslag bör upprättas.

Beräkning av statsbudgetens inkomster för 2003

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet tillstyrker att regeringens inkomstberäkning godkänns med vissa justeringar och avstyrker godkännande av Moderata samlingspartiets, Folkpartiet liberalernas, Kristdemokraternas och Centerpartiets inkomstberäkningar.

Jämför avvikande meningarna 1 (m), 2 (fp), 3 (kd) och 4 (c).

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår (avsnitt 5.4 och bilaga 1, punkt 7) att riksdagen godkänner att statsbudgetens inkomster budgetåret 2003 beräknas till 701 miljarder kronor, varav 637 miljarder kronor från inkomstiteln Skatter m.m.

Motioner

Moderata samlingspartiet, Kristdemokraterna, Centerpartiet och Folkpartiet liberalerna begär i sina partimotioner godkännande för sina respektive inkomstberäkningar. Sådana yrkanden framställs i motionerna Fi231 yrkande 4 av Bo Lundgren m.fl. (m), Fi232 yrkande 4 av Lars Leijonborg m.fl. (fp), Fi233 yrkande 6 av Alf Svensson m.fl. (kd) och Fi234 yrkande 11 av Maud Olofsson m.fl. (c).

Kristdemokraterna anför i motion Fi256 yrkande 24 av Alf Svensson m.fl. (kd) att de föreslagit totalt 125 miljoner kronor till skatteförvaltning och upp-
börd för en ökad skattekontroll och förstärkt tullbevakning 2003 och att de som en effekt av detta räknar med att skatteintäkterna ökar med 480 miljoner

kronor år 2003 och därefter med åtminstone 1 140 miljoner kronor per år. Motionärerna anför att tidigare dokumenterade erfarenheter (bl.a. av Riksdagens revisorer) visar att satsningar på detta område ger minst sex gånger pengarna tillbaka kassamässigt.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har i det föregående föreslagit att riksdagen avvaktar kommissionens godkännande innan ett beslut fattas om den föreslagna omläggningen av kraftvärmebeskattningen. Utskottet har vidare tillstyrkt förslaget i motion Fi230 om en utvidgning av skatteväxlingen från 2,6 till 3,0 miljarder kronor. Dessa förändringar i regeringens förslag bör enligt utskottets mening föranleda en justering av inkomstberäkningen.

Utskottet har vidare funnit att det förslag om ändrade regler för beskattningen av vissa andelsbyten som riksdagen beställt i april 2002 och som i dagarna avlämnas till riksdagen (prop. 2002/03:15 Utvidgning av reglerna om framskjuten beskattning vid vissa andelsbyten) inte har beaktats vid inkomstberäkningen. I den lagrådsremiss som numera föreligger har engångseffekterna i form av utebliven skatteintäkt beräknats till 283 miljoner kronor, medan den varaktiga effekten beräknas till 9 miljoner kronor per år i utebliven skatteintäkt. Det påpekas i lagrådsremissen att uppskattningarna är behäftade med stor osäkerhet.

Med de ändringar som kan föranledas av det anförda tillstyrker utskottet att regeringens inkomstberäkning godkänns. Utskottet avstyrker motionsyrkandena om godkännande av Moderata samlingspartiets, Folkpartiet liberalernas, Kristdemokraternas och Centerpartiets inkomstberäkningar.

När det gäller effekterna av ett resurstillskott till skatteförvaltningen framstår ett så direkt samband som motionärerna räknar med för år 2003 inte som realistiskt. En ökning av anslaget kräver tid innan den kan ge effekt och innebär också en omställning som i sig kan vara effektivitetssänkande. Enligt utskottets mening bör man vid jämförelser mellan de olika budgetalternativ som föreligger i ärendet inte räkna med denna typ av effekter på inkomsterna under det aktuella budgetåret. Med det anförda avstyrker utskottet även det nu aktuella motionsyrkandet.

UTGIFTSRAMAR

Utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om utgiftsram för 2003 och preliminär utgiftsram för 2004.

Jämför avvikande meningarna 1 (m), 2 (fp), 3 (kd) och 4 (c).

Propositionen

Utgiftsområde 3 omfattar skatteförvaltningen, Tullverket och exekutionsväsendet. Riksskatteverket är chefsmyndighet inom skatteförvaltningen och exekutionsväsendet. De nämnda myndigheternas verksamhet ingår i politikområdet Skatt, tull och exekution. Ytterligare en myndighet med verksamhet inom detta politikområde är Kustbevakningen (utgiftsområde 6), som har ett självständigt ansvar för tullkontrollen till sjöss.

Regeringen föreslår att riksdagen skall besluta om en utgiftsram för utgiftsområde 3 på ca 8 266 miljoner kronor för 2003 och godkänna en preliminär utgiftsram på 8 471 miljoner kronor för 2004.

Riksdagen har för år 2002 anvisat 8 059 miljoner kronor till utgiftsområdet. Förändringarna i utgiftsområdesramarna jämfört med tidigare beräkningar förklaras i huvudsak av pris- och löneomräkningar och att Tullverket för 2003 tillförs 15 miljoner kronor för att möjliggöra en effektivare bekämpning av narkotikasmuggling och annan gränsöverskridande organiserad brottslighet. En fortsatt satsning på narkotikabekämpning och annan gränsöverskridande organiserad brottslighet skall tillföra Tullverket ytterligare 10 miljoner kronor 2004.

Målet för politikområdet Skatt, tull och exekution är att eftersträva skatte-, tull- och avgiftsintäkter skall säkerställas på ett rättssäkert och ekonomiskt effektivt sätt samtidigt som enkelhet skall eftersträvas och brottslighet motarbetas.

I propositionen redovisas hur målen skall uppnås inom de olika myndighetsområdena och hur verksamheterna bör utvecklas. Det framhålls vara av stor vikt att myndigheterna långsiktigt arbetar med åtgärder för att kunna hantera en med tiden allt större och mer komplicerad arbetsmängd med mindre personalresurser. Det är därför viktigt att all verksamhet effektiviseras och att den utvecklas ytterligare. De olika delarna i förändringsarbetet skall stödja varandra i utvecklingen av moderna, effektiva och ändamålsenliga förvaltningar. Det skall bl.a. uppnås genom kontinuerlig IT-, metod- och kompetensutveckling. Myndigheterna bör fortsätta att sträva efter att vara ledande bland myndigheter beträffande utveckling och användning av IT i

verksamheten. Myndigheterna skall också sträva efter en hög servicenivå och förenklingar för allmänhet, näringsliv och andra myndigheter.

Att öka den elektroniska och automatiska hanteringen av dokument och information ses som en viktig del i arbetet för att kunna frigöra resurser som i stället kan koncentreras till områden med högre risk. Arbetet med att öka den elektroniska hanteringen av dokument och information bör således fortgå. I detta arbete är ett ökat användande av exempelvis Internet som ett komplement till nuvarande system en viktig del.

I det europeiska och övriga internationella administrativa samarbetet inom myndighetsområdena prioriteras insatser för regel- och procedurförenklingar, rationell användning av IT, informationsutbyte och utbildningsinsatser. För att effektivisera verksamheten är arbetet med förenklingar av regler och procedurer viktigt. Regeringen understryker betydelsen av myndigheternas arbete med förenklingar av det egna regelverket samt förslag till förenklingar av de nationella och internationella regelverken.

I propositionen framhålls vidare bl.a. vikten av att det pågående samarbetet med Kustbevakningen, polisen och andra berörda myndigheter och institutioner fortsätter att utvecklas. Ett sådant samarbete är nödvändigt för att uppnå en effektiv och ändamålsenligt gränskontroll.

Motionerna

I motion Fi231 av Bo Lundgren m.fl. (m) föreslås att utgiftsramen för de nu aktuella åren minskas med 89 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag (yrkandena 5 i denna del och 6 i denna del). Med hänsyn till tullens viktiga funktion inte minst i narkotikabekämpningen är det enligt motionen viktigt att tullens kontrollorganisation är tillräckligt stor och att den utökas. En förstärkning med 26 miljoner kronor föreslås. Samtidigt anförs att det principiellt är felaktigt att tullen disponerar vissa offentligrättsliga avgifter för att finansiera delar av sin verksamhet, vilken enligt motionen helt bör finansieras via statsbudgeten. Motionärerna vill i förhållande till regeringens förslag minska utgiftsramen för Riksskatteverket med 75 miljoner kronor och till kronofogdemyndigheterna med 40 miljoner kronor. Motionärerna hänvisar till att deras förslag till ändringar i skattesystemet innebär att en del av de allra krångligaste skatterna att administrera och driva in skall avskaffas.

I motion Fi232 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) föreslås att utgiftsramen för de båda åren ökas med 75 miljoner kronor utöver vad regeringen har föreslagit (yrkandena 6 i denna del och 7 i denna del). Av ökningen hänförs 50 miljoner kronor till ökade resurser till skattemyndigheterna. Tullen bör enligt motionen få ökade resurser för insatser mot den illegala införseln av alkohol och narkotika.

I syfte att förstärka kontroll och spaning kring illegal införsel av narkotika, vapen, alkohol, tobak och andra skattepliktiga varor föreslås i motion Fi233 av Alf Svensson m.fl. (kd) en anslagsökning för tullen med 5 miljoner kronor per år utöver vad regeringen föreslagit. Motionärerna anser att också skattekontrollen bör förstärkas för att motverka den svarta ekonomins utbredning.

Enligt motionen bör skattemyndigheterna förstärkas med 120 miljoner kronor år 2003 och 190 miljoner kronor år 2004. Samtidigt beräknar motionärerna att ett genomförande av deras förslag om avskaffad fastighetsskatt och förmögenhetsskatt leder till besparingar i skatteadministrationen motsvarande 140 miljoner kronor 2003 och 190 miljoner kronor 2004. Sammantaget innebär förslaget i förhållande till regeringens förslag en minskning av utgiftsramen för 2003 med 15 miljoner kronor (yrkande 8 i denna del) och en ökning av utgiftsramen för 2004 med 5 miljoner kronor (yrkande 9 i denna del).

I motion Fi234 av Maud Olofsson m.fl. (c) föreslås ökade resurser för tullverksamheten med 20 miljoner kronor och en neddragning i skatteförvaltningens verksamhet motsvarande 50 miljoner kronor. Sammantaget för utgiftsområdet föreslås i motionen att utgiftsramarna för 2003 och 2004 fastställs till ett 30 miljoner kronor respektive 50 miljoner kronor lägre belopp än vad regeringen har föreslagit (yrkandena 6 i denna del och 7 i denna del).

Utskottets ställningstagande

Regeringens förslag till ramar för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution och de förändringar däri som fyra av partierna föreslår framgår av följande tabell (miljoner kronor).

År	Propositionen	Moderata samlingspartiet	Folkpartiet	Kristdemokraterna	Centerpartiet
2003	8 266	-89	+75	-15	-30
2004	8 471	-89	+75	+5	-50

De gemensamma prioriteringarna inom politikområdet utgår i regeringens förslag från att berörda myndigheter svarar för väsentliga delar av samhällets viktigaste regelsystem. Av stor betydelse är att myndigheterna kan få allmänhet och företag att känna förtroende för rättssäkerheten och rättstryggheten i dessa regelsystem samt att allmänhet och företag därmed frivilligt efterlever regelsystemen. I det löpande arbetet skall myndigheterna kontinuerligt arbeta för att höja effektiviteten i verksamheten samtidigt som servicen till allmänhet och företag skall förbättras.

Skatteförvaltningen skall enligt regeringens förslag även fortsättningsvis prioritera förstärkt skattekontroll. I detta ingår bl.a. en fördjupad kontroll av företag som hanterar stora skatteunderlag och insatser mot den s.k. svarta ekonomin. Under de senaste åren har nivån på skattekontrollen varit otillräcklig och skatteförvaltningen har tillförts resurser för att höja nivån på kontrollen. I årets budgetproposition konstateras att den nedåtgående trenden i kontrollverksamheten har vänt, något som återspeglas i bl.a. en ökning av antalet revisioner samt antalet ändrade deklARATIONER efter skrivbordsgranskning och revision. Regeringen gör bedömningen att de resurstillskott som

gjorts och den kontinuerliga effektiviseringen av arbetet varit bidragande till förbättringarna.

Exekutionsväsendet skall bl.a. prioritera verksamheten i enlighet med en ny indrivningspolicy som gäller fr.o.m. 2002. Skatteförvaltningen och exekutionsväsendet skall fortsätta att effektivisera borgenärsarbetet.

Insatser mot narkotika och storskalig illegal införsel av alkohol och tobak skall ges hög prioritet hos Tullverket och Kustbevakningen. Tullen har under 2001 gjort fler beslag av narkotika än tidigare samtidigt som mängden beslagtagna narkotika av vissa preparat har minskat. Beslagen av alkohol och tobak har minskat under året. Det samhällsekonomiska värdet av samtliga beslag har minskat jämfört med 1999 och 2000. En positiv omständighet är dock att träffsäkerheten har fortsatt att öka, vilket bekräftar att det pågående förbättringsarbetet ger resultat. Den förbättrade träffsäkerheten torde kunna vara ett resultat av de förbättringar som skett av Tullverkets underrättelse- och riskanalysarbete. Även användandet av hotbildsanalyser torde kunna ha gett positiva effekter för träffsäkerheten. Eftersom det inte finns några indikationer på att mängden narkotika i samhället minskar är det emellertid oroande att mängden beslagtagna narkotika inte har ökat. Samma bedömning kan göras när det gäller illegalt införd alkohol och tobak. Även om den information som finns avseende 2002 visar att beslagmängderna till viss del gått upp finns det enligt utskottets mening goda skäl för den resursförstärkning som regeringen föreslår i syfte att förbättra insatserna för att komma åt den illegala införseln.

Utskottet har följaktligen inget att erinra med anledning av de överväganden som ligger till grund för regeringens förslag till utgiftsramar för 2003 och 2004. Utskottet tillstyrker regeringens förslag och avstyrker motionerna. Utskottet kan dock konstatera att de förslag om förstärkningar på tullsidan som har lagts fram i motionerna i syfte att förstärka kontrollen av illegal införsel av främst narkotika och alkohol torde bli väl tillgodosedda genom de resursförstärkningar som regeringen har föreslagit. Med hänsyn till vad som anförts i en av motionerna om resurser för att motverka den svarta ekonomins utbredning vill utskottet framhålla att insatser mot den svarta ekonomin också har en framträdande plats i de prioriteringar som ligger till grund för regeringens förslag.

Stockholm den 12 november 2002

På skatteutskottets vägnar

Arne Kjörnsberg

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Arne Kjörnsberg (s), Anna Grönlund (fp), Lennart Hedquist (m), Per Erik Granström (s), Ulla Wester (s), Per Landgren (kd), Marie Engström (v), Anne-Marie Pålsson (m), Lennart Axelsson (s), Gunnar Andrén (fp), Roger Karlsson (c), Inger Nordlander (s), Ulf Sjösten (m), Catharina Bråkenhielm (s), Barbro Feltzing (mp) och Fredrik Olovsson (s).

Avvikande meningar

1. Skattefrågor i budgetpropositionen – m

av Lennart Hedquist (m), Anne-Marie Pålsson (m) och Ulf Sjösten (m).

Skatteförslagen och inkomstberäkningen

Inriktningen

Vi vill sänka skatter som hämmar tillväxt och entreprenörskap för att ge alla en bättre välbefinningsutveckling och avvecklar därför förmögenhetsskatten och dubbelbeskattningen av riskkapital och stoppar skattediskrimineringen av fåmansföretag. På sikt vill vi avskaffa den statliga inkomstskatten eftersom den utgör en extra beskattning av utbildning och kompetens.

Ett av våra viktigaste skattepolitiska mål är att alla skall kunna leva på sin lön. Vi genomför därför en rad skattesänkningar som ökar medborgarnas inflytande över sina liv. Människor skall ges möjlighet att klara av sina egna grundläggande behov innan de börjar betala skatt. Därför höjer vi grundavdraget rejält för alla. Varje människa skall ha rätt att bestämma över sitt eget liv och fatta de avgörande besluten själv.

Det är viktigt att sänka skatterna för både läströrliga skattebaser och låg- och medelinkomsttagare. I dagens värld, då både människor och kapital är läströrliga, riskerar man annars att allt högre skatter måste tas ut på allt färre skattebaser och till sist blir låginkomsttagare, basal konsumtion och fastigheter det enda som är möjligt att beskatta.

Sänkt inkomstskatt

Vi genomför en *inkomstskattereform* som ger ökad social trygghet och motverkar fattigdomsfällor. Fler jobb görs möjliga och den sociala rörligheten ökar. Skattereformen har sin tyngdpunkt hos låg- och medelinkomsttagarna och innehåller tre skattesänkningar.

Människor skall ges möjlighet att klara av sina egna grundläggande behov innan de börjar betala skatt. Därför bör grundavdraget höjas rejält. På sikt vill vi att de första 50 000 kr skall vara befriade från inkomstskatt.

Det är orimligt att skattesystemet inte tar hänsyn till försörjningsbördan. Framför allt är det barnfamiljer som har det svårt att få ekonomin att gå ihop. Utöver dagens barnbidrag vill vi därför införa ett extra grundavdrag på 15 000 kr per år och barn upp till 16 år vid den kommunala beskattningen. För de som inte kan tillgodogöra sig avdraget utgår ett motsvarande bidrag.

Beskattningen skall utformas så att fler motiveras att arbeta. Vi vill därför införa ett förvärsavdrag för pensionsgrundande inkomster. Förvärsavdrag såväl som grundavdrag görs mot den kommunalt beskattningsbara inkomsten.

Dessa tre skattesänkningar är så omfattande att de inte fullt ut kan genomföras omedelbart. Nästa år bör grundavdraget för alla höjas rejält och det extra barnavdraget för barn börja införas. Förvärvsavdraget växlas mot dagens skattereduktion.

- År 2003 införs ett grundavdrag på 23 000 kr som år 2004 höjs till 24 200 kr. Grundavdraget trappas upp med 20 % över 70 000 kr och trappas ned med 10 % över 120 000 kr. Över 170 000 kr uppgår grundavdraget till 18 200 kr respektive 19 200 kr.
- Ett grundavdrag för barn införs med 12 000 kr per barn och år fr.o.m. nästa år. Det ökas till 15 000 kr år 2004.
- Ett förvärvsavdrag med 13 % av den pensionsgrundande inkomsten införs. Skattereduktionen för allmän pensionsavgift växlas mot detta förvärvsavdrag. Växlingen är neutral ur skattesynpunkt för medborgarna.

Skattesänkingsstrategin inriktar sig nästan uteslutande på att i första hand sänka inkomstskatten för dem som tjänar allra minst. Det är de unikt höga skatterna på låga inkomster, ytterligare förvärrat av de mycket kraftiga kommunala och landstingskommunala skattehöjningar som nu föreslagits, som skapar beroendet av bidrag och som dämpar viljan att arbeta. Vi föreslår också ett avskaffande av värnskatten som fungerar som en straffskatt på kunskap och heltidsarbete och som riskerar att få vår mest välutbildade arbetskraft att söka sig utomlands eller minska sitt arbetskraftsdeltagande. Värnskatten tas bort år 2003 och brytpunkten justeras upp till den nivå där pensionsavgifter inte längre tas ut år 2004.

Det måste också skapas förutsättningar för vanliga människor att kunna köpa *hushållstjänster*. Det ökar välfärd och flexibilitet. Stressen minskar och ett större utbud av arbete skapas. För tjänster utförda i hemmet skall enligt vår mening en skattereduktion på 50 % av arbetskostnaden på maximalt 50 000 kr per hushåll införas. Det leder till att svarta jobb blir vita och gör att människor kan känna att både tiden och pengarna räcker till.

För människor som bor i glesbygd är bilen helt avgörande för möjligheten att arbeta. Då de lokala arbetsmarknaderna blir allt större kommer arbetspendlingen att spela en allt större roll, vilket t.ex. den regionalpolitiska utredningen påpekat. Avdraget för *resor med bil till och från arbetet* täcker inte kostnaderna för bilresor. Allteftersom bränslepriset ökat har värdet av avdraget urholkats. Det ger heller inte en rimlig möjlighet att kompensera värdeminskningen på bilen. Avdraget bör därför nästa år höjas till 20 kr per mil. Avdraget skall också omfatta resor för att hämta och lämna barn.

Bristerna i det offentliga pensionssystemet blir alltmer uppenbara. Det egna sparandet till en trygg ålderdom bör underlättas. Avdraget för avgift till pensionsförsäkring ökar vi därför till ett prisbasbelopp.

De särskilda reglerna för utländska experter tas bort, skattereduktionen för fackföreningsavgifter slopas och avgiften till arbetslöshetsförsäkringen blir åter avdragsgill.

Sänkt fastighetsskatt

Fastighetsskatten är i dag en skatt på en fiktiv avkastning på husets taxeringsvärde utan någon koppling till en verklig inkomst. Skatten drabbar alla boendeformer i Sverige. Bostadsrättsföreningar betalar skatt på värdet av fastigheten, och för hyresrätter gäller i regel att en halv månadshyra per år utgörs av fastighetsskatt. Fastighetsskatten för småhus varierar starkt, och skattens storlek beror i hög grad på var fastigheten är belägen. Taxeringsvärdena som tidigare varit frysta under flera år höjdes kraftigt förra året. De höjdes ytterligare i år och regeringen räknar med en årlig ökningstakt på 5 %. För att folk skall ha råd att bo kvar måste, som ett första steg, de tidigare lägre taxeringsvärdena återställas.

Vi vill avskaffa fastighetsskatten. Procentsatsen för fastighetsskatten bör därför sänkas successivt tills fastighetsskatten är avskaffad.

- År 2003 återgår taxeringsvärdena till den lägre nivå de hade år 2000.
- Skattesatsen för småhus bestäms till 0,9 % år 2003 och 0,8 % år 2004.
- Begränsningsregeln och dämpningsregeln behövs inte och slopas.
- Schablonintäktsbeskattningen för bostadsrättsföreningar bör slopas omedelbart.

Sänkt skatt på företagande

Det finns flera skatter som är speciellt hämmande för tillväxt och företagande, särskilt skatter som minskar tillgången på kapital i Sverige. Det rör sig om skatter som hämmar sparandet, men allvarigare är de skatter som driver kapital och företag ur landet. Det rör sig också om skatter som hindrar uppkomsten av nya företag och försvårar för de redan existerande. Sverige skall ha ett så attraktivt skatteklimat att kapital och människor söker sig hit.

Skatten på *förmögenheter* har slopats i de flesta länder. I Sverige tas förmögenhetsskatt ut även vid förhållandevis låga förmögenheter. Skattesatsen är internationellt sett hög. Det gör att Sverige kommit i en särdeles ogynnsam position vad gäller konkurrens om kapital. Skatten ökar avkastningskravet på investeringar som görs här. Sambeskattningen i förmögenhetsbeskattningen tas bort 2003. Fribeloppet per person blir därmed 2 miljoner kronor. Förmögenhetsskatten slopas 2004.

Svenska *aktieägare* missgynnas i förhållande till utländska ägare, vilka i de flesta fall inte drabbas av någon beskattning av aktieutdelningarna. Detta medför också att det utländska ägandet i svenska företag ökar, vilket i sin tur ökar benägenheten att flytta företagen eller delar av verksamheten ur Sverige. Skatten på aktieutdelningar slopas därför fr.o.m. 2004 års vinster.

Fåmansbolagsbeskattningen har lett till absurda konsekvenser. Skatt måste betalas på fiktiva vinster. Många nya bolag inom t.ex. IT-branschen har köpts upp av andra bolag. Aktielikviden har oftast varit i form av aktier i det köpande bolaget. Säljarna har förbundit sig att behålla de nya aktierna en viss tid. Reavinsten beräknas efter likviddagen, men säljarna kan få visst uppskov med att betala skatten. Sjunker värdet på det köpande företags aktier uppstår

en kapitalförlust, som säljaren inte har några möjligheter att göra avdrag för. Eftersom fåmansbolagsdelägaren skall ta upp halva vinsten som inkomst finns ingen möjlighet att kvitta kapitalförlusten mot denna del av den fiktiva realisationsvinsten. Detta innebär att skatteskulden kan bli mycket stor med små möjligheter för säljaren att betala. En privat konkurs kan bli resultatet!

Ett enigt skatteutskott begärde under våren 2002 att regeringen skulle komma med förslag till sådan lagändring att denna pomperipossa-effekt förhindras och att förslaget skulle läggas senast i augusti 2002. Regeringen har till sist aviserat att ett förslag kommer att läggas. I avvaktan på att regeringen lägger sitt förslag är vår utgångspunkt att beskattningen av vinster och förluster i dessa fall helt och hållet skall beskattas som inkomst av kapital och att denna ändring skall tillämpas fr.o.m. den tidpunkt då andelsbyteslagstiftningen trädde i kraft, dvs. 1999.

Den s.k. *kontantbegränsningsregeln* innebär att uppskov med beskattning i samband med fusion eller utbyte med aktier i onoterade bolag endast får ske om en eventuell kontantersättning i samband med transaktionen motsvarar högst 10 % av de mottagna aktiernas nominella värde. Även denna regel ger upphov till sådana marginaleffekter i beskattningen att den måste avskaffas. Vi föreslår därför att regeringen får återkomma med förslag om avskaffande av kontantbegränsningsregeln med retroaktiv verkan fr.o.m. den 1 januari 1999.

Inkomster från *royalty* på patent skall kunna beskattas som inkomst av kapital. Här framstår tydligt likheterna mellan humankapitalet och realkapitalet. I dag beskattas royaltyinkomsterna som inkomst av tjänst, vilket driver uppfinningsrika innovatörer ut ur landet i stället för att vi slår vakt om deras kompetens att utveckla nya idéer i Sverige.

Den svenska beskattningen av *jordbrukets* produktionsmedel är även den extremt hög. Eftersom livsmedelspolitiken är den samma i hela EU framstår den svenska skattebelastningen här i sin klaraste dager. Vi vill sänka beskattningen av diesel till samma nivå som den i våra främsta konkurrentländer. Skatten på diesel för jord- och skogsbruket och entreprenadmaskiner sänks till 53 öre per liter. Skatten på handelsgödsel tas bort.

Sänkta energiskatter m.m.

Enligt vår mening skall miljöskatter tas ut i produktionsledet medan energiskatter skall tas ut i konsumentledet. Då erhålls en konkurrensneutral beskattning mellan olika energiproducenter och mellan olika bränslen. I Sverige finns en skatt som bryter mot denna princip. Det är den extra energiskatt som tas ut på el producerad i kärnkraftverk. På sikt bör den tas bort. Redan nästa år bör den sänkas med motsvarande 1 000 kr/MW och månad.

För många svenskar är bilen det enda möjliga transportmedlet. Det gäller för resor från och till arbetet, för att hinna hämta och lämna barn på dagis eller för socialt umgänge på fritiden. Oavsett var i Sverige man befinner sig underlättar bilen vardagen och är till glädje på fritiden. Hög bränslebeskattning medför att arbetsresor försvåras och att utrymmet för umgänge med

familj och vänner krymper. Höga bränsleskatter motiveras ofta med miljöargument. De har emellertid endast marginell påverkan på konsumtionen av bränsle. Eftersom transporterna är nödvändiga äger de rum trots den höga kostnaden. Skatten på såväl bensin som på diesel bör sänkas. Den skall inte vara avsevärt högre i Sverige än genomsnittligt i Europa. Energiskatten på bensin och diesel skall sänkas med 70 öre per liter inklusive momseffekten 2003.

Förslagen om höjd *elskatt* och höjd *koldioxidskatt* avvisas, liksom fördubblingen av skatten på *naturgrus*.

Övriga skatteförändringar

När de skattefria införselkvantiteterna från andra EU-länder stiger är det givetvis viktigt att anpassa de svenska *alkoholskatterna* till omvärldens nivåer. Den danska nivån kan tjäna som riktmärke. Sänks inte alkoholskatterna kommer allt större mängder av den i Sverige konsumerade alkoholen att antingen köpas utomlands eller smugglas in i Sverige. I Sverige har redan bryggerinäringen kommit i svårigheter på grund av de höga svenska punktskatterna. Regeringens passivitet missgynnar svensk industri och svenska konsumenter. Vi vill anpassa dessa skatter till den danska nivån på alkoholskatter och föreslår att skatten på vin med en alkoholhalt på 8,5 till 15,0 volymprocent alkohol sänks från 22,08 kr till 9 kr per liter, med motsvarande ändring för vin med annan alkoholhalt, att skatten på öl sänks från 1,47 kr till 85 öre per volymprocent och att skatten på sprit sänks från 501,75 kr till 375 kr per liter ren alkohol, allt per den 1 januari 2003.

Skatt på annonser och *reklam* infördes i början av 1970-talet för att finansiera ökningen av presstödet och för att få en enhetlig beskattning av annonser och reklam. Svårigheter i tillämpningen och kontrollen av skatten på annonser och reklam har lett till att den del av skatten som avser reklamtrycksaker redan har avskaffats. Skatten är inte konkurrensneutral och de svårigheter i tillämpningen och kontrollen som var skälet till att reklamskatten på reklamtrycksaker avskaffats gäller precis i lika stor utsträckning för de delar av reklamskatten som finns kvar. En enig riksdag beslöt i våras att sloandet av reklamskatten skulle prioriteras i föreliggande budget. Detta har regeringen underlåtit. Endast svepskäl motiverar detta flagranta nonchalerande av riksdagen. Vi anser att reklamskatten bör avskaffas från den 1 januari 2003.

Med det anförda föreslår vi att riksdagen fattar beslut om en inriktning av skattepolitiken som överensstämmer med Moderata samlingspartiets förslag.

Med det anförda tillstyrks motionerna Fi207 yrkandena 1–4, Fi231 yrkandena 9 och 11, Fi287 yrkandena 1–16, 18, 19, 21–24, 26–28, 30, 33 och 36–38, Sk417 yrkandena 14 och 15, MJ268 yrkandena 4 och 5, N301 yrkande 9, N304 yrkande 4, A315 yrkande 2 och tillstyrks delvis motionerna Fi203, Fi205, Fi228, Fi268, Sk382 yrkande 8, Sk417 yrkande 8, Kr297 yrkande 13 och T288 yrkande 2.

Vi står bakom den inkomstberäkning som redovisas i motion Fi231 yrkande 4.

Ramarna för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution

Inte minst med tanke på tullens funktion i narkotikabekämpningen är det viktigt att tullens kontrollorganisation är tillräckligt stor och att den utökas. För att uppnå detta bör det göras en höjning av anslagsnivån samtidigt som tullen inte bör disponera och i sin kontrollverksamhet vara beroende av medel som kommer in via offentligrättsliga avgifter. Vi tillstyrker den förstärkning av anslagsnivån med 26 miljoner kronor som föreslås i motion Fi231 av Bo Lundgren m.fl. (m). Vi tillstyrker också att utgiftsramarna för Riksskatteverket och kronofogdemyndigheterna minskas med 75 respektive 40 miljoner kronor. Moderaternas förslag till ändringar i skattesystemet innebär att en del av de allra krångligaste skatterna att administrera och driva in skall avskaffas. Totalt kan därför ramarna för utgiftsområdet minskas med 89 miljoner kronor för 2003 och 2004.

2. Skattefrågor i budgetpropositionen – fp

av Anna Grönlund (fp) och Gunnar Andrén (fp).

Skatteförslagen och inkomstberäkningen

Inriktningen

Sverige behöver en ny skattepolitik.

Den liberala skattepolitiken vill bryta vanmakten genom att ge den enskilda människan större makt över sin egen vardag. Genom att se till att småbarnsföräldrar får ägna mer tid till barnen i stället för till tvätten, genom att anställda ges möjlighet till makt och delaktighet i arbetslivet och genom att lönen räcker hela månaden kan vanmakten bytas till makt över vardagen.

Den fortsatta inriktningen av skattepolitiken skall ha som utgångspunkt att det totala skattetrycket kan och måste sänkas. Det skall ske främst genom ytterligare sänkningar av marginalskatterna och genom de lättnader inom kapitalbeskattningen som behovet av ekonomisk tillväxt, internationellt samarbete och ett ekologiskt uthålligt samhälle kräver.

Skatterna skall först och främst sänkas så att det lönar sig bättre att arbeta. Samtidigt bör skattesystemet förenklas t.ex. genom att de nuvarande komplicerade reglerna för grundavdraget, de särskilda skattereduktionerna och avdragsbegränsningen för pensionsavgiften försvinner. Det är viktigt att komma ihåg att det finns höga marginaleffekter även utanför skattesystemet, t.ex. i bostadsbidraget, socialbidragen, studiemedelssystemet, varför arbetet mot höga marginaleffekter inte kan begränsas till skattesystemet.

Vi ser det också som nödvändigt att fullständigt avskaffa dubbelbeskattningen av aktiesparande, avskaffa förmögenhets- och fastighetsskatten samt sänka kapitalinkomstskatten. Med allt rörligare skattebaser kommer takten i och inriktningen av sänkningen att vara beroende av vad som sker i vår omvärld. Även om EU inte bestämmer enskilda länders skattesatser är det natur-

ligt att det som sker i dessa frågor i EU-länderna påverkar också kapital-skatteerna i Sverige. Stora sänkningar av kapitalbeskattningen i vår omvärld kommer att påverka vilka kapital-skatter som Sverige kan ha utan att förlora de fördelar som vårt internationella varu- och tjänsteutbyte under lång tid gett oss.

För att lösa de problem som återfinns i det nuvarande skattesystemet räcker det inte att lappa och laga. Folkpartiet vill därför se en omfattande ny skattereform i samma anda som skattereformen 1990/91. Denna måste genomföras med kontinuerlig uppmärksamhet på den rådande situationen i de offentliga finanserna. Naturligtvis kan också saker inträffa som gör att valet av skattesänkningar kan behöva korrigeras. I det senare avseendet måste hänsyn tas till att ingenjörer, sjuksköterskor, läkare, företagare m.fl. kommer att ha en arbetsmarknad utomlands.

Det måste löna sig att arbeta och verka i Sverige.

Folkpartiet är förespråkare för grön skatteväxling. Från 1993 till 1999 har andelen miljöskatter minskat med 1 procentenhet till 5,3 % av de totala skatteerna, vilket ger Sverige en låg andel miljöskatter jämfört med många andra EU-länder. Detta beror främst på de höga skatteerna på arbete. Under perioden 1993–2000 ökade skatten på arbete med 270 miljarder kronor medan miljöskatteerna bara ökade med 13 miljarder kronor. Folkpartiet stöder förslaget om höjd el- och koldioxidskatt, växlad mot sänkt inkomstskatt, men anser att inkomstskattesänkningen bör läggas ut mer generellt.

Folkpartiet anser att skatten på arbete, såväl inkomstskatter som arbetsgivaravgift, skall sänkas. Den viktigaste miljöförbättrande förändringen är att arbeta för gemensam koldioxidskatt i EU. Vi föreslår också en skatt på sopförbränning.

Makt över den egna inkomsten

Vi liberaler tycker att det är bra att man sänker inkomstskatteerna, men beklagar att regeringen valt en form som inte tillräckligt tar itu med de strukturella problemen som marginalskatteerna, utan i stället ägnar sig åt att urholka enkelheten i skattesystemet.

Vi föreslår därför en ny skattereform för ett nytt århundrade.

Grunden måste vara att återgå till principerna för 1990/91 års skattereform. I en större skatteomläggning bör huvudinriktningen vara att ha så breda skattebaser som möjligt och därmed skapa förutsättningar för låga skattesatser.

I stället för dagens modell med grundavdrag som trappas upp och ned vill vi pröva möjligheten av en generell och lägre skattesats för de lägre inkomstnivåerna. Vi vill koncentrera skatteförändringarna till de för tillväxt och jobb mest skadliga inslagen, marginalskatteerna. Genom avskaffad värnskatt, höjd brytpunkt för statlig skatt och successivt borttagande av den s.k. LO-puckeln vill vi uppnå den grundläggande principen: De flesta skall bara betala 30 % i skatt, de med högst inkomster skall betala 50 % på de högre inkomstdelarna. Marginaleffekterna minskas såväl genom inkomstskattesänkningar som

genom växling av inkomstprövat bostadsbidrag mot generellt barnstöd och genom enhetliga taxor för barnomsorg.

- Brytpunkten för statlig skatt bör höjas upp till gränsen för egenavgifterna (ca 313 000 kr/år) bl.a. för att undvika att, som i dag sker, personer som betalar både statlig skatt och egenavgifter får marginaleffekter om ca 55 %. År 2003 höjs brytpunkten i ett första steg till ca 26 000 kr/månad. På sikt måste det dock vara så att bara 10 % av de skattskyldiga skall betala statlig skatt, vilket var skatteuppgörelsens utgångspunkt.
- Värnskatten skall avskaffas. Den är ett brott mot skattereformen. Motivet är inte minst att denna beskattning leder till flykt av människor med goda kunskaper, viktiga för företag och vårt land, till andra länder.
- Ett förvärvsavdrag mot kommunalskatten införs. Detta sänker skatten och gör det mera lönsamt att arbeta även vid lägre inkomster. Inledningsvis föreslås ett förvärvsavdrag på 3 % av inkomsten.
- En skattereduktion, lika för alla, införs för att garantera att alla får del av en skattesänkning. Skattereduktionen bör till en början vara 300 kr per år och person och stiger år 2004 till 600 kr. Den innefattar även pensionärer.

Vårt skatteförslag innefattar utöver ovanstående mer principiellt inriktade förslag till förändringar vidhållandet av andra kända fp-profilinslag i skattepolitiken.

Folkpartiet fortsätter att avvisa avdragsrätt för *fackliga avgifter*. Avdrag skall endast kunna medges för kostnader för inkomstens förvärvande. Detta kan medlemskap i fackförening ej ses såsom. Avgifterna till a-kassan höjs men blir avdragsgilla. För den enskilde innebär detta ingen nettoförändring, men systemen kommer att fungera bättre.

I ett dynamiskt arbetsliv är det av stor vikt för den enskildes frihet att *kompetensutveckling* är något man kan råda själv över. Att inte enbart vara beroende av att arbetsgivaren önskar satsa på fortbildning och kompetensutveckling för att man skall vara attraktiv på arbetsmarknaden – och för att man skall kunna ha ett utvecklande och intressant arbete – är därför en frihetsfråga. Vi föreslår därför att dagens pensionssparande utvidgas, genom att avdragsrätt för sparande medges upp till ett basbelopp, att sparandet kan tas ut för att finansiera kompetensutveckling och att ett kvarstående personligt sparande kan tas ut vid pensionering.

Många svenskar känner i dag att de vill dela med sig av sitt välstånd. Sveriges *internationella bistånd* till världens fattiga länder ligger långt under den nivå på 1 % av BNI som riksdagen har fattat beslut om. Samtidigt vet vi att behovet av stöd är stort, och ständigt ökar. Dagligen får vi bevis på det enorma behov som finns i olika delar av vår värld. För att människor skall uppmuntras att dela med sig av sitt välstånd vill vi införa en avdragsrätt för gåvor till internationellt bistånd.

Folkpartiet vill avskaffa regeringens skattereduktion för *bredbandsanslutning*.

Makt till barnfamiljerna

Många barnfamiljer upplever att tiden inte räcker till, och många vill lösa tidsbristen genom att köpa *hushållsnära tjänster*. Det höga skatteuttaget hindrar efterfrågan och utbud från att mötas på en laglig marknad. Sverige har den industrialiserade världens högsta skatteuttag på arbete. Folkpartiet anser att det enklaste och bästa sättet att förändra situationen är att införa en skattereduktion för hushållens köp av den här typen av tjänster via en skattereduktion i företaget för halva totala arbetskostnaden. Det är enkelt, obyråkratiskt och rättvist. Fördelarna med en marknad för hushållsnära tjänster där obeskattat arbete inte förekommer är många. De som i dag arbetar utan att betala skatt och avgifter får möjlighet att inordna sig i ett legalt system och som alla andra få del av förmånerna i socialförsäkringssystemen: sjukförsäkring, pension m.m. Valfriheten ökar. Människor får större möjlighet att välja mellan att arbeta mer och köpa tjänster till hemmet, eller att arbeta mindre och i stället göra mer av hemarbetet själv.

Den könsuppdelade arbetsmarknaden kan brytas upp ytterligare, vilket ur ett jämställdhetsperspektiv är starkt önskvärt.

Vid beskattningen bör hänsyn tas till den extra försörjningsbörda och lägre bärkraft som föräldrar har. Utökningen av det generella barnstödet bör därför ske i form av *en skattereduktion för barn* som motsvarar en barnbidragshöjning med mellan 900 och 1 000 kr per barn och år. I kombination med en nedtrappning av den del av bostadsbidraget som i praktiken utgör ett rent inkomstprövat barnbidrag sänks marginaleffekten med 20 % i de inkomstlägen där maxtaxan inte fått någon större betydelse. Skattereduktionen motsvarar i storleksordningen 3 000 kr i höjt grundavdrag, men tillfaller även föräldrar som inte kan utnyttja grundavdragshöjningar. Tillsammans med förbättrad föräldraförsäkring och införande av barnkonto utgör detta viktiga delar i en politik för ökad egenmakt, bättre jämställdhet och större ekonomiska marginaler för barnfamiljerna.

Det är en förlegad syn på förutsättningarna för förvärvsarbete som ligger bakom det faktum att *resor till barnomsorg* inte kan räknas med när avdraget för resa till och från arbetet beräknas. Det kan mycket väl vara så att omvägen via barnomsorg avsevärt förlänger en förälders resa till och från arbetet, vid beaktande av bussbyten eller väntetider på tåg. Därför bör tid för hämtning och lämning av barn i barnomsorgen räknas in när rätt till avdrag för resor till och från arbetet bedöms.

Makt över boendet

För många människor är det huvudsakliga sparandet lagt i boendet. Fastighetsskatt och i många fall förmögenhetsskatt gör att detta blir orimligt högt beskattat, boendekostnaderna ibland oöverstigliga.

Dagens beskattningsform är oacceptabel. En huvudprincip i all beskattning måste vara skatt efter bärkraft. Därför måste nuvarande fastighetsskatt avvecklas på sikt. Fastighetsskatten uppfattas också som orättvis. Samma hus har olika höga taxeringsvärden i olika delar i landet och beskattas därför

olika. För människor som byggt sina hus med egen arbetskraft, framstår det därtill som minst sagt märkligt att staten skall ha pengar för detta.

Vi anser att sänkningen av fastighetsbeskattningen skall ske stegvis och inledas omgående. Hela systemet för taxering måste reformeras och likformighet mellan olika boendeformer upprättas. I dagsläget måste dock insatser genomföras omedelbart.

Vårt omedelbara förslag är att taxeringsvärdena fryses till 1997 års nivå. På dessa skall skattesatserna 1,0 % för småhus och 0,5 % för flerfamiljshus tillämpas. Folkpartiet beräknar att en återgång till 1997 års taxeringsvärden skulle innebära ett skattebortfall på drygt 6 miljarder kronor. Därmed kan begränsningsregeln avvecklas.

Eftersom Folkpartiet föreslår en betydande sänkning av fastighetsskatten, föreslår vi samtidigt att *skatten på kapitalvinst* vid försäljning av bostadsrätt och fastighet höjs från 20 till 30 %. Detta skall dock inte påverka gällande uppskovsregler. Det är av sociala skäl viktigt att stimulera rörligheten på bostadsmarknaden.

Makt över egna besparingar

Förmögenhetsskatten blir för många människor ett oöverstigligt belopp att betala. Den drabbar särskilt äldre personer som kanske ägnat ett långt liv åt att amortera på sitt hus och i stället finner att tusentals, kanske tiotusentals, kronor skall betalas i förmögenhetsskatt.

Sambeskattningen av makars förmögenhet är en restprodukt i skattesystemet från den tid då kvinnor inte betraktades som egna ekonomiska subjekt. Detta är helt oacceptabelt. Folkpartiet menar att det finns starka jämställdhetsskäl – och praktiska skäl – för att avskaffa sambeskattningen. Folkpartiet anser att sambeskattningen bör avskaffas år 2003. Fribeloppet bör höjas snabbare än regeringen anger, till 2,1 miljoner kronor med sikte på ett fullständigt avskaffande av förmögenhetsskatten. Detta är viktigt ur ett mer långsiktigt tillväxtperspektiv och för att göra Sverige till ett attraktivt land att investera och spara i, även för svenskar.

Mer makt åt den enskilde småföretagaren

För att få fler människor i arbete krävs det bra förutsättningar för befintliga företag att överleva och växa och för nya att starta. Det är de små företagen som främst står för tillväxten. Därför måste småföretagarens makt stärkas.

Folkpartiet har länge argumenterat för att införa regler som avskaffar *dubbelbeskattningen på utdelningar* i alla företag. De nya reglerna skall utformas i enlighet med de regler som gällde under år 1994 och som infördes på initiativ av den dåvarande borgerliga regeringen. Den dubbla beskattningen gör det inte bara svårare för småföretagen att skaffa riskkapital, den hindrar dessutom de små företagen att växa med hjälp av egna överskott. Det naturliga för en företagare är att expandera med eget kapital.

Den dubbla beskattningen är främst en skatt riktad mot enskilda aktieägare och företagsägare som expanderar. De stora ägarinstitutionerna är undantagna

medan de mer än fem miljoner individer som äger aktier främst via aktiefonder drabbas.

Man kan inte undgå intrycket att syftet är att hindra människor att skaffa sig en ekonomisk buffert mot oförsedda händelser. Den socialistiska synen är att människorna skall vara så starkt beroende av de politiska beslutens godtycke som möjligt.

Avskaffandet av dubbelskatten på utdelningar bör ske i etapper. Under de närmaste två åren kan dubbelskatten för privatpersoner halveras. Detta är ett första viktigt steg för att på sikt kunna avveckla denna straffskatt på risksparande helt.

De s.k. 3:12-reglerna ger upphov till en pomperipossaeffekt vid *andelsbyten*. Riksdagen har därför under våren 2002 uttalat att regeringen skall återkomma med en proposition som eliminerar de effekter som uppstår i förlustsituationer till följd av att ett tjänstebelopp skall tas upp till beskattning av den som genom ett uppskovsgrundande andelsbyte har avyttrat andelar i ett fåmansföretag. Det bör dock noteras att samma effekter kan uppstå också i andra fall, och vi anser därför att det är nödvändigt att få ett helhetsgrepp om pomperipossaeffekterna.

Vi föreslår att riksdagen fattar beslut om en inriktning av skattepolitiken som överensstämmer med Folkpartiets förslag.

Med det anförda tillstyrks motionerna Fi232 yrkande 26, Fi251, Fi286 yrkande 7, Fi287 yrkande 29, Sk295 samt Sk382 yrkandena 1–4, 7–12, 14, 22, 24 och 26.

Vi står bakom den inkomstberäkning som redovisas i motion Fi232 yrkande 4.

Ramarna för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution

Vi tillstyrker förslaget i motion Fi232 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) om att utgiftsramarna för 2003 och 2004 höjs med 75 miljoner kronor utöver vad regeringen har föreslagit. Av höjningen skall 50 miljoner kronor tillföra skattemyndigheterna resurser för förbättringar i skattekontrollen. Resten av höjningen bör användas för att ge tullen möjlighet att öka sina insatser mot den illegala införseln av alkohol och narkotika.

3. Skattefrågor i budgetpropositionen – kd

av Per Landgren (kd).

Skatteförslagen och inkomstberäkningen

Inriktningen

Syftet med skatter är att solidariskt finansiera vår gemensamma välfärd samt att styra den ekonomiska utvecklingen och tillväxten i en socialt och ekologiskt hållbar riktning. Alla heltidsarbetande måste kunna leva på sin egen lön.

Strävan måste därför vara att utforma skattepolitiken så att den stimulerar arbete, sparande, hederlighet och företagande. En marknadsekonomi baserad på etiska principer och styrd av ekologiska och sociala hänsyn är den bästa grunden för ett gott samhälle.

En målsättning för kristdemokratisk ekonomisk politik är att skapa stabila och goda villkor för fler och växande företag och därigenom öka sysselsättningen. En ökad sysselsättning är en förutsättning för att minska det resurslöseri som arbetslösheten innebär. Dessutom förstärker det skatteunderlaget och minskar de offentliga utgifterna.

I princip alla medborgare som är i förvärvsaktiv ålder och som har en inkomst bör vara med och betala skatt till våra gemensamma kostnader för till exempel skola, vård och rättsväsende. Det ger en delaktighet och ett delansvar i den offentliga verksamheten. Dagens inkomstskatter drabbar låg- och medelinkomsttagare mest. Därför måste inkomstskattens nivåer huvudsakligen fastställas med utgångspunkt från låg- och medelinkomsttagarens perspektiv. Kristdemokraterna vill arbeta för lägre inkomstskatter så att alla kan leva på sin egen lön och få en ökad beslutanderätt över sina inkomster. Vidare behövs förändringar göras för att de val människor gör, exempelvis att öka eller minska sin arbetstid, inte påverkas negativt av kombinationen av statliga regler och bidrag. Det första handlar alltså om att sänka det totala skattestrycket, det andra om att minska marginaleffekterna.

Om Sverige långsiktigt skall vara ett land för företagande, investeringar och tillväxt, går det inte att ha kvar skatter som gör att kapital, företag och kompetens har starka incitament att lämna landet. Vår snart unika förmögenhetsskatt och dubbelbeskattning driver kapitalet ur landet, utom för de allra rikaste som fått amnesti för sina aktiemiljarder. Dubbelbeskattningen av just svenska företagsinvesteringar leder till att en utländsk köpare kan betala dubbelt så mycket som en svensk köpare och ändå få samma avkastning på sin investering efter skatt.

En ekologisk anpassning av skattesystemet måste ske där skatten på arbete sänks samtidigt som skatten på energi, miljöfarliga utsläpp och ändliga naturresurser hålls på en högre nivå. Samarbetet inom EU är ett nödvändigt instrument för att skapa förutsättningar för en skatteväxling som inte snedvrider konkurrensförhållandena mellan de länder som har ett stort handelsutbyte. Vi anser att det är viktigt att övergå till majoritetsbeslut inom EU på miljöområdet, bl.a. för att förbättra möjligheterna för en gemensam minimiavgift på koldioxidutsläpp. Eftersom Sverige redan har världens högsta miljöskatter skulle en europeisk miniminivå för koldioxid samtidigt förbättra svenska företags konkurrenssituation.

Medborgarna måste ha en etiskt förankrad vilja att betala skatt och att bidra till samhällsutvecklingen. Vi vill föra en skattepolitik som är långsiktigt stabil, är enkel, främjar en god ekonomisk utveckling samt en god hushållning av skattemedlen. Därmed kan skattemoraleen bibehållas och benägenheten till svartarbete minska.

En skattepolitik där alla ges möjlighet att leva på sin lön

Ett viktigt mål för en kristdemokratisk politik är att så många som möjligt skall kunna leva på sin egen lön. En heltidsanställd person skall inte behöva vara beroende av bidrag för att få hushållsekonomin att gå ihop. Vi föreslår en rad inkomstskattesänkningar och andra skattesänkningar som riktar sig främst till förvärvsarbete.

- För det första föreslås ett kraftigt höjt och rakt grundavdrag om 26 500 kr vid beräkningen av den kommunala inkomstskatten. Effekten blir jämfört med regeringens förslag en skattesänkning med ca 385 kr per månad, eller 4 600 kr per år.
- För det andra införs en skattereduktion för låg- och medelinkomsttagare på 4 000 kr per år för pensionsgrundande inkomster upp till 276 000 kr. Reduktionen trappas därefter ned med 2,5 procentenheter på överstigande inkomster och upphör vid årsinkomster på 436 000 kr.
- För det tredje föreslås ett generellt statligt förvärvsavdrag om 5 % av inkomst av anställning eller näringsverksamhet. Avdraget beräknas mot kommunalskatten och ersätter regeringens kompensation för pensionsavgiften.
- För det fjärde halveras värnskatten från och med 2004. Den bör avskaffas helt fr.o.m. år 2005. Det bör vara en viktig princip att ingen skall behöva betala mer än hälften av en inkomstökning i skatt.

För att finansiera delar av grundavdragshöjningen till 26 500 kr per år genomförs en grön skatteväxling som uppgår till 3 miljarder kronor fr.o.m. 2003. Regeringens höjningar av koldioxidskatten, energiskatten, avfallsskatten och naturgrusskatten tillstyrks och energiskatten på el höjs med 2,6 öre per kWh. Dessa tre miljarder går oavkortat till det höjda grundavdraget.

Gränsen för *reseavdraget* för resor till och från jobbet sänks från 7 000 till 5 000 kr. Avdragsrätten skall även gälla för den del av resan som görs till eventuell barnomsorg. Detta innebär att resekostnader på ytterligare 2 000 kr blir avdragsgilla jämfört med i dag. Förslaget skall ses som ett stöd för personer i glesbygd och andra som inte har möjlighet att utnyttja kollektiva alternativ till bilen.

En skattereduktion på 50 % för *hushållens köp av tjänster* föreslås. På så sätt elimineras nästan hela den extra skattebelastning som uppstår när extern arbetskraft anlitas av hushållen med redan skattade pengar. Betydligt fler samhälls-ekonomiskt motiverade byten (köp) av tjänster kommer till stånd, eftersom de även blir privatekonomiskt lönsamma. Effektiviteten i ekonomin kommer därmed att öka. Samtidigt kan den svarta sektorn trängas tillbaka, när det blir möjligt att både köpa och sälja privata hushållstjänster vitt och lagligt.

Skatteförslag för trygghet i boendet

Fastighetsskatten drabbar alla boende oavsett inkomst och betalningsförmåga, tvärt emot den skatteprincip som borde gälla i Sverige: skatt efter bärkraft.

För personer med låga inkomster utgör fastighetsskatten ett hot mot äganderätten.

De omräkningar av taxeringsvärdena som skett sedan år 2000 slår mycket hårt mot en del bostadsområden. Genom att tillåta att taxeringsvärdena skjuter i höjden i många områden accepterar regeringen kraftiga höjningar inte bara av fastighetsskatten utan också av förmögenhetsskatten för stora grupper som inte har så stora marginaler att leva på. Vi föreslår därför att taxeringsvärdena återgår till de som gällde före höjningarna från år 2000.

Vi föreslår vidare att den statliga fastighetsskatten slopas helt för småhus (egna hem) och bostadshyreshus (hyresrätter och bostadsrättsföreningar), kommersiella lokaler och industrienheter och att kommunerna i stället ges rätt att ta ut en fast avgift per småhus, per bostadslägenhet samt per kvadratmeter lokalyta för kommersiella lokaler och industrienheter. Ett starkt motiv för en kommunal fastighetsavgift är det incitament kommunerna får för utveckling av infrastrukturen, ett offensivt bostadsbyggande och en bra näringspolitik. När även företagssektorns lokaler och industrier utgör en del av avgiftsunderlaget i kommunerna, blir effekten ett långt större incitament än i dag att verka för det lokala näringslivet och nya arbetstillfällen. En ytterligare aspekt är att kommunerna genom en kommunal avgift får intäkter från fritidsbebyggelse som i vissa kommuner är omfattande, men som inte genererar några kommunala intäkter i dagens system.

Kapitalvinstskatten vid försäljning av privatbostadsfastighet och bostadsrätt höjs till den generella nivån på 30 %. Nuvarande uppskavsregel vid anskaffande av ersättningsbostad föreslås vara oförändrad.

Sänkta företagskatter för ett ökat företagande och fler jobb

Grundbulten i kristdemokratisk ekonomisk politik är att ge stabila och goda villkor för fler och växande företag och att därigenom öka sysselsättningen, minska arbetslösheten och trygga välfärden. Skatteregler och lagstiftning måste stimulera sparande. En minimimålsättning är att sparandet kan resultera i en real avkastning även efter skatt. Villkoren för sparande får inte försvåra för sparkapitalet att kanaliseras till företagssektorn för att nyttiggöras till investeringar i näringslivet.

Förmögenhetsbeskattningen som tidigare kunnat motiveras av fördelningspolitiska skäl får i dag helt andra effekter än de tänkta. Detta har tydliggjorts bl.a. genom att regeringen befriat huvudägarna i aktiebolag från förmögenhetsskatt. Utformningen av dagens förmögenhetsskatt är orimlig också i andra avseenden. För den händelse att ett gift par tillsammans har en förmögenhet som överstiger 2 000 000 miljoner kronor skall förmögenhetsskatt betalas. Om ett sammanboende par utan barn har motsvarande förmögenhet skall de däremot inte sambeskattas, eftersom de var och en kan ha nettotillgångar på 1 500 000 miljoner kronor innan skatten börjar tas ut. Detta innebär alltså att äktenskapet i detta avseende ekonomiskt straffbeskattas i förhållande till ett samboförhållande.

Vi väljer att börja med att helt avveckla effekten av sambeskattningen av förmögenhet och höjer fribeloppet för sambeskattade par till 3 000 000 kr år 2003. Därefter avvecklas förmögenhetsskatten med 0,5 procentenheter per år så att den blir 1,0 % 2004 och 0,5 % 2005.

Skattesystemet måste utformas så att avkastningen på riskvilligt kapital i företag inte beskattas hårdare än annan kapitalavkastning. *Dubbelbeskattningen av avkastning på aktier* måste därför avvecklas, precis som skett i nästan samtliga övriga OECD-länder. Sverige kan inte långsiktigt ha en väsentligt högre beskattning än den omvärld vi konkurrerar med. Vi föreslår att avvecklingen sker stegvis med en halvering av fysiska och juridiska personers utdelningsskatt 2004 med sikte på ett fullständigt slopande år 2005. För att finansiera dessa skattesänkningar höjs *bolagsskatten* till 30 %.

Personer som köper nyemitterade aktier i onoterade bolag fr.o.m. år 2003 skall ha möjlighet till ett *riskkapitalavdrag*. Avdrag skall få göras mot inkomst av kapital likaväl som mot inkomst av tjänst. Det skall även gälla vid köp av aktier i egna och närståendes fåmansföretag. Avdragsrätten skall gälla investeringar upp till en nivå av 100 000 kr och medges även för indirekta riskkapitalinvesteringar via ett företag eller en fond som gör de direkta investeringarna. Denna form möjliggör bättre riskspridning för enskilda investerare. Riskkapitalavdraget skall vara permanent. Avdragsrätten skall ses som en kompensation för den större risk det innebär att köpa aktier i små, onoterade företag.

Rättvisa konkurrensvillkor

Allt sedan Sverige blev medlem av EU har det svenska *jordbruket* omfattats av samma jordbrukspolitik som EU, men den svenska regeringen har genom högre skatter och avgifter försatt svensk jordbruksnäring i en ohållbar konkurrenssituation. För att skapa rimliga konkurrensförutsättningar föreslår vi en sänkning av dieselskatten till 1 krona per liter.

Den svenska *åkerinäringen* lider för närvarande svårt av de sämre konkurrensvillkor som gäller för svenska åkeriägare jämfört med andra i EU. Åkerinäringen har visat att den totala kostnaden behöver minska med ca 20 % för att svenska inrikesåkerier skall kunna konkurrera på liknande kostnadsvillkor som bl.a. danska åkerier har. Vi föreslår en sänkning av dieselskatten för att underlätta för de svenska åkerierna med 25 öre per liter (31 öre inklusive moms).

Innovationsklimatet måste förbättras. Sverige har en onormalt stor export av patent och uppfinningar som exploateras i andra länder. Vi vill öka exploatering och produktion av patent och uppfinningar i Sverige och föreslår därför att *royaltyinkomster* befrias från skatt de två första åren för att därefter beskattas som inkomst av kapital.

Det är i år 30 år sedan *reklamskatten* infördes i Sverige. Med åren har allt fler insett att denna punktskatt inte längre kan vara kvar. Den är inte konkurrensneutral, då den endast belastar vissa medier som dagspress och tidskrifter, men däremot inte radio, TV och direktreklam och den är rättsosäker, oförut-

sägbar och svårtillämpad. Mot den bakgrunden gav riksdagen våren 2002 regeringen till känna att frågan om reklamskatten borde prioriteras vid beredningen av budgeten för år 2003. I budgetpropositionen anser sig regeringen ha prioriterat frågan men har ändå inte funnit att förutsättningar föreligger för att avskaffa reklamskatten.

Detta rättfärdigar dock inte ett bibehållande av denna orättvisa skatt. Om det saknas förutsättningar för att avskaffa reklamskatten i sin helhet bör i stället en partiell avveckling inledas. Detta kan t.ex. ske genom att skattesatsen etappvis sänks eller genom att grundavdraget (den s.k. rätten till återbetalning) för dagstidningar och tidskrifter, höjs. Vi anser att riksdagen bör ge regeringen till känna att en successiv avveckling av reklamskatten bör inledas på sikt.

Ökad miljörelatering av skattesystemet

Ett effektivt sätt att bekämpa miljöhoten är att använda olika former av ekonomiska styrmedel. En ökad användning av miljörelaterade skatter skapar ett ekonomiskt utrymme som bör användas för att sänka skatten på arbete, s.k. skatteväxling. Då kan både en bättre miljö och ökad sysselsättning uppnås.

För att finansiera delar av grundavdragshöjningen till 26 500 kr per år föreslås *en grön skatteväxling* som uppgår till 3 miljarder kronor fr.o.m. 2003. Regeringens förslag i budgetpropositionen om skattehöjningar på 2,6 miljarder kronor tillstyrks. Höjningarna gäller således koldioxidskatten, energiskatten, avfallsskatten och skatten på naturgrus. För att uppnå en växling på 3 miljarder föreslår vi att energiskatten på el höjs med 2,6 öre per kWh. Dessa 3 miljarder kronor går oavkortat till ett höjt grundavdrag.

Vi föreslår att *biodrivmedel* befrias från koldioxid- och energiskatt. Regeringen har i sin skattestrategi för alternativa drivmedel aviserat att de tänker ta bort koldioxidskatten på koldioxidneutrala drivmedel från 2003. Producenter och intressenter på området menar dock att utan att också ta bort energiskatten finns ingen chans för ökad produktion av alternativa bränslen. Ett kristdemokratiskt mål är att användningen av fossila drivmedel skall halveras senast till år 2020. För att nå detta krävs även slopad energiskatt för att öka produktion och försäljning av förnybara drivmedel.

Övriga skatteförslag

Riksdagen har beslutat att vissa kulturaktiviteter skall mervärdebeskattas med en reducerad skattesats om 6 %. Det innebär bl.a. att entréavgifter till olika kultur- och nöjesevenemang kommer att beskattas olika vilket vi ser som olyckligt. Kristdemokraterna eftersträvar en så likformig beskattning som möjligt och föreslår att regeringen får i uppdrag att utreda hur *kultur moms* generellt skall kunna sänkas till 6 %. *Mervärdesskatten på tidskrifter* bör återgå 25 %.

Att Sverige har OECD-områdets lägsta bostadsbyggande beror i betydande grad på det faktum att vi har ett högt skattetryck i Sverige och dessutom lägger extra hård beskattning på nyproduktion av bostäder. Det rimliga är att

slopa fastighetsskatten samt lindra skatteeffekten vid nyproduktion av flerbostadshus motsvarande en halvering av *byggmomsen*. Tekniskt kan byggföretag efter deklaration erhålla en skattereduktion som motsvarar hälften av den erlagda byggmomsen, dvs. 10 % av byggkostnaden. En förutsättning för att en sådan skattereduktion skall fungera på samma sätt som sänkt moms är att den gäller all nyproduktion av flerbostadshus, är utan tidsbegränsning samt är obyråkratisk och utan osäkerhet om den utbetalas eller ej. Skattereduktionen är att betrakta som en del av skattesystemet och inte ytterligare ett i raden av bidrag riktade till byggsektorn. Vi föreslår att en minskad skatt på nyproduktion av flerbostadshus motsvarande en halvering av byggmomsen införs från den 1 oktober 2003.

Vi föreslår sänkt *bensinskatt* med 25 öre (31 öre inklusive moms) per liter i stödområde A. Eftersom avstånden är längre i de delarna av Sverige är det rimligt att en lägre skatt tas ut på bensin i sådana områden.

Under år 2001 introducerades de så kallade *lågpriscigaretterna* i Sverige. Det finns starka folkhälsoskäl till varför cigarettpriset skall hållas på en rimligt hög nivå. Regeringen har föreslagit att en minimiskatt på 90 % införs, och detta innebär att ett paket lågpriscigaretter, trots minimiskatten, fortfarande kan komma att vara hela 8 kr billigare än ett paket i den mest säljande priskategorin. Sätts däremot minimiskatten till 100 % ökar priset med ytterligare 2 kr till ca 31–32 kr. Detta innebär inte att prisskillnaden försvinner helt, men den väsentligt minskade prisdifferensen gör lågpriscigaretterna betydligt mindre attraktiva, vilket kan leda till att lågpriscigaretterna på sikt kan försvinna. Vi anser att det är angeläget av såväl folkhälso- som skatteskal till lågpriscigaretterna försvinner från butikshyllorna. Vi föreslår att EU-reglerna används fullt ut och minimipunktskatten bestäms till 100 %.

Vi har föreslagit totalt 125 miljoner kronor till skatteförvaltning och upp- börd för en ökad skattekontroll och förstärkt tullbevakning 2003. Som en effekt av detta räknar vi försiktigtvis med att skatteintäkterna ökar med 480 miljoner kronor år 2003 och därefter med åtminstone 1 140 miljoner kronor per år.

Vi föreslår att riksdagen fattar beslut om en inriktning av skattepolitiken som överensstämmer med Kristdemokraternas förslag.

Med det anförda tillstyrks motionerna Fi229, Fi233 yrkande 7, Fi254 yrkandena 1–3, Fi255 yrkandena 1–8, Fi256 yrkandena 2–14, 17–24, 26, 27, 29, 30, 32 och 33, Fi286 yrkande 7, Fi287 yrkande 29, Sk383 yrkandena 2, 3, 6–8, 12 och 14, Sk397, N307 yrkande 3 och Bo216 yrkande 6.

Vi står bakom den inkomstberäkning som redovisas i motionerna Fi233 yrkande 6 och Fi256 yrkande 1.

Ramarna för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution

Vi tillstyrker förslaget i motion Fi233 av Alf Svensson m.fl. (kd) om att förstärka kontroll och spaning kring illegal införsel av narkotika, vapen, alkohol, tobak och andra skattepliktiga varor med 5 miljoner kronor per år utöver vad regeringen föreslagit. Vi anser att också skattekontrollen bör förstärkas för att

motverka den svarta ekonomins utbredning och tillstyrker förslaget om att skattemyndigheterna förstärks med 120 miljoner kronor år 2003 och 190 miljoner kronor år 2004. Kristdemokraternas förslag om avskaffad fastighets-skatt och förmögenhetsskatt leder till besparingar i skatteadministrationen motsvarande 140 miljoner kronor 2003 och 190 miljoner kronor 2004. Sammantaget kan därför utgiftsramen för 2003 minskas med 15 miljoner kronor medan utgiftsramen för 2004 bör ökas med 5 miljoner kronor.

4. Skattefrågor i budgetpropositionen – c

av Roger Karlsson (c).

Skatteförslagen och inkomstberäkningen

Inriktningen

Skattepolitiken måste utformas så att den ger goda förutsättningar för fler företag att startas och växa, större ekonomiskt utrymme för landets familjer och inriktas på förbättringar för dem som bäst behöver ökat ekonomiskt utrymme, inte på dem som ropar högst. Därför bör skattesänkningar riktade mot småföretagande och uthållig tillväxt, låg- och medelinkomsttagare samt boende prioriteras i skattepolitiken framgent.

Skattesystemet skall gynna arbete och kunskap samt bidra till att stärka människors ställning på arbetsmarknaden. Det bör därför finnas en rejäl premie för människor som tar sig från bidragsberoende för att i stället kunna leva på en förvärvsinkomst. Som ett led i detta bör en övergång ske från grundavdrag till en skatterabatt som är lika för alla och förenad med en särskild skatterabatt på förvärvsinkomster. I huvudsak skall denna reduktion rikta sig till människor med låga och normala inkomster.

Boendet utgör en väsentlig del av de flesta familjers utgifter. En viktig uppgift för skattesystemet är att göra det möjligt för människor att ordna bra boende till en rimlig kostnad. Effekter i fastighetsskatten som får orimliga följder för enskilda människor måste därför tas bort. En omedelbar reform av fastighetsbeskattningen där dagens höga skatteuttag på fastigheten ersätts av ett lägre uttag i form av en beskattning av en schablonintäkt är nödvändig. Denna första sänkning bör följas upp genom att fastighetsskatten även framgent sänks successivt.

Kostnaden för arbetskraft påverkar utan tvekan efterfrågan på densamma. Precis som för varor och tjänster borde denna enkla insikt vara vägledande för en politik som syftar till att sänka beskattningen av människors arbete. En inkomstskattereform som ökar människors incitament att ta arbete bör därför förenas med en lägre beskattning på företag.

Beskattningen av företagande och arbete skall utformas så att den stimulerar företagande och uthållig tillväxt. Skatternas miljöstyrande effekter bör därför successivt öka. Verksamheter som påverkar miljö och hälsa skall på

sikt bära den fulla kostnaden för sina externa effekter och inte kunna vältra över kostnaderna på samhället. Principen om att förorenaren betalar är ett viktigt inslag i en sådan politik.

En skattepolitik som belönar investeringar i arbete och miljö men också styr bort från utnyttjande av ändliga naturresurser och skadliga utsläpp, bidrar till omställningen av Sverige till ett modernt land där miljöhänsyn är en avgörande del i den framtida tillväxten.

Inkomstskatterna

Centerpartiet vill ersätta dagens lappande och lagande och specialdestinerade sänkningar med en inkomstskattereform som ger möjlighet för fler att leva på sin lön och som stimulerar arbete framför bidrag. Det förutsätter en tydlig premie för dem som tar sig från bidragsberoende till eget arbete, och det ger utrymme att minska bidragsberoendet för dem som redan är förvärvsarbetande. Den nuvarande konstruktionen av grundavdraget med en grundnivå samt en upp- och nedtrappning i inkomstskikten med låga och medelstora inkomster, ger upphov till negativa marginaleffekter.

- Från och med 2003 ersätts grundavdraget med en rak skatterabatt på 9 000 kr. Denna skatterabatt skall komma alla till del, oavsett om inkomsten kommer från lön, företagsinkomst, a-kassa, sjukpenning eller pension. Effekten av en rak skatterabatt på 9 000 kr är, för den person som bara betalar kommunalskatt, ungefär lika stor som effekten av ett grundavdrag på 30 000 kr. När ekonomiskt utrymme kan frigöras bör skatterabatten lika för alla höjas till 10 000 kr.
- En särskild skatterabatt utformad för att minska bidragsberoendet och slå undan marginaleffekter i lägre inkomstskikt bör införas. Vi föreslår att en förvärvsrabatt på 9 600 kr, riktad framför allt till låginkomsttagare, införs från år 2003. Förvärvsrabatten skall enbart ges på inkomster från förvärvsarbete eller företagande. Förvärvsrabatten skall fasas in med 10 % av arbetsinkomsten upp till en årlig arbetsinkomst på 96 000 kr, vilket ger en maximal rabatt på skatten om 9 600 kr. Den maximala förvärvsrabatten ligger sedan kvar upp till en årlig arbetsinkomst på 180 000 kr och trappas därefter ned med 5 % av överstigande förvärvsinkomst upp till 276 000 kr. Däröver blir förvärvsrabatten 4 800 kr.

Förvärvsrabatten bör förstärkas ytterligare genom att uppgå till högst 10 800 kr, vilket innebär en infasning upp till en årsinkomst på 108 000 kr. Den innebär också att alla förvärvsarbetande med höga inkomster får en förvärvsrabatt på 5 400 kr.

Reformen innebär att olika slags specialkonstruktioner som skattereduktionen för fackföreningsavgifter blir obehövliga.

Hushållens ekonomi

För att efterfrågan på *hushållstjänster* skall ta fart måste priset sänkas rejält genom att skattekillen minskas eller slopas helt. Centerpartiet föreslår därför

att en skattereduktion på 50 % av arbetskostnaden för ROT-arbeten och hushållstjänster som utförs i hemmet införs. Förslaget kan beskrivas som en utvidgning av det så kallade ROT-systemet, dvs. den skattereduktion som tidigare tillämpades för reparationer, ombyggnad och tillbyggnad. De tjänster som utförs i det egna hemmet eller på den egna tomten skall berättiga till skattelättnad. Det innebär att skatten sänks för ett antal hushållstjänster där det är lätt att ”göra det själv” och där någon vit marknad knappast förekommer, exempelvis städning, gräsklippning och barn tillsyn. Vi föreslår att den maximala skattereduktionen skall vara 25 000 kr per hushåll och år.

Kostnaderna för framför allt drivmedel har ökat kraftigt. Det är därför nödvändigt att höja *reseavdraget* ytterligare. Avdragsrätten bör år 2004 höjas från dagens 16 kr per mil till 20 kr per mil. En höjd avdragsrätt gör att människor har en fortsatt möjlighet att bo kvar eller flytta till mindre orter där arbetsresorna ofta är långa. Ett höjt reseavdrag ökar även den regionala rörligheten på arbetsmarknaden och bidrar därmed till ett större arbetskraftsutbud även i mindre orter. Resekostnaden för *barnomsorg* bör vara avdragsgill.

Fastighets- och förmögenhetsskatt

Boendeskatterna måste sänkas. Utgångspunkten är att människorna skall få lägre boendekostnader och att det skapas neutralitet mellan boendeformer.

Grundproblemet vid taxeringen är att några få höga huspriser bidrar till att dra upp taxeringsvärdena för närliggande fastigheter. Den fastighetstaxering som nu genomförs inför 2003 måste syfta till mer rättvisa taxeringsvärden och rimligare skatteuttag på bostäder. Centerpartiet anser därför att en omräkning av taxeringsvärdena bör ske genom att marknadsvärdena beräknas med hjälp av ett medianvärde där köpeskillingar i den undre och övre kvartilen räknas bort, vilket är lätt att administrera via datakörningar. Förfarandet skulle öka rättvisan och leda till generellt sett lägre taxeringsvärden. Taxeringsvärdena på hela beståndet skulle bli 10 % lägre. Förutom ett förändrat taxeringsförfarande bör skatteuttaget på fastigheter minskas. Från 2004 föreslår vi att uttagsprocenten i fastighetsskatten sänks till 0,9.

Förslaget innebär att regeringens åtgärder för att mildra effekterna av den förda politiken blir obehövliga. Riksdagen bör därför återta det tidigare beslutet om en begränsningsregel.

Även om det finns en jämlikhetsambition i beskattningen av förmögenheter, talar starka skäl för att *förmögenhetsskatten* bör fasas ut ur det svenska skattesystemet. Hälften av förmögenhetsskatten tas ut på små förmögenheter i form av egna hem, samtidigt som stora förmögenheter i aktiekapital enligt gällande regler inte beskattas över huvud taget. Då det inte är ett alternativ att utöka kretsen för förmögenhetsbeskattning i en alltmer internationaliserad ekonomi bör förmögenhetsskatten successivt fasas ut.

Sambeskattningen av förmögenhet kan bäst beskrivas som en kvarleva från ett gammalt patriarkalt samhälle med familjeförsörjare. Sambeskattningen av inkomster slopades redan i början av 1970-talet och det är nu hög tid att full-

följa detta genom att 2003 slopa sambeskattningen av förmögenheter. För många villaägare innebär förmögenhetsskatten också en dubbelbeskattning av det egna boendet. Innan förmögenhetsskatten är helt avskaffad bör därför förmögenhetsskatt endast beräknas på *halva taxeringsvärdet* från 2003.

I finansieringen av 1990 års skattereform ingick bl.a. en särskild skatt, en s.k. uttagsskatt, på företag som driver *fastighetsskötsel* i egen regi. Detta har bl.a. drabbat många allmännyttiga och kooperativa bostadsföretag, och det leder till ökade hyreskostnader. Centerpartiet anser att uttagsskatten bör slopas. Då blir beskattningen av hyresboendet lägre och missgynnas inte i jämförelse med andra boendeformer. Riksdagen bör besluta att slopa uttagsskatten på fastighetsarbete i egen regi.

Hållbar tillväxt

Människors vilja att investera egen tid och egna pengar i företag måste premieras. Det risktagande många gör måste också kunna leda till god avkastning. För att förbättra möjligheten för fler att starta eget och spara pengar för att kunna göra detta, vill Centerpartiet lätta beskattningen av riskkapital för små företag. Ett led i detta är att möjliggöra ett *skattefritt sparande* på upp till 40 000 kr om året, totalt högst 120 000 kr som grundplåt till det egna företaget.

För dem som finansierar starten av företag med egna sparade eller lånade pengar utan att utnyttja möjligheten till starta-eget-sparande, bör motsvarande möjlighet finnas att göra ett *personligt riskkapitalavdrag* på högst 40 000 kr om året i tre år. Riksdagen bör besluta att införa ett personligt riskkapitalavdrag från 2003.

Centerpartiets alternativ innebär också att arbetsgivaravgifterna sänks ytterligare, med betoning på de små företagens villkor. Genom en konstruktion där avgifterna sänks för en viss lönesumma i alla företag undviks tröskel-effekter samtidigt som effekten blir stor för företag med få anställda. Reduktionen av arbetsgivaravgiften ökas till 8 procentenheter från 2003.

Familjeföretag får ofta arvs- och gåvoskatteproblem vid *generationsskiften*, och det är de efterkommande generationerna som får problemen. Flera undersökningar har visat att endast en mindre del av familjeföretagen når den andra eller tredje generationen. Därför måste reglerna utformas så att arbetande kapital kan hållas intakt även vid arvsskiften. Redan nu bör arvsskatten slopas för arbetande kapital i fåmansföretag.

Ett särskilt problem som blev uppenbart framför allt i samband med IT-branschens tillväxt och tillbakagång är den beskattning enligt 3:12-reglerna som drabbar dem som sålt företag och fått betalt i aktier som sedan sjunkit i värde. Då dessa andelsbyten beskattas efter värdet vid överlåtelsen och inte då värdet realiserats, har många tvingats betala ytterligt betungande skatter på fiktiva vinster, samtidigt som deras aktier i många fall förlorat i det närmaste hela sitt värde. I många avtal av denna typ är avtalsparterna bundna av avtalet och förhindrade att omedelbart realisera värdet, vilket innebär att det inte alltid är ett frivilligt val. Centerpartiet noterar att regeringen lämnat en lag-

rådsremiss i ärendet. Oaktat utgången måste ett beslut fattas i samband med behandlingen av 2003 års budgetproposition. Riksdagen bör därför besluta att ändra beskattningen av vinster vid andelsbyten, så att aktieägare kan välja beskattning antingen vid tiden för andelsbytet eller vid försäljning.

Miljöstyrande skatter och handel med utsläppsrättigheter

En skattestrategi för *alternativa drivmedel* måste utarbetas. Potentialen för produktion av etanol och andra biodrivmedel är stor i Sverige och det är angeläget att fler projekt får möjlighet att starta. För att skapa sådana möjligheter avsätter Centerpartiet 1 050 miljoner kronor fr.o.m. 2004 som ett första steg för att långsiktigt kunna skattebefria biobränslen. Satsningen innebär 150 miljoner kronor per år för pilotprojekt utöver vad regeringen avsätter.

De senaste två åren har skillnaden i koldioxidbeskattning mellan enskilda och industrier ökat som en följd av regeringens skatteväxling och den ökning av *industrins koldioxidskatterabatt* som regelmässigt genomförs. Centerpartiet anser att denna skillnad bör minska och föreslår därför att industrins nedsättning av koldioxidskatten minskas med 2 miljarder.

Kväveoxidutsläppen har stadigt ökat. De ger en negativ miljöpåverkan och bör därför motarbetas. Centerpartiet anser att delmålen bör uppnå en 40-procentig minskning till 2005. *En kväveoxidskatt* bör tas ut med 10 kr per kilo NOx för pannor med en större effekt än 5 MW och med en nyttiggjord energiproduktion större än 20 GW.

Sedan den 1 januari 2000 finns det en skatt på deponering av avfall. Meningen är att avfallsmängderna i samhället skall minska. Men i stället för att avfall deponeras går allt större mängder till förbränning osorterat. Sverige står därmed inför en stor utbyggnad av kapaciteten för att bränna avfall. Centerpartiet anser att det bör införas en *skatt på förbränning av osorterat avfall* för att säkerställa den intention om minskade avfallsmängder som finns i och med deponeringsskatten.

Tillsammans med de förslag på höjda miljöskatter som finns i regeringens budgetproposition och i motion Fi230 innebär Centerpartiets förslag på miljöskattehöjningar en inkomstförstärkning på 5,25 miljarder. Dessa höjda miljöskatter används i en grön skatteväxling för att delfinansiera Centerpartiets förslag om sänkta arbetsgivaravgifter och sänkt inkomstskatt.

Svenskt *jord- och skogsbruk* är en avgörande sektor i fråga om att skapa förutsättningar för livskraft i hela landet. Den gröna sektorn bidrar starkt till att skapa sysselsättning och intäkter i stora delar av Sverige. Skogsindustrin i sig är fortfarande den största nettoexportören i Sverige. Ett led i en strategi för livskraft i hela landet måste därför också handla om hur den gröna sektorn kan få goda villkor att utvecklas.

Likställandet av el- och eldningsoljebeskattningen med industrins nivåer blev tyvärr en halvmesyra. Genom underliga gränsdragningar ställdes småbrukarna utanför nedsättningen. Riksdagen bör därför besluta att gränsen på 1 000 kr för att få del av nedsättningen av el- och eldningsoljeskatten skall slopas.

För många jordbrukare har dieselskattehöjningarna inneburit att man ytterligare förlorar i konkurrenskraft i förhållande till sina kolleger i Finland och Danmark. Svenska jordbruksmaskiner betalar i dag en ”vägtrafikavgift” om 1,12 kr per liter *diesel*. Det är inte rimligt. Trots upprepade löften om kompensation och sänkt dieselskatt för jord- och skogsbruket har inga konkreta förslag kommit. Riksdagen bör besluta om att sänka skatten på diesel för jord- och skogsbruksmaskiner till EU-genomsnittet, dvs. 1 krona per liter.

Precis som dieselkostnaderna utgör en tung börda är kostnaderna för *handelsgödsel* betungande i jämförelse med konkurrentländerna. Regeringens modell för kompensation av kostnaderna kräver ansökningar och godkännanden innebär vidare en hel del onödig administration. Den enklaste modellen är otvivelaktigt att sänka skatten, vilket förutom att begränsa administrationen minskar kraven på godkännanden från EU. För att också framgent fortsätta miljöomställningen föreslår vi också att medel avsätts för odling i balans. Riksdagen bör besluta om att slopa kväveskatten på handelsgödsel.

Kraftvärmebeskattningen

Det finns en risk att de generösa skattelättnaderna för all producerad kraftvärme kommer att gynna användningen av fossila bränslen framför bibränslen. Ett sätt att mota denna risk är att begränsa skatteavdraget för bränsle som använts för värmeproduktion i ett kraftvärmeverk genom att ange att den mängd bränsle som berättigar till nedsättning högst får utgöra en viss del av mängden producerad elenergi. En sådan begränsning skulle gynna effektiva kraftvärmeverk. Den kan t.ex. utformas på ett sådant sätt att den ger fullt eller nästan fullt industriavdrag för värmeproduktionen i effektiva naturgaseldade kraftvärmeverk med kombicykel, samtidigt som mindre effektiva ångkraftvärmeverk som använder kol, olja eller naturgas bara får dra av skatt för ungefär hälften av den totala bränslemängd som allokerats till värmeproduktionen. Skattestimulansens verkningsområde skulle på detta sätt kunna begränsas och de negativa effekterna på bibränslenas konkurrensförmåga skulle minska.

Jag anser att riksdagen bör komplettera regeringens förslag med en sådan begränsningsregel och att den bränslemängd som berättigar till industribeskattning bör bestämmas till 80 % av den bränslemängd som använts för elproduktionen.

Regeringens förslag innebär vidare att turordningsreglerna för bränslen ersätts med en proportionering vid leverans av fjärrvärme till industrin. Detta förslag återfinns inte i den promemoria som ligger till grund för propositionen och har således inte remissbehandlats. Under beredningen av ärendet har utskottet uppvaktats av bl.a. Svenska Fjärrvärmeföreningen som framhållit att förslaget i denna del är oväntat och att det skulle öka de berörda verkens kostnader. Den indirekta skattehöjningen för de industrier som är anslutna till fjärrvärme beräknas av föreningen till 300 miljoner kronor.

Turordningsreglerna för leverans av värme till industrin har tillkommit för att ge fjärrvärmeverken möjlighet att leverera värme till industrin på de

skattevillkor som gäller för industrins egna pannor. Om reglerna avskaffas finns det en uppenbar risk att användningen av egna pannor inom industrin ökar. Jag avstyrker förslaget om en övergång till proportionering när det gäller leverans av värme till industrin.

Övriga skatter

Centerpartiet välkomnade sänkningen av bokmomsen som skedde för ett år sedan. I samband med detta efterlyste vi också en översyn av momsen inom hela kulturområdet. I avvaktan på denna menar vi att momsen på tidskrifter bör återställas.

Centerpartiet har i flera motioner presenterat förslag om ett statligt ansvarstagande för infrastrukturen för att skapa likvärdiga villkor i hela landet och för att främja konkurrensen mellan operatörer. Som ett led i en övergång till en sådan strategi bör riksdagen avvisa regeringens skattelättnad för utbyggnad av bredband.

Jag föreslår att riksdagen fattar beslut om en inriktning av skattepolitiken som överensstämmer med Centerpartiets förslag.

Med det anförda tillstyrks motionerna Fi230 yrkande 12 delvis, Fi234 yrkande 12, Fi286 yrkandena 1–9, 11, 13–17, 22, 23, 25–31 och 33, MJ487 yrkande 2 samt N394 yrkandena 2 och 3.

Jag står bakom den inkomstberäkning som redovisas i motion Fi234 yrkande 11 med dels den ändring som föranleds av att jag avstyrker regeringens förslag om en övergång från turordning till proportionering när det gäller värmeleveranser till industrin, dels den ändring som föranleds av att jag tillstyrker förslagen i motion Fi230 yrkande 12 delvis om ytterligare höjning av koldioxidskatten och elskatten.

Ramarna för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution

Jag tillstyrker förslaget i motion Fi234 av Maud Olofsson m.fl. (c) att tillföra tullverksamheten ökade resurser med 20 miljoner kronor för ökade insatser för gränskontroll. Förenklingar vid ett genomförande av de skatteförslag som Centerpartiet lägger fram medger samtidigt en neddragning i skatteförvaltningens verksamhet motsvarande 50 miljoner kronor. Sammantaget för utgiftsområdet föreslås i motionen att utgiftsramarna för 2003 och 2004 fastställs till ett 30 miljoner kronor respektive 50 miljoner kronor lägre belopp än vad regeringen har föreslagit.

Innehållsförteckning

Utskottets överväganden	3
Inledning.....	3
STATSBUDGETENS INKOMSTER	3
Skattepolitikens inriktning.....	3
Beskattning av förvärvsinkomster	10
Det fasta beloppet vid beskattning av förvärvsinkomst	12
Beskattning av sjömän i viss internationell trafik	13
Förmånsbeskattning av miljövänliga bilar.....	14
Skattereduktion för fackföreningsavgift	15
Reseavdrag	16
Hushållstjänster	17
Pensions- och kompetenssparande	19
Gåvor till ideell verksamhet	20
Kapital och företagsbeskattning	21
Avyttring av fåmansföretag genom andelsbyte	23
Beskattning av royaltyinkomster	26
Fastighetsskatten.....	26
Förmögenhetsskatt.....	28
En skattelättnad för studentbostäder och äldreboende	30
Mervärdesskatten på böcker och tidskrifter	32
Skatt på lågpriscigarett	33
Privatinförskott	34
Skatten på alkoholdrycker	35
Grön skatteväxling – höjd koldioxidskatt och elskatt	36
Kraftvärmebeskattningen.....	39
Kalk- och cementbranschens koldioxidskatt	44
Beskattningen av alternativa drivmedel.....	44
Skatten på drivmedel, m.m.	45
Kärnkraftsproducerad el	46
Grön skatteväxling – höjd avfallsskatt.....	47
Grön skatteväxling – höjd naturgrusskatt	49
Reklamskatten	50
Jordbruk och skogsbruk.....	52
Bredbandsinstallation	55
Miljöförbättrande åtgärder på bostäder.....	56
Lagförslagen	57
Beräkning av statsbudgetens inkomster för 2003	57
UTGIFTSRAMAR	59
Utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution	59
Avvikande meningar	64
1. Skattefrågor i budgetpropositionen – m.....	64
Skatteförslagen och inkomstberäkningen	64

Ramarna för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution	69
2. Skattefrågor i budgetpropositionen – fp	69
Skatteförslagen och inkomstberäkningen	69
Ramarna för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution	74
3. Skattefrågor i budgetpropositionen – kd	74
Skatteförslagen och inkomstberäkningen	74
Ramarna för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution	80
4. Skattefrågor i budgetpropositionen – c.....	81
Skatteförslagen och inkomstberäkningen	81
Ramarna för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution	87
Innehållsförteckning.....	88